

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán pro koordinaci

Rizikové operační programy

Návrhy opatření směřující k naplňování cílů Národního strategického referenčního rámce.

Vydáno Ministerstvem pro místní rozvoj ČR

Březen 2012

Obsah

Úvod	2
1. Realizace Národního strategického referenčního rámce.....	3
2. Identifikace rizikových operačních programů	6
3. Hodnocení rizikových operačních programů a návrhy opatření.....	8
3.1 Operační program Doprava	8
3.2 Operační program Životní prostředí.....	15
3.3 Operační program Výzkum a vývoj pro inovace.....	30
3.4 Integrovaný operační program	37
3.5 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	47
3.6 Regionální operační program regionu soudržnosti Severozápad.....	57
4. Definice tematických oblastí vhodných pro posílení alokace.....	63
5. Harmonogram dalších kroků	63
6. Závěr	79
7. Seznam zkratk	81
8. Přílohy.....	83
<i>Příloha č. 1 - Metodika posouzení rizikovosti operačních programů</i>	
<i>Příloha č. 2 - Metodický postup pro provedení realokace finančních prostředků</i>	

Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR bylo pověřeno usnesením vlády ČR č. 198/2006 výkonem funkce Národního orgánu pro koordinaci (MMR-NOK), který zajišťuje koordinaci uvnitř Národního strategického referenčního rámce (NSRR), dohlíží na řízení a plnění cílů operačních programů. Primárním cílem MMR-NOK je, aby byly realizovány intervence směřující k naplňování cílů operačních programů, aby Česká republika dostala svým závazkům vůči Evropské komisi a nepřišla o prostředky, které jí byly přiděleny ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (SF/FS) na programové období 2007 – 2013.

Předkládaný dokument s názvem „Rizikové operační programy – Návrhy opatření směřující k naplňování cílů Národního strategického referenčního rámce“ navazuje na materiál „Návrh změn některých rizikových operačních programů“ zpracovaný MMR-NOK v dubnu 2011. Cílem loňského materiálu bylo identifikovat rizikové operační programy na základě provedené analýzy finančního plnění operačních programů (OP), výsledků ze zesíleného řízení rizik prováděného u některých operačních programů a dalších nefinančních hledisek. Na základě stanovené metody byly do skupiny rizikových operačních programů zařazeny v minulém roce tyto programy: OP Životní prostředí, OP Výzkum a vývoj pro inovace, Integrovaný operační program, OP Technická pomoc, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a Regionální operační program regionu soudržnosti Jihozápad. U každého rizikového operačního programu byla navržena sada opatření, která měla směřovat k dosažení naplňování cílů a závazků daného operačního programu a v relevantních případech byla vyčíslena i částka, kterou MMR-NOK považoval za ohroženou a vhodnou k realokaci. Materiál byl schválen usnesením vlády ČR č. 382/2011. Na základě tohoto usnesení byly zahájeny kroky vedoucí k realokaci části prostředků z OP Technická pomoc do 12 operačních programů. Tato realokace byla schválena Evropskou komisí na konci roku 2011.

Po roce, v březnu 2012, MMR-NOK zpracoval tento předkládaný dokument, který navazuje na výše zmiňovanou aktivitu. Obdobně jako v minulém roce byla realizace operačních programů posouzena na základě multikriteriálního hodnocení rozšířeného o další nefinanční kritéria, která mají dle názoru MMR-NOK významný vliv na plynulou realizaci operačního programu. Hodnocení operačních programů z pohledu tří stěžejních oblastí implementace (tj. hledisko finanční, věcné a řízení operačního programu) má MMR-NOK přinést určitou míru jistoty, že řídicí orgány operačních programů jsou schopny naplnit své cíle a vyčerpat včas přidělené prostředky ze SF/FS ve střednědobé perspektivě. Zvolený přístup tak umožňuje posoudit a identifikovat rizika aktuální v daném čase a zhodnotit alespoň rámcově jejich další vývoj. Hodnocení je vstupní fází pro identifikaci operačních programů, které MMR-NOK považuje za rizikové. U těchto rizikových operačních programů je v kapitole 3 zhodnocen jejich stav a navrhnutá vhodná opatření. Nejzásadnějším opatřením je návrh na snížení alokované částky na program a její vyjmutí z daného operačního programu. Toto opatření bylo navrženo MMR-NOK u OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V materiálu jsou na základě věcného hlediska specifikovány tematické oblasti, kam by bylo vhodné realokované prostředky přesunout. Materiál vysvětluje detailně rovněž podmínky a pravidla provádění realokací mezi operačními programy (viz příloha č. 2).

Tento dokument byl zpracován MMR-NOK ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR, které v oblasti SF/FS vykonává funkci Platebního a certifikačního orgánu (PCO) a Auditního orgánu (AO).

1. Realizace Národního strategického referenčního rámce

Na realizaci NSRR v programovém období 2007 – 2013 obdržela Česká republika (ČR) celkovou alokaci 26,3 mld. EUR (příspěvek Společenství), která je postupně rozdělována mezi příjemce prostřednictvím 17 operačních programů. Dne 30. srpna 2010 byla rozhodnutím Evropské komise na základě článku 17 Meziinstitucionální dohody ze dne 17. května 2006 mezi Evropským parlamentem, Radou a Evropskou komisí o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení stanovena dodatečná alokace pro Českou republiku pro roky 2011 – 2013 v celkové výši 237 mil. EUR (příspěvek Společenství). Dodatečná alokace byla rozdělena usnesením vlády ČR č. 817/2010 mezi 12 operačních programů, jejichž finanční plány na roky 2011 – 2013 byly navýšeny a schváleny Evropskou komisí v závěru roku 2011.

Situace v oblasti SF/FS je v současné době složitá. Nacházíme se v poslední fázi programového období, která je charakteristická nárůstem objemu realizovaných projektů a certifikovaných výdajů. S narůstajícím objemem realizovaných projektů se zvyšuje i počet kontrol ze strany kontrolních orgánů, které mohou odhalit nedostatky v realizaci operačních programů (nebo u příjemců dotace) různého stupně významnosti. Identifikovaná zjištění a nedostatky mohou vést až k pozastavení certifikace operačních programů na národní úrovni (ze strany PCO), pozastavení platební lhůty (podle článku 91 Obecného nařízení) nebo pozastavení plateb (podle článku 92 Obecného nařízení) Evropskou komisí. K 3. únoru 2012 byla pozastavena certifikace PCO u následujících operačních programů: OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ROP Severozápad. U těchto operačních programů také neprobíhá předkládání žádostí o platbu k refundaci Evropské komisi. Žádosti o platbu nejsou předkládány Evropské komisi k refundaci ani v případě OP Doprava, OP Životní prostředí a OP Podnikání a inovace. Jmenované operační programy obdržely ze strany Evropské komise konkrétní výhrady směřující k nastavení řídicích a kontrolních systémů. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán pro koordinaci považuje pozastavení procesu certifikace PCO nebo proplácení Evropskou komisí za významné riziko, které může ohrozit plnění pravidla $n+3/n+2$, a proto je toto riziko zohledněno i při hodnocení realizace operačních programů (viz kapitola 2).

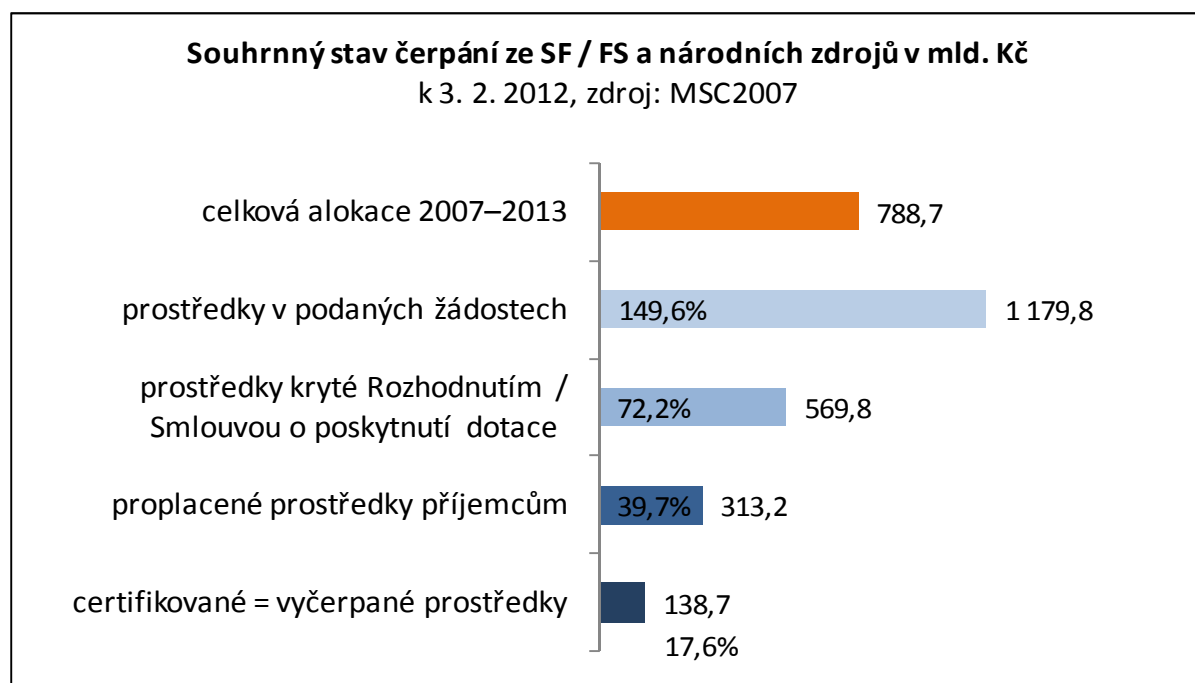
V březnu 2012 obdržela ČR dopis Evropské komise, ve kterém Evropská komise informuje členský stát o svých výhradách směřujících zejména do oblasti nastavení řídicího a kontrolního systému, řešení nesrovnalostí, auditní problematiky a administrativní kapacity. V dopise jsou uvedena i opatření, která Evropská komise považuje za nezbytná ze strany ČR přijmout ke zlepšení stávajícího systému. Po dobu, kdy budou řešena nápravná opatření, nebude ČR předkládat žádosti o platbu k refundaci Evropské komisi. Opatření navázána na tento dopis Evropské komise zasahují také OP Výzkum a vývoj pro inovace, Integrovaného operačního programu, OP Technická pomoc, všech regionálních operačních programů (ROP) a OP Praha Konkurenceschopnost. Východiskem pro řešení této problematiky je akční plán, který obsahuje opatření nezbytná pro zlepšení fungování systému řízení a kontroly v rámci SF/FS v ČR. Rozhodným datem pro realizaci navržených opatření je 1. červenec 2012.

Podané žádosti

Klíčovým faktorem pro čerpání prostředků ze SF/FS je bezpochyby dostatečný zájem žadatelů o podporované aktivity a jejich schopnost připravit a předložit řídicímu orgánu nebo zprostředkujícímu subjektu udržitelný projekt, který naplní cíle operačního programu. O vysokém zájmu žadatelů o podporované aktivity svědčí i fakt, že objem prostředků v podaných žádostech dlouhodobě převyšuje celkovou alokaci na NSRR o několik desítek procent. K 3. únoru 2012 objem požadované dotace převýšil celkovou alokaci na NSRR o téměř 50,0 % a s každým měsícem se tato částka neustále zvyšuje. Jen za loňský rok (2011) předložili žadatelé na řídicí orgány nebo

zprostředkující subjekty celkem 16 585 žádostí v celkové hodnotě 165,2 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 16,5 %. Pro srovnání k 3. únoru 2012 bylo podáno na řídicí orgány nebo zprostředkující subjekty 75 417 žádostí v celkové hodnotě 1 179,8 mld. Kč.

Graf č. 1 – Souhrnný stav čerpání SF/FS a národních zdrojů v mld. Kč

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Projekty s vydaným Rozhodnutím/podepsanou Smlouvou

Dalším krokem pro úspěšné čerpání prostředků ze SF/FS je schválení jednotlivých projektů. Za schválené projekty lze považovat pouze ty projekty žadatelů, kterým bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace, nebo s nimi byla podepsána Smlouva o poskytnutí dotace. K 3. únoru 2012 dosahují schválené prostředky výše 569,8 mld. Kč, to je 72,2 % celkové alokace na NSRR. Řídicí orgány k tomuto datu vydaly 34 195 Rozhodnutí/Smluv o poskytnutí dotace. I v případě tohoto ukazatele dochází k významným nárůstům. Jen za rok 2011 řídicí orgány nebo zprostředkující subjekty vydaly celkem 10 382 Rozhodnutí/Smluv o poskytnutí dotace v hodnotě 142,9 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 34,1 %.

Proplacené prostředky příjemcům

Na schválené projekty mohou žadatelé získat dotaci za předpokladu, že jejich realizace probíhá v souladu s pravidly a podmínkami řídicího orgánu. K 3. únoru 2012 obdrželi příjemci od řídicích orgánů nebo zprostředkujících subjektů celkem 313,2 mld. Kč, což je více než třetina celkové alokace na NSRR, přesněji 39,7 %. Pro srovnání v roce 2011 bylo příjemcům proplaceno 103,4 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 50,5 %.

Certifikované výdaje předložené Evropské komisi

K 3. únoru 2012 bylo certifikováno 138,7 mld. Kč, což je 17,6 % celkové alokace na NSRR, která aktuálně pro ČR činí 788,7 mld. Kč (EU a národní zdroje) na programové období 2007 - 2013. Certifikované výdaje předložené Evropské komisi jsou považovány za prostředky vyčerpané celkové alokace NSRR na toto programové období. Dále je k certifikaci připraveno v podobě prostředků

v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO dalších 59,7 mld. Kč. Poté, co proběhne certifikace těchto prostředků, naroste podíl certifikovaných výdajů na 25,2 % celkové alokace na NSRR.

Stav certifikovaných výdajů je důležitý zejména pro plnění pravidla n+3/n+2 pro dané roční rozpočtové závazky, ke kterým se ČR a řídicí orgány operačních programů vůči Evropské komisi zavázaly. **V této souvislosti je vhodné zmínit, že roční rozpočtové závazky stanovené v NSRR a jednotlivých operačních programech lze změnit, nicméně ne zpětně. To znamená, že v roce 2012 je možné požádat Evropskou komisi o revizi rozpočtového závazku daného operačního programu na rok 2012 a 2013. Tímto opatřením lze ovlivnit pouze plnění pravidla n+2 v roce 2014 a 2015.**

Aktualizace stavu čerpání k 3. květnu 2012

K 3. květnu 2012 byly na řídicí orgány nebo zprostředkující subjekty podány žádosti o dotace v celkové hodnotě 1 227,1 mld. Kč. Objem požadované dotace tedy převýšil celkovou alokaci NSRR již o 57,6 %. Hodnota schválených projektů stoupla na 582,0 mld. Kč, což činí 74,8 % celkové alokace NSRR. Významný nárůst zaznamenaly proplacené prostředky v celkové hodnotě 333,8 mld. Kč, tedy 42,9 % celkové alokace NSRR. Objem certifikovaných výdajů poklesl na 138,0 mld. Kč, což je 17,7 % celkové alokace NSRR na programové období 2007-2013. Důvodem poklesu je stažení posledních žádostí o platbu z Evropské komise u Integrovaného operačního programu a OP Praha-Konkurenceschopnost.

Na konci roku 2011 byly řídicí orgány poprvé konfrontovány s plněním pravidla n+3 pro alokaci roku 2008 navýšenou o 1/6 alokace 2007. Podle tohoto pravidla musely být certifikovány výdaje u každého operačního programu a zaslány žádosti o platbu Evropské komisi ve výši přibližně 15,0 % celkové alokace na daný operační program. **K 31. prosinci 2011 všechny operační programy realizované v rámci NSRR toto pravidlo splnily.** Na žádný operační program nebylo aplikováno automatické zrušení závazku. Jednotlivé operační programy se lišily pouze ve způsobu naplnění tohoto pravidla. Většina operačních programů splnila limit čerpání na základě reálného stavu čerpání, některé operační programy s využitím předběžných plateb a ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení. **Česká republika tedy v roce 2011 nepřišla o žádné prostředky ze SF/FS.**

Plnění pravidla n+3/n+2 pro jednotlivé roční rozpočtové závazky považuje MMR-NOK za důležité kritérium, a proto bylo začleněno i do multikriteriálního hodnocení. V kapitole č. 3 je proto mj. popsáno toto kritérium detailně u všech rizikových operačních programů.

2. Identifikace rizikových operačních programů

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Národní orgán pro koordinaci pravidelně a systematicky sleduje a vyhodnocuje naplňování cílů operačních programů, stav reálného čerpání a plnění predikcí řídicích orgánů. Cílem této činnosti je včas identifikovat možné rizikové oblasti u operačních programů, které způsobují obtíže v implementaci a mohou mít v konečném důsledku vliv na plnění cílů operačních programů a pravidla $n+3/n+2$ u daných ročních rozpočtových závazků. Včasná identifikace potenciálních rizik a realizace navržených opatření k jejich odstranění či zmírnění je klíčová pro naplňování stanovených cílů. Nerealizace či zpoždění v realizaci některých důležitých opatření může vést až k revizi operačního programu, případně realokaci ohrožených prostředků. Toto opatření považuje MMR-NOK za nejzávažnější.

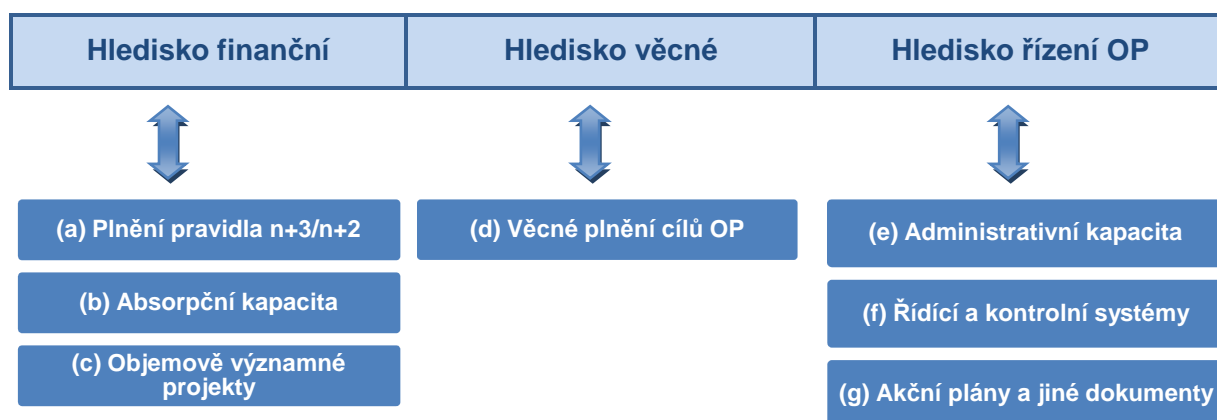
Z důvodu identifikace potenciálních rizikových oblastí u operačních programů byla metodika MMR-NOK rozšířena o další faktory, které mohou mít vliv na plynulou realizaci operačních programů. Kromě hlediska věcného a finančního je operační program hodnocen i z pohledu řízení. Jde o komplexní proces, který zahrnuje tři fáze: analýza rizikových oblastí, hodnocení rizikových oblastí a řízení identifikovaných rizik. Metodika pro posouzení rizikových operačních programů je uvedena v příloze č. 1.

Analýza a hodnocení rizikových oblastí

Analýza a hodnocení rizikových oblastí operačních programů jsou procedury, které slouží MMR-NOK pro potřeby řízení a koordinace NSRR. Cílem těchto fází je pomocí stanovené metody, multikriteriálního hodnocení a na základě zkušeností MMR-NOK identifikovat potenciální rizika u operačních programů, která mohou ohrozit naplnění stanovených cílů.

Základním zdrojem jsou data z informačního systému MSC2007, na základě kterých lze zjistit dosavadní průběh a aktuální stav naplňování cílů a čerpání prostředků. Důležitým zdrojem jsou také informace od řídicích orgánů operačních programů. Hodnoceny jsou tři stěžejní oblasti implementace operačního programu: oblast finanční, věcná a řízení operačního programu (viz obrázek č. 1).

Obrázek č. 1 – Multikriteriální hodnocení

Zdroj: MMR-NOK

Řízení identifikovaných rizik

Výše uvedené multikriteriální hodnocení bylo aplikováno na všechny operační programy. Pomocí tohoto nástroje byly u všech operačních programů ve sledovaných oblastech identifikovány potenciální rizika, která mohou mít vliv na plnění cílů operačních programů. Na základě stanovené metody byly do skupiny rizikových operačních programů zařazeny následující operační programy:

- 1. OP Doprava**
- 2. OP Životní prostředí**
- 3. OP Výzkum a vývoj pro inovace**
- 4. Integrovaný operační program**
- 5. OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost**
- 6. ROP Severozápad**

U výše uvedených operačních programů (ad. 1 – 6) jsou popsána v kapitole č. 3 detailně všechna identifikovaná rizika a navržena vhodná opatření s termíny plnění, příp. realokace prostředků, která by měla vést ke snížení závažnosti identifikovaných rizik či k jejich eliminaci. Z důvodu zajištění návaznosti a komplexnosti navrhovaných opatření na identifikovaná zjištění jsou v kapitolách věnovaných návrhům opatření uvedena i opatření, která byla řídicími orgány již splněna (případně nesplněna).

U každého rizikového operačního programu je uvedeno zhodnocení z pohledu MMR-NOK, zda je řídicí orgán schopen, s ohledem na skutečnosti vstupující do řízení operačního programu, naplnit stanovené cíle a včas vyčerpat přidělené prostředky. Rizikové operační programy jsou zhodnoceny také z pohledu PCO a AO.

3. Hodnocení rizikových operačních programů a návrhy opatření

3.1 Operační program Doprava

3.1.1 Realizace OP Doprava

Od počátku realizace OP Doprava bylo řídicímu orgánu k 3. únoru 2012 podáno 257 žádostí v celkové hodnotě 209,9 mld. Kč, to představuje 121,2 % celkové alokace na program. Z podaných žádostí jich bylo schváleno 144 v souhrnné výši 170,9 mld. Kč (98,7 % z alokace na program). Příjemcům byly proplaceny prostředky ve výši 120,4 mld. Kč, což představuje 69,5 % celkové alokace na program. Certifikované výdaje dosahují výše 26,8 mld. Kč, to je 15,5 % z alokace na OP Doprava.

Aktualizace stavu čerpání k 3. květnu 2012

Ve sledovaném období zaznamenáváme nárůst ve všech stavech čerpání kromě certifikovaných výdajů. Objem finančních prostředků v podaných žádostech vzrostl na 211,6 mld. Kč, to je 123,8 % z alokace na OP Doprava. K 3. květnu 2012 byly schváleny projekty v hodnotě 169,5 mld. Kč (99,1 % z alokace programu). Nejvyšší růst zaznamenaly proplacené prostředky, kdy příjemcům bylo proplaceno 122,6 mld. Kč, což představuje 71,7 % celkové alokace na období 2007-2013.

		2012	2013	2014	2015
Objem prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	17,7 mld. Kč	-	-	-
	FS	32,4 mld. Kč	-	-	-
Objem prostředků krytých Rozhodnutím / Rámcovou smlouvou o poskytnutí dotace (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	38,8 mld. Kč	-	-	-
	FS	132,1 mld. Kč	-	-	-
O kolik se musí navýšit objem prostředků v souhrnných žádostech pro plnění pravidla n+3 a n+2	ERDF	0,0 mld. Kč	0,0 mld. Kč	5,1 mld. Kč	11,7 mld. Kč
	FS	9,8 mld. Kč	55,4 mld. Kč	79,5 mld. Kč	104,6 mld. Kč

		2011	2012	2013
Dosavadní průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	548,1 mil. Kč	-	-
	FS	1533,7 mil. Kč	-	-
Průměrné měsíční tempo proplácení prostředků dle predikcí ŘO	ERDF	-	297,5 mil. Kč	138,9 mil. Kč
	FS	-	1647,1 mil. Kč	954,8 mil. Kč
Potřebné průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	-	-	N/R ¹
	FS	-	-	N/R ¹
Pozastaveno předkládání žádostí o platbu k refundaci Evropské komisi	ERDF	ANO		
	FS			

¹ N/R – U tohoto ukazatele není relevantní uvádět potřebné průměrné měsíční tempo proplácení prostředků pro plnění limitů čerpání. Limit čerpání v roce 2013 je již nyní (tj. k 3. únoru 2012) pokryt objemem prostředků proplacených příjemcům.

Výše disponibilní alokace	ERDF	0,0 mld. Kč
	FS	5,6 mld. Kč

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

Zdroj: MMR-NOK

3.1.2 Hodnocení OP Doprava

Plnění pravidla n+3/n+2 (a)

Operační program Doprava je spolufinancován ze dvou fondů. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) je spolufinancována 4. a 6. prioritní osa a z Fondu soudržnosti (FS) zbývající prioritní osy 1, 2, 3, 5 a 7. Na celkové alokaci programu se z 21,0 % podílí ERDF a ze 79,0 % FS. Stav a pokrok v realizaci OP Doprava ve vztahu k pravidlu n+3/n+2 se mezi oběma fondy liší. U části programu spolufinancované z FS, která má větší finanční váhu na celém programu, byla identifikována potenciální rizika. Proto je v následujícím hodnocení věnována větší pozornost stavu a pokroku v realizaci části OP Doprava spolufinancované z FS.

Fond soudržnosti (graf č. 2)

Řídící orgán OP Doprava splnil **limit čerpání v roce 2011** ve výši 15,1 % celkové alokace programu z FS s využitím předběžné platby. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 13,4 mld. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 9,6 % celkové alokace na OP Doprava z FS. V souhrnných žádostech sice bylo předloženo k certifikaci dostatečné množství prostředků pro splnění limitu čerpání v roce 2011, nicméně proces certifikace byl pozastaven do doby vyřešení identifikovaných zjištění v implementaci projektů OP Doprava vyplývajících z auditní zprávy Evropského účetního dvora.

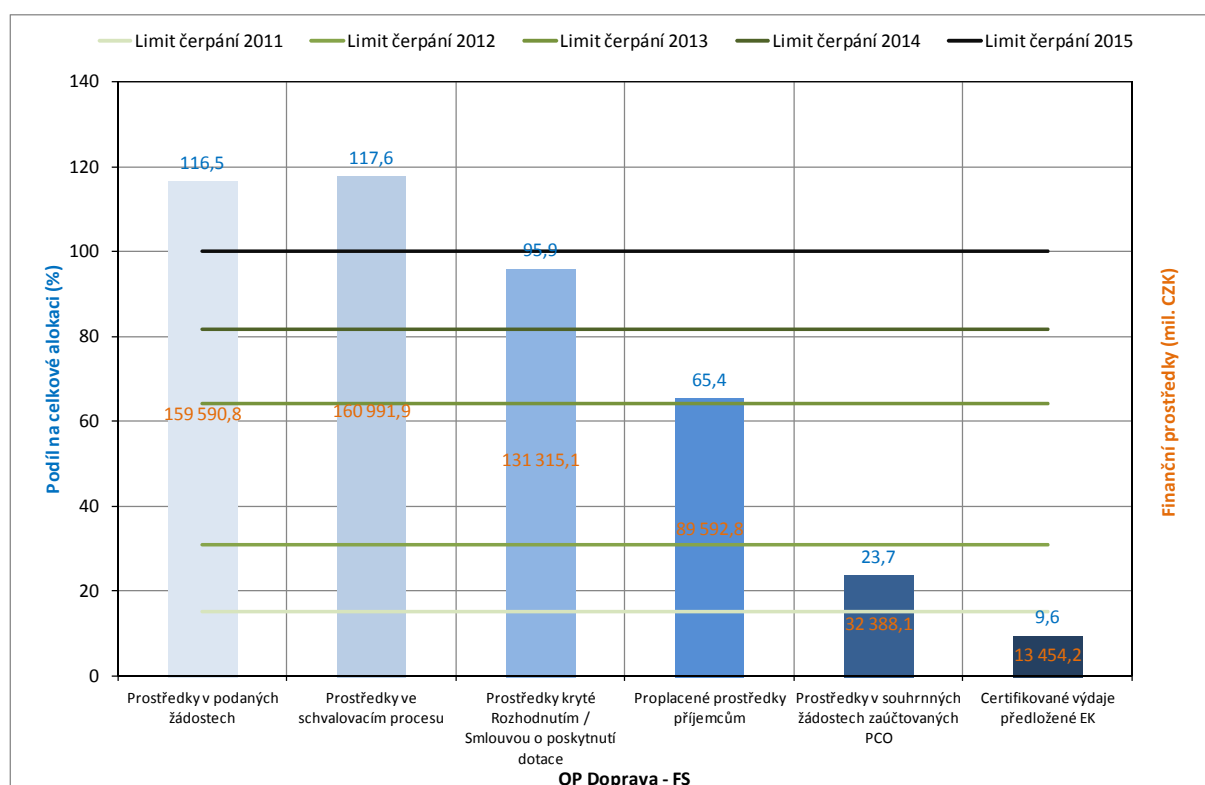
Limit čerpání v roce 2012 je stanoven na 30,8 % celkové alokace programu z FS. K naplnění tohoto limitu přispěje certifikace aktuálně předložených prostředků v souhrnných žádostech ve výši 18,9 mld. Kč, čímž se navýší objem certifikovaných výdajů na 23,7 % celkové alokace programu z FS. Pro dorovnání rozdílu do požadovaného limitu je nutné, aby řídicí orgán do 3. čtvrtletí 2012 předložil v souhrnných žádostech na PCO přibližně 9,8 mld. Kč, tj. 7,1 % celkové alokace na program z FS. Stav prostředků proplacených příjemcům ve výši 65,4 % celkové alokace programu z FS je více než dostatečný pro pokrytí tohoto rozdílu. Podle predikcí řídicí orgán plánuje do poloviny roku 2012, resp. 3. čtvrtletí 2012 předložit k certifikaci prostředky, které kumulativně od počátku programového období budou představovat 28,0 %, resp. 34,0 % celkové alokace z FS. Zde je nutné upozornit, že v souvislosti s nálezy auditu Evropského účetního dvora nelze v současnosti přesně stanovit konečnou výši dosud zúčtovaných výdajů, neboť zúčtované výdaje ze stažené poslední 5. certifikace mohou být předmětem finanční korekce. Další podmínkou pro pokrok v čerpání je obnovení pozastaveného předkládání souhrnných žádostí řídicím orgánem a následné předložení k certifikaci PCO. I přes stávající situaci dle aktuálního stavu čerpání a při započítání předběžných plateb a ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení je splněn limit čerpání v roce 2012.

Limit čerpání v roce 2013 ve výši 64,1 % celkové alokace programu z FS je pokryt stávajícím objemem proplacených prostředků příjemcům. Pro naplnění limitu čerpání v roce 2013 platí stejná podmínka jako pro limit v roce 2012 pouze s tím rozdílem, že současný objem prostředků v souhrnných žádostech (23,7 % celkové alokace) je potřeba navýšit přibližně o 55,4 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. o 40,4 % celkové alokace OP Doprava z FS. Podle predikcí řídicího orgánu bude v polovině roku 2013, resp. 3. čtvrtletí 2013 kumulativní objem prostředků v souhrnných

žádostech dosahovat výše 55,0 %, resp. 56,0 % celkové alokace OP Doprava z FS, tedy méně než představuje limit čerpání na konci roku. Vzhledem k dosavadní realizaci OP Doprava lze předpokládat, že limit čerpání bude naplněn, ale s automatickým započítáním předběžných plateb, příp. ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení.

Limit čerpání v roce 2014 dosahuje 81,7 % celkové alokace programu. Tomuto limitu odpovídá stávající objem prostředků krytých Rozhodnutím o poskytnutí dotace / Rámcovou smlouvou, který k 3. únoru 2012 představuje 95,9 % celkové alokace na program z FS. Do poloviny roku 2014 by měl řídicí orgán proplatit a zadministrovat dalších přibližně 22,3 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 16,3 % celkové alokace programu z FS. Do 3. čtvrtletí 2014 stávající objem prostředků v souhrnných žádostech je potřebné navýšit o 79,5 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 58,0 % celkové alokace z FS. Řídicí orgán predikuje, že od počátku programového období do poloviny roku 2014, resp. 3. čtvrtletí 2014 předloží k certifikaci 59,0 %, resp. 71,0 % celkové alokace z FS, tedy méně než je potřebné. Podobně jako v roce 2013 bude i limit čerpání v roce 2014 naplněn s automatickým započítáním předběžných plateb, příp. i ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení.

Graf č. 2 – Stav realizace OP Doprava pro FS ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl OP Doprava spolufinancovaným z FS naplněn dle objemu předběžných (10,5 % celkové alokace programu z FS) a průběžných plateb (9,6 % celkové alokace programu z FS).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Limit čerpání v roce 2015 ve výši 100 % je v současnosti z části pokryt prostředky uvedenými v Rozhodnutích o poskytnutí dotace / Rámcových smlouvách (95,9 % celkové alokace programu z FS) a zbývající část připadá na prostředky, které jsou ve schvalovacím procesu. Program se v části spolufinancované z FS vyznačuje nízkou mírou vyřazování žádostí o dotace z procesu administrace a

je tak možné přepokládat, že limit čerpání v roce 2015 bude splněn. Do 3. čtvrtletí 2015 je potřeba, aby se současný stav souhrnných žádostí navýšil o 104,6 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 76,3 % celkové alokace OP Doprava z FS. Zde je nutné uvést, že pokud řídicí orgán dodrží predikce čerpání, tzn., bude předkládat k certifikaci méně, než představují limity čerpání pro jednotlivé roky, tak v průběhu roku 2015 bude nezbytné zadministrtovat 20 - 30 % celkové alokace OP Doprava z FS.

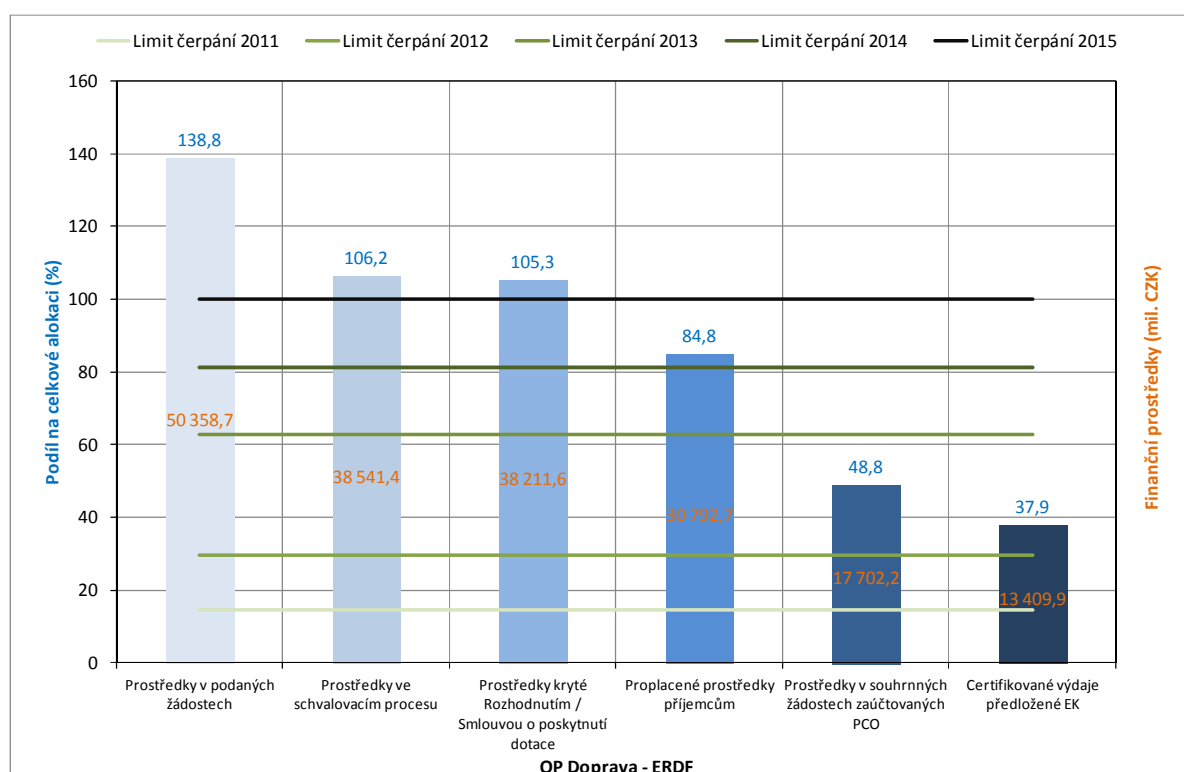
Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 v případě FS činí 5,6 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 4,1 % celkové alokace OP Doprava z FS.

Evropský fond pro regionální rozvoj (graf č. 3)

Řídicí orgán OP Doprava splnil **limit čerpání v roce 2011** ve výši 14,4 % celkové alokace na program z ERDF bez využití předběžné platby. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 13,4 mld. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 37,9 % celkové alokace programu z ERDF.

Vzhledem k výši certifikovaných výdajů k 3. únoru 2012 je již nyní splněn také **limit čerpání v roce 2012**, který dosahuje 29,5 % celkové alokace programu z ERDF. Objem prostředků krytých Rozhodnutími o poskytnutí dotace v současnosti přesahuje celkovou alokaci na OP Doprava z ERDF, jak lze vidět na následujícím grafu č. 3. Řídicí orgán predikuje, že bude předkládat k certifikaci prostředky, které výrazně přesahují potřebné limity čerpání pro jednotlivé roky. Existuje zde velká pravděpodobnost, že limity čerpání v následujících letech budou také splněny.

Graf č. 3 – Stav realizace OP Doprava pro ERDF ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl OP Doprava spolufinancovaným z ERDF naplněn dle objemu průběžných plateb (37,9 % celkové alokace programu z ERDF).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Výše disponibilní alokace je v případě části ERDF nulová. To znamená, že všechny prostředky z ERDF, které má řídicí orgán k dispozici k rozdělení v probíhajícím období 2007 - 2013, jsou zazávazkovány ve vydaných Rozhodnutích.

Absorpční kapacita (b)

Poptávku žadatelů lze na úrovni programu považovat za dostatečnou. Při detailnějším pohledu se však jako problematické oblasti podpory jeví oblast podpory 2.2 „Rozvoj inteligentních dopravních systémů v silniční dopravě a systémů ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy“, 5.1 „Rozvoj sítě metra v Praze“, 6.1 „Podpora multimodální nákladní přepravy, nákup dopravních prostředků a přepravních jednotek pro KD, modernizace překladišť KD“ a 6.3 „Podpora a modernizace říčních plavidel“, u nichž bylo zaznamenáno potenciální riziko nedostatečného objemu prostředků vázaných ve vydaných Rozhodnutích, který k 3. únoru 2012 nepřesáhl hranici 15,0 % (v případě oblastí podpory 2.2 a 5.1 nebyl schválen žádný projekt).

V **oblasti podpory 2.2** nebyla k 3. únoru 2012 podána žádná projektová žádost. Tento stav může být zapříčiněn nezájmem o danou oblast podpory ze strany žadatelů, protože aktivity podporované z této oblasti mohou být částečně uplatňovány v oblasti podpory 2.1. Řídicí orgán nepředpokládá, že by v této oblasti podpory byl realizován projekt. Alokace celé prioritní osy 2 bude vyčerpána pouze projekty z oblasti podpory 2.1.

Vyčerpání alokace **pro oblast podpory 5.1** je plně závislé na realizaci velkého projektu výstavby pražského metra. Tento projekt byl předložen Evropské komisi ke schválení a k 3. únoru 2012 nebyl Evropskou komisí zatím schválen. Aby byla zachována reálná možnost vyčerpání prostředků této oblasti podpory, bude nezbytné zajistit co nejrychlejší schválení projektu Evropskou komisí. Pokud bude velký projekt schválen Evropskou komisí, existuje zde vysoká pravděpodobnost, že alokace na oblast podpory 5.1 bude vyčerpána. Realizace projektu byla zahájena v dubnu 2010 a má být ukončena do konce roku 2014.

Stejně jako oblast podpory 2.2, i **oblast podpory 6.1 a 6.3** se potýká s nízkým zájmem žadatelů o podporované aktivity. V obou oblastech podpory neexistuje dostatečná poptávka, která by zajistila vyčerpání alokací dle původních předpokladů. Hlavním důvodem tohoto stavu je zejména nutnost zajištění vysokého podílu spolufinancování projektů z vlastních zdrojů žadatele. Alokace na obě oblasti podpory, která dosahuje hodnoty 459,4 mil. Kč (0,27 % celkové alokace na OP Doprava), nebude pravděpodobně vyčerpána a bude nutné přistoupit k revizi OP Doprava.

Objemově významné projekty - projekty nad 50 mil. Kč (c)

V objemově významných projektech je v OP Doprava k 3. únoru 2012 evidováno celkem 102 žádostí s celkovou alokací 169,1 mld. Kč. Tato částka představuje 98,9 % z alokace v projektech vydaným Rozhodnutím/s podepsanou Rámcovou smlouvou. Tento podíl je dán charakterem programu, který je primárně zaměřen zejména na vysokonákladové infrastrukturní projekty v sektorech železniční a silniční dopravy. V uvedených žádostech je zahrnuto i 14 projektů v celkovém finančním objemu cca 47,9 mld. Kč, které naplňují definici tzv. „velkého“ projektu podle článku 39 Obecného nařízení (projekt s celkovými náklady přesahující 50 mil. EUR), a byly schváleny Evropskou komisí. Podíl proplacených prostředků příjemcům dotace vůči všem objemově významným projektům s vydaným Rozhodnutím/podepsanou Rámcovou smlouvou/činil k 3. únoru 2012 cca 70,3 %, což znamená, že k uvedenému datu byly příjemcům proplaceny téměř ¾ všech prostředků vázaných v Rozhodnutích/podepsaných Rámcových smlouvách.

Rizikem, které v současné době ohrožuje plynulou realizaci infrastrukturních projektů, jsou problémy související se zajištěním spolufinancování projektů zvláště v případech, kdy dochází v rámci kontrol projektů k odebrání částí anebo celé dotace příjemcům. To může mít za následek nedočerpání OP Doprava. Podle řídicího orgánu je celkově ohroženo 15,6 mld. Kč². Předjít nedočerpání programu lze existencí náhradních projektů, na které by byly výše uvedené prostředky OP Doprava převedeny. Vzhledem k tomu, že náhradní projekty musí být věcně a finančně ukončené do konce roku 2015, a dlouhodobému charakteru infrastrukturních projektů, by musela být započata realizace náhradních projektů nejpozději v roce 2012.

Věcné plnění cílů OP Doprava (d)

Z hlediska věcného pokroku směřují aktivity OP Doprava k naplnění většiny stanovených cílů. Předpoklady pro splnění cílů jsou vytvořeny v oblasti železniční (prioritní osa 1 a 3) a silniční (prioritní osa 2 a 4) dopravy. Výjimkou je pouze oblast rozvoje inteligentních dopravních systémů v silniční dopravě a systémů ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy (oblast podpory 2.2), kde zatím nebyly předloženy žádné vhodné projekty, a proto nejsou stanovené ukazatele v této oblasti prozatím naplněny. Cíle jsou také částečně naplněny v prioritní ose 5 a k jejich celkovému splnění by mělo dojít realizací projektu výstavby pražského metra.

Jedinou problematickou prioritní osou se může zdát prioritní osa 6, kde se vyskytují nízké hodnoty indikátorů v oblasti podpory 6.1 a 6.3 v důsledku malého zájmu žadatelů o podporované aktivity. Tato situace odpovídá finančnímu čerpání příslušných oblastí podpory. K 3. únoru 2012 bylo na úrovni 6. prioritní osy zazávkováno 99,4 %, čemuž odpovídá i věcný závazek aktivit směřujících k rozvoji vnitrozemské vodní dopravy (oblast podpory 6.2, finanční závazek oblasti podpory 112,5 %). U aktivity multimodální nákladní přeprava (oblast podpory 6.1) můžeme konstatovat, že věcné plnění ve výši 12,0 % je na úrovni finančního čerpání (13,4 %). Obdobný stav lze sledovat u oblasti podpory 6.3, kde věcný závazek na úrovni 8,0 % cílové hodnoty odpovídá finančnímu závazku 8,3 %. Vzhledem k problémům zmíněným u absorpční kapacity v oblasti podpory 6.1 a 6.3 lze předpokládat, že cílové hodnoty nebudou naplněny.

Administrativní kapacita (e)

Počet zaměstnanců přepočítaný podle metodiky FTE za rok 2011 činil 62,6 zaměstnanců za řídicí orgán a 22,4 zaměstnanců za zprostředkující subjekt. Funkci zprostředkujícího subjektu vykonává Státní fond dopravní infrastruktury. Procento zapojení zaměstnanců Státního fondu dopravní infrastruktury do implementace OP Doprava stanovují vedoucí pracovníci příslušných útvarů. Fluktuace se v roce 2011 pohybovala na úrovni programu ve výši 5,9 %. Administrativní kapacitu řídicího orgánu lze považovat za stabilní (fluktuace 4,8 %). V případě zprostředkujícího subjektu se míra fluktuace pohybovala na úrovni 9,1 %.

Řídící a kontrolní systémy (f)

Refundace souhrnných žádostí a certifikace výdajů k 3. únoru 2012 stále neprobíhá, a to z důvodu závěrů auditní zprávy Evropského účetního dvora, který vykonával u Řídicího orgánu OP Doprava audit v průběhu měsíců ledna a února 2011. Zpráva obsahuje nálezy poukazující na problémy související se zadáváním veřejných zakázek. Řídící orgán obdržel v srpnu 2011 „varovný“ dopis (před aplikací článku 92 Obecného nařízení) ze strany Evropské komise, ve kterém Komise žádá

² Na základě auditu Evropského účetního dvora byly identifikovány zjištění (nálezy), jejichž souhrnná hodnota dosahuje výše 6,3 mld. Kč, jedná zvláště o nálezy spojené s problematikou objektivní předvídatelnosti realizovaných víceprací. Spolu s možným neschválením již realizovaného projektu Dálnice D8, úsek 805 Lovosice – Řehlovice je celkově ohroženo 15,6 mld. Kč. Nad tento rámec je třeba uvést rovněž problematiku související s limitem pro vícepráce (20 % nad soutěžní cenu) a nezapočítávání tzv. méněprací. Kvantifikace této problematiky se v současné době ještě zpracovává.

o zlepšení kontrolních mechanismů a přezkoumání zadávacích řízení na všech projektech, resp. stanoveném vzorku projektů OP Doprava. Reakce na tento dopis byla zaslána Evropské komisi v září 2011 současně s akčním plánem, který obsahoval přehled nápravných opatření k nálezům Evropského účetního dvora. V lednu 2012 byla zahájena kontrola na vzorku 24 projektů. Řídící orgán OP Doprava zaslal souhrnnou zprávu z kontroly vzorku projektů příjemce Správy železniční dopravní cesty (prioritní osa 1 a 3) Evropské komisi dne 30. března 2012. Kontrola na projektech příjemce Ředitelství silnic a dálnic (celkem 9 projektů) byla zahájena na konci března 2012 s předpokládaným ukončením do konce června 2012. Následně budou provedeny kontroly na zbývajících dvou projektech, u kterých je příjemcem Magistrát hlavního města Prahy a řídicí orgán.

V případě, že budou přijata adekvátní nápravná opatření, mohla by být zahájena certifikace u prioritních os 1 a 3, u kterých byla kontrola projektů navržena přednostně s ohledem na největší objem prostředků, bude-li to odsouhlaseno i Evropskou komisí.

Akční plány a jiné dokumenty (g)

Toto kritérium nebylo posuzováno. Řídící orgán OP Doprava nebyl v minulosti zařazen do skupiny rizikových operačních programů, a proto mu nebylo uloženo zpracovat akční plán ani jiný dokument ze strany MMR-NOK

3.1.3 Shrnutí a zhodnocení dosavadní realizace OP Doprava

Řídící orgán OP Doprava směřuje k naplnění většiny stanovených cílů. Předpoklady pro splnění cílů nejsou vytvořeny dosud u oblasti podpory 2.2, 6.1 a 6.3, u kterých byly současně identifikovány problémy s absorpční kapacitou. Vzhledem k tomu, že u prioritní osy 2 je celá disponibilní alokace zazávazkována a u prioritní osy 6 se k této hranici řídicí orgán podstatně blíží, nebudou pravděpodobně cíle v oblasti podpory 2.2, 6.1 a 6.3 naplněny. K 3. únoru 2012 bylo nově pořízeno nebo zmodernizováno pouze 13 dopravních prostředků a plavidel, což činí necelých 11,0 % z cílové hodnoty, která dosahuje počtu 120. Vzhledem k rychlosti, jakou je indikátor průběžně naplňován, se jeví jako nepravděpodobné, že cílové hodnoty bude dosaženo. K nenaplnění stanovených cílových hodnot pravděpodobně dojde také v případě indikátoru zaměřeného na vybavení pozemních komunikací telematickými zařízeními.

K 3. únoru 2012 je stále pozastaveno u OP Doprava předkládání souhrnných žádostí PCO a platební lhůta ze strany Evropské komise na základě závěrů auditní zprávy Evropského účetního dvora. Obnovení platební lhůty Evropskou komisí je podmíněno mj. provedením zpětné kontroly na vzorku 24 projektů, která v současné době probíhá. Kontrola u projektů příjemce Správy železniční dopravní cesty byla ukončena na konci března 2012. U zbývajících projektů je plánováno ukončení kontrol a následné zaslání souhrnné zprávy z kontroly Evropské komisi do konce června 2012. V návaznosti na výstupy provedené kontroly projektů bude nutné přijmout opatření (včetně návrhu plošné korekce), která ujistí Evropskou komisí o tom, že v identifikovaných oblastech došlo ke zlepšení.

Z hlediska finančního pokroku lze konstatovat, že stav a vývoj v realizaci OP Doprava spolufinancovaného z ERDF je uspokojivý. Objem prostředků zazávazkovaných ve vydaných Rozhodnutích /podepsané Rámcové smlouvě o poskytnutí dotace v současnosti přesahuje celkovou alokaci programu z ERDF. Mírné riziko lze sledovat u FS. Podle aktuálního stavu čerpání, plnění a nastavení predikcí bude většina limitů čerpání této části programu naplněna pomocí průběžných, ale i předběžných plateb (příp. ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení). Tímto dojde k odkládání administrace nemalého objemu prostředků (20 - 30 % celkové alokace programu z FS) na konec programového období. V případě části spolufinancované z FS není

pokryta část alokace na rok 2013 ani projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Rámcovou smlouvou/ o poskytnutí dotace v celkové výši 5,6 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 4,1 % celkové alokace na OP Doprava z FS.

Zhodnocení MMR-NOK: Podle dosavadního vývoje rozdělování prostředků existuje poměrně vysoká pravděpodobnost, že prostředky budou včas vyčerpány. Problémem je, že k vyčerpání nedojde pravděpodobně prostřednictvím všech oblastí podpory a některé cíle nebudou zcela naplněny. Bude nutné přistoupit k úpravě cílových hodnot indikátorů a alokací na problematice oblasti podpory 2.2, 6.1 a 6.3.

3.1.4 Zhodnocení realizace OP Doprava z pohledu PCO a AO

Zhodnocení z pohledu PCO

Vzhledem k tomu, že proces certifikace, resp. proplácení žádostí ze strany Evropské komise, je pozastaven, je program považován za rizikový. Nicméně v roce 2012 nehrozí automatické zrušení závazků ani v případě, že se certifikace, resp. platby ze strany Evropské komise, v tomto roce nespustí.

Zhodnocení z pohledu AO

Auditní orgán ve svém výročním stanovisku vydal stanovisko s výhradou. Stanovisko bylo vydáno na základě těchto skutečností:

- míra chybovosti překročila stanovenou 2,0 % úroveň materiality. Je však důležité přihlídnout k charakteru neoprávněných výdajů. Vznik těchto chyb lze považovat za osamocený jev, ke kterému dosud nikdy při implementaci projektů OP Doprava nedošlo. Tyto chyby lze zahrnout do skupiny tzv. „neobvyklých/anomálních chyb“,
- v uvedeném období (tj. od 1. července 2010 do 30. června 2011) byly řídicí a kontrolní systémy zřízené pro účely realizace OP Doprava v souladu s platnými požadavky článků 58 až 62 Obecného nařízení a oddílu 3 nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 funkční a poskytly přiměřenou jistotu, nicméně byly identifikovány jisté nedostatky u klíčových požadavků 2 a 4,
- rozsah přezkoumání byl ovlivněn především neukončením kontradiktorního řízení u auditů operací (Ředitelství vodních cest, Správa železniční dopravní cesty).

3.1.5 Návrhy opatření pro OP Doprava

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
Plnění pravidla n+3/n+2	Provést nezbytné kroky k dosažení stanovených predikcí ve stavu proplacené prostředky příjemcům a prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO.	ŘO	30. června 2012 30. září 2012 31. března 2013 30. června 2013
Absorpční kapacita	Provést analýzu poptávky po podporovaných aktivitách v oblastech podpory 6.1 a 6.3, které jsou považovány za problematice. Řídicí orgán bude informovat členy Monitorovacího výboru OP Doprava o výsledku analýzy, včetně návrhů opatření.	ŘO	21. června 2012
Věcné plnění cílů	✓ Vyhlásit výzvu na oblast podpory 6.3		Do konce dubna 2012

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
	<p>s celkovou alokací 30,0 mil. Kč a průběžně sledovat její naplňování.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Připravit revizi OP Doprava na základě výsledků analýzy problematických oblastí podpory, předložit ke konzultaci MMR-NOK a schválení členům Monitorovacího výboru OP Doprava. Schválená revize OP Doprava bude realizována. 		<p>(<i>Splněno</i>)</p> <p>II. polovina 2012</p> <p>I. polovina 2013 (<i>realizace revize</i>)</p>
Objemově významné projekty	<p>Provádět pravidelnou analýzu, vyhodnocování a revizi rizik u objemově významných projektů (zejména velkých projektů).</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizovat průběžně školení pro příjemce dotace zaměřené na realizaci výběrových řízení. Vytvořit a pravidelně aktualizovat příklady dobré praxe, stejně jako nejčastějších a nejzávažnějších chyb v oblasti výběrových řízení. ✓ Zpracovat seznam projektů financovatelných ze SF/FS, které by v případě nerealizace stávajících projektů nebo zvýšení objemu disponibilní alokace (např. v důsledku uplatnění korekcí, snížení míry podpory) zajistily vyčerpání alokace OP Doprava. Zaslát MMR-NOK seznam těchto projektů a potvrzení, že řídicí orgán je schopen zajistit dostatek prostředků na kofinancování projektů. ✓ Provést screening velkých projektů, které budou realizovány v rámci OP Doprava v programovém období 2007 - 2013. ✓ Velké projekty identifikované na základě screeningu předložit Evropské komisi ke schválení nejpozději do konce roku 2013. ✓ Pravidelně (měsíčně) zasílat MMR-NOK přehled velkých projektů, včetně jejich aktuálního harmonogramu. ✓ Informovat členy Monitorovacího výboru OP Doprava o průběhu schvalování velkého projektu předloženého v oblasti 5.1. Pokud nebude projekt schválen do konce roku 2012, řídicí orgán bude informovat členy Monitorovacího výboru OP Doprava o návrzích řešení. 	ŘO	<p>Průběžně</p> <p>Od dubna 2012, následně průběžně</p> <p>Do 15. května 2012 (<i>Splněno</i>)</p> <p>Do konce května 2012</p> <p>Do konce roku 2013</p> <p>Od května 2012</p> <p>Do konce roku 2012</p>
Administrativní kapacita	<p>Pokračovat v uplatňování usnesení vlády ČR č. 818/2007, resp. 1332/2009, která umožňují motivovat zaměstnance implementující OP Doprava, a to jak v oblasti finanční, tak nefinanční motivace (oblast vzdělávání).</p>	ŘO, ZS	Průběžně
Řídicí a kontrolní systémy	<p>Přezkoumat výběrová řízení na projektech Správy železniční dopravní cesty. Zaslát Evropské komisi finální souhrnnou zprávu z kontroly vzorku projektů (včetně návrhu</p>	ŘO	<p>Do konce března 2012 (<i>Splněno</i>)</p>

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
	plošné korekce).		
	Zahájit zpětné ověření výdajů na projektech Ředitelství silnic a dálnic a zbývajících projektech obsažených v kontrolovaném vzorku.	ŘO	Březen/ Duben 2012 (<i>Splněno</i>)
	Zaslat Evropské komisi finální souhrnnou zprávu z kontroly vzorku projektů Ředitelství silnic a dálnic a zbývajících projektů.	ŘO	Do konce června 2012
	Nápravná dosud neaplikovaná opatření v akčním plánu OP Doprava, která souvisí s identifikovanými zjištěními z provedeného auditu Evropského účetního dvora a kontrol projektů v rámci OP Doprava, budou realizována.	ŘO	Průběžně

3.2 Operační program Životní prostředí

3.2.1 Realizace OP Životní prostředí

Od počátku realizace OP Životní prostředí bylo řídicímu orgánu nebo zprostředkujícímu subjektu k 3. únoru 2012 podáno 12 788 žádostí v souhrnné výši 187,2 mld. Kč, což představuje 127,8 % celkové alokace na program. Řídicím výborem bylo vybráno k financování 5 934 projektů s finančním požadavkem 81,2 mld. Kč. Z vybraných projektů bylo u 4 201 vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace v hodnotě 40,1 mld. Kč (27,4 % z alokace na program). Objem proplacených prostředků příjemcům dosahuje výše 33,7 mld. Kč, což představuje 23,0 % celkové alokace na OP Životní prostředí. Certifikované výdaje činí 10,9 mld. Kč, což je 7,4 % celkové alokace na program.

Aktualizace stavu čerpání k 3. květnu 2012

V OP Životní prostředí evidujeme nárůst ve všech sledovaných stavech čerpání kromě certifikovaných výdajů. Nejvyšší nárůst zaznamenaly podané žádosti s finančním požadavkem 196,7 mld. Kč, což představuje 136,2 % celkové alokace na program. Další významný nárůst byl u schválených projektů, kdy k 3. květnu 2012 dosahovaly prostředky s vydaným Rozhodnutím o poskytnutí dotace 42,2 mld. Kč (29,2 % alokace na program). Objem proplacených prostředků pak vzrostl na 35,2 mld. Kč, což představuje 24,4 % celkové alokace na OP Životní prostředí.

		2012	2013	2014	2015
Objem prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	3,8 mld. Kč	-	-	-
	FS	23,4 mld. Kč	-	-	-
Objem prostředků krytých Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	7,0 mld. Kč	-	-	-
	FS	33,1 mld. Kč	-	-	-
O kolik se musí navýšit objem prostředků v souhrnných žádostech pro plnění pravidla n+3 a n+2	ERDF	2,6 mld. Kč	9,6 mld. Kč	13,3 mld. Kč	17,2 mld. Kč
	FS	15,3 mld. Kč	57,2 mld. Kč	79,3 mld. Kč	102,3 mld. Kč

		2011	2012	2013
Dosavadní průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	141,9 mil. Kč	-	-
	FS	956,0 mil. Kč	-	-
Průměrné měsíční tempo proplácení prostředků dle predikcí ŘO	ERDF	-	200,2 mil. Kč	501,1 mil. Kč
	FS	-	1 229,5 mil. Kč	3 078,1 mil. Kč
Potřebné průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	-	-	352,6 mil. Kč
	FS	-	-	2 173,9 mil. Kč
Pozastaveno překládání žádostí o platbu k refundaci Evropské komisi	ERDF	ANO		
	FS			

Výše disponibilní alokace	ERDF	10,3 mld. Kč
	FS	67,4 mld. Kč

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

Zdroj: MMR-NOK

3.2.2 Hodnocení OP Životní prostředí

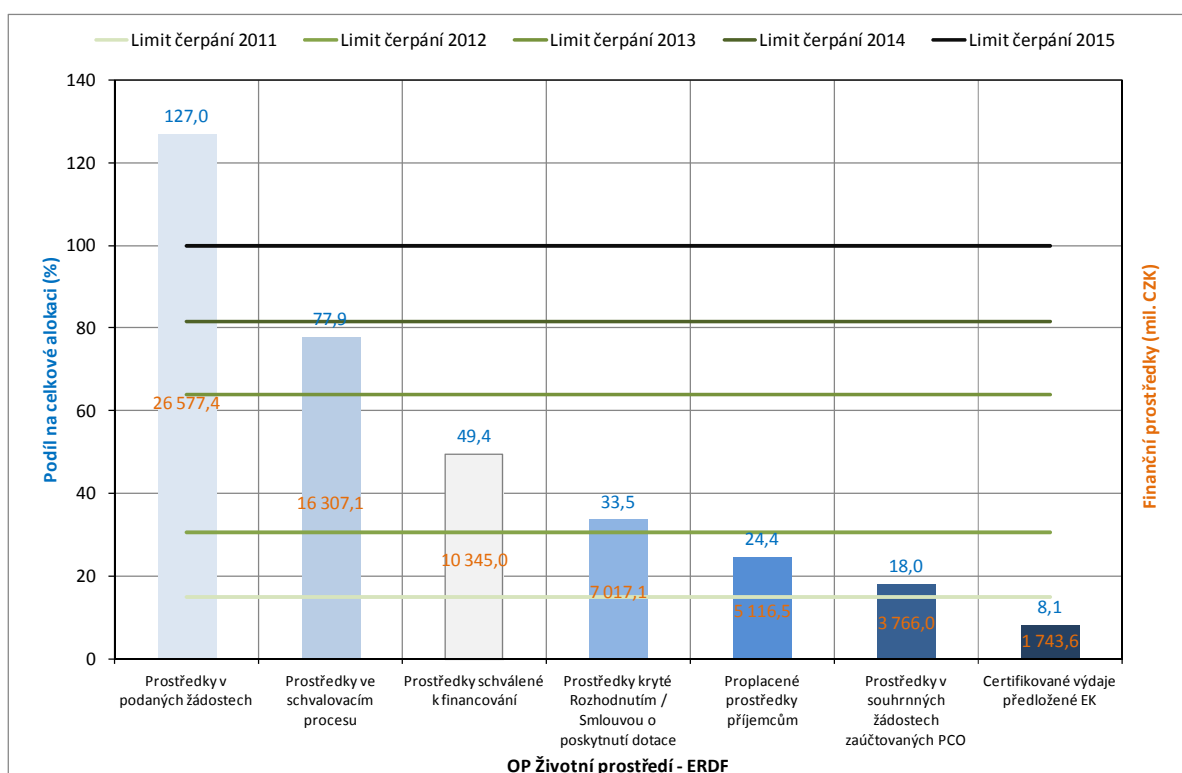
Plnění pravidla n+3/n+2 (a)

Operační program Životní prostředí je spolufinancován ze dvou fondů – ERDF (prioritní osy 5, 6 a 7) a FS (prioritní osy 1, 2, 3, 4 a 8). Na celkové alokaci programu se ze 14,0 % podílí ERDF a z 86,0 % FS. Stav a pokrok v realizaci OP Životní prostředí ve vztahu k pravidlu n+3/n+2 vykazuje shodná potenciální rizika u obou fondů.

Evropský fond pro regionální rozvoj (graf č. 4)

Na konci roku 2011 Řídící orgán OP Životní prostředí v části spolufinancované z ERDF splnil limit čerpání ve výši 15,0 % celkové alokace programu z ERDF s využitím předběžné platby. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 1,7 mld. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 8,1 % celkové alokace programu z ERDF. Ačkoliv byl v souhrnných žádostech předložen k certifikaci dostatečný objem prostředků k naplnění tohoto limitu, proces certifikace nebyl realizován v důsledku řešení zjištění identifikovaných v implementaci OP Životní prostředí.

Graf č. 4 – Stav realizace OP Životní prostředí pro ERDF ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl OP Životní prostředí spolufinancovaným z ERDF naplněn dle objemu předběžných (9,0 % celkové alokace programu z ERDF) a průběžných plateb (8,1 % celkové alokace programu z ERDF).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Limit čerpání v roce 2012 ve výši 30,6 % celkové alokace programu z ERDF je dle stavu čerpání k 3. únoru 2012 z části pokryt prostředky proplacenými příjemcům (24,4 % celkové alokace programu z ERDF) a také prostředky krytými Rozhodnutími o poskytnutí dotace. Do poloviny roku 2012 je potřeba, aby řídicí orgán proplatil příjemcům a administroval přibližně 1,3 mld. Kč (EU a národní

zdroje), tj. 6,2 % celkové alokace programu z ERDF, a dále do 3. čtvrtletí 2012 došlo k navýšení stávajícího objemu souhrnných žádostí přibližně o 2,6 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 12,6 % celkové alokace programu z ERDF. Řídící orgán predikuje, že od počátku programového období do poloviny roku 2012, resp. 3. čtvrtletí 2012 předloží k certifikaci PCO prostředky ve výši 24,0 %, resp. 28,0 % celkové alokace programu z ERDF. S ohledem na dosavadní vývoj a aktuální stav čerpání prostředků lze usuzovat, že za podmínky obnovení pozastavených procesů čerpání bude limit čerpání v roce 2012 pravděpodobně naplněn dle objemu průběžných a předběžných plateb.

Limit čerpání v roce 2013 dosahuje výše 63,9 % celkové alokace programu z ERDF. Tento limit dle stavu čerpání k 3. únoru 2012 naplňují prostředky ve schvalovacím procesu. Řídící orgán musí vydat Rozhodnutí o poskytnutí dotace s objemem 6,3 mld. Kč, do poloviny roku 2013 proplatit příjemcům dalších 8,3 mld. Kč a do 3. čtvrtletí 2013 navýšit stav souhrnných žádostí o 9,6 mld. Kč. S přihlédnutím k tempu čerpání v roce 2011, kdy byla vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace v celkové výši 2,4 mld. Kč a současně příjemcům byly proplaceny prostředky ve výši 1,7 mld. Kč, musí dojít k výraznému zrychlení schvalování žádostí, realizace projektů i jejich administrace. Snahou řídicího orgánu by mělo být dosáhnout v roce 2013 stavu čerpání vůči požadovanému limitu alespoň do výše možnosti využití předběžné platby. S tímto koresponduje nastavení predikcí čerpání řídicím orgánem. Od počátku programového období do poloviny roku 2013, resp. 3. čtvrtletí 2013 by prostředky v souhrnných žádostech měly dosahovat pouze 46,0 %, resp. 57,0 % celkové alokace programu z ERDF.

Limit čerpání v roce 2014 je stanoven na 81,6 % celkové alokace programu z ERDF a **v roce 2015** na 100 %. Také oba tyto limity jsou v současnosti pokryty prostředky ve schvalovacím procesu, ale pouze z části. Současný stav souhrnných žádostí by se měl do 3. čtvrtletí 2014, resp. 2015 navýšit o 13,3 mld. Kč, resp. 17,2 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 63,6 %, resp. 82,0 % celkové alokace programu z ERDF. Podle predikcí řídicí orgán plánuje do poloviny roku 2014, resp. 3. čtvrtletí 2014 předložit k certifikaci PCO prostředky ve výši 76,0 %, resp. 82,0 % celkové alokace programu z ERDF. Ke konci programového období tedy řídicí orgán předpokládá zvýšení tempa čerpání a dosahování limitů čerpání bez využití předběžné platby. Je proto potřebné, aby řídicí orgán již v této době významně zrychlil realizaci programu a vyhlásil další výzvy na projekty tak, aby do poloviny roku 2014 byly administrovány prostředky v dostatečném objemu pro splnění limitu čerpání v roce 2014, a aby tyto projekty byly do poloviny roku 2015 fyzicky i administrativně ukončeny. Pro urychlení implementační fáze bude nezbytné aplikovat opatření uvedená v kapitole 3.2.5.

Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 v případě ERDF činí 10,3 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 49,3 % alokace OP Životní prostředí z ERDF.

Fond soudržnosti (graf č. 5)

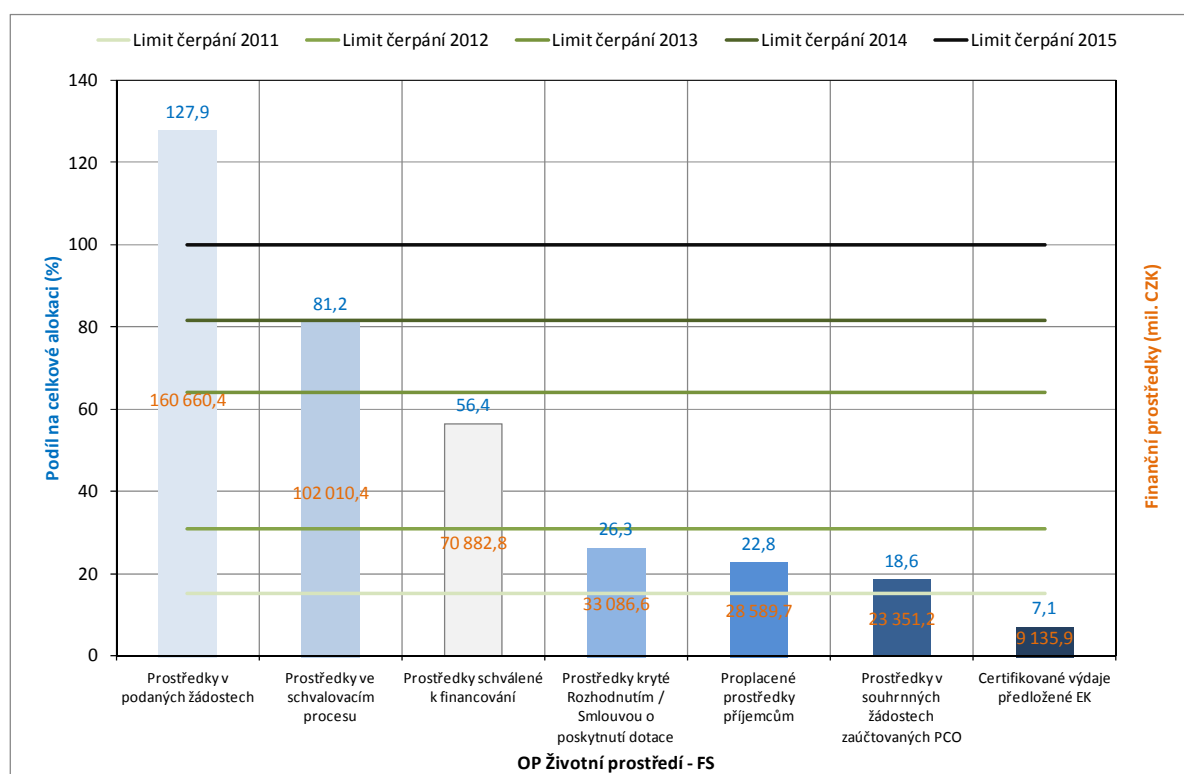
Na konci roku 2011 Řídící orgán OP Životní prostředí splnil limit čerpání ve výši 15,1 % celkové alokace programu z FS s využitím předběžné platby. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 9,1 mld. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 7,1 % celkové alokace programu z FS.

Stav a pokrok v realizaci OP Životní prostředí v části spolufinancované z FS je obdobný jako u ERDF. Zvýšené riziko automatického zrušení závazku lze identifikovat již v plnění limitu **čerpání v roce 2012**. Tento limit ve výši 30,8 % celkové alokace programu z FS je z části pokryt prostředky uvedenými v Rozhodnutích o poskytnutí dotace a z části prostředky schválenými k financování (tzn. prostředky v žádostech s registračními listy). Aktuální stav souhrnných žádostí je potřebné navýšit o 15,3 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 12,2 % celkové alokace programu z FS. Podle predikcí řídicí orgán plánuje předložit PCO do poloviny roku 2012, resp. do 3. čtvrtletí 2012

prostředky odpovídající kumulativně 25,0 %, resp. 28,0 % celkové alokace z FS. Ke splnění limitu čerpání v roce 2012 je možné využít i objem ročních závazků velkých projektů, který pokrývá necelé 1,0 % celkové alokace programu z FS. Z toho vyplývá, že plnění tohoto limitu bude postaveno zejména na objemu prostředků v průběžných a předběžných platbách. Klíčové bude i obnovení pozastavených procesů certifikace Evropskou komisí.

Limit čerpání v roce 2013 dosahuje výše 64,1 % celkové alokace programu z FS. Pro jeho dosažení je potřebné navýšit stávající objem souhrnných žádostí o 57,2 mld. Kč, tj. 45,5 % celkové alokace programu z FS. Podle predikcí řídicí orgán plánuje předložit k certifikaci PCO od počátku programového období do poloviny roku 2013, resp. 3. čtvrtletí 2013 prostředky ve výši 47,0 %, resp. 59,0 % celkové alokace programu z FS. S přihlédnutím k tempu čerpání v roce 2011, kdy objem prostředků v souhrnných žádostech narostl meziročně o 10,2 mld. Kč, musí dojít k výraznému zrychlení administrativních procesů souvisejících se schvalováním a proplácením projektů a realizovat opatření uvedená v kapitole 3.2.5.

Graf č. 5 – Stav realizace OP Životní prostředí pro FS ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl OP Životní prostředí spolufinancovaným z FS naplněn dle objemu předběžných (10,5 % celkové alokace programu z FS) a průběžných plateb (7,1 % celkové alokace programu z FS).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

V případě **limitů čerpání** v dalších letech implementace, tj. **2014 a 2015**, které činí 81,7 % a 100 % celkové alokace programu z FS, je potřebné navýšit stávající objem souhrnných žádostí o 79,3 mld. Kč (63,1 % celkové alokace programu z FS) a 102,3 mld. Kč (EU a národní zdroje), to je 81,4 % celkové alokace programu z FS. Pro tyto roky řídicí orgán predikuje vyšší objem prostředků v souhrnných žádostech vůči limitům čerpání. Objem prostředků, který bude nutné zadministratovat pro splnění limitů čerpání v roce 2014 a 2015, je velký. Pro zajištění splnění limitů čerpání bude nutné

výrazně zvýšit dosavadní tempo čerpání a vyřešit včas problémy, se kterými se řídicí orgán potýká v oblastech podpory spolufinancovaných z FS (zejména 2. prioritní osa).

Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 v případě FS činí 67,4 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 53,6 % celkové alokace OP Životní prostředí z FS.

Absorpční kapacita (b)

Absorpční kapacita u OP Životní prostředí je charakterizována poměrně výraznou disproporcí jak na úrovni prioritních os, tak oblastí podpory. Celkové hodnocení ztěžuje i fakt, že projekty jsou do stavu „Projekt s vydaným Rozhodnutím/podepsanou Smlouvou“ načítány až po vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace, které je vydáváno poskytovatelem dotace až po posouzení provedeného výběrového řízení příjemcem dotace. Tímto dochází k výraznému prodloužení fáze schvalování projektů. Potenciální rizika v této oblasti lze sledovat celkově u prioritní osy 2 „Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí“, oblasti podpory 1.1 „Snižování znečištění vod“, 1.2 „Zlepšení jakosti pitné vody“, 1.3 „Omezování rizika povodní“ a 3.1 „Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny“.

Na oblast podpory 1.1 je alokováno celkem 44,3 mld. Kč (EU a národní zdroje). I přesto, že v této oblasti podpory je zazávkováno 32,6 % prostředků, existují zde problémy související s otázkou oddělitelnosti vodohospodářské infrastruktury definované v Metodice pro žadatele rozvádějící podmínky přílohy č. 7 programového dokumentu OP Životní prostředí. V současné době jsou problematické oblasti řešeny s Evropskou komisí. V případě přetrvávajícího negativního stanoviska Evropské komise k této věci by mohlo dojít k nerealizaci 23 projektů v hodnotě 1,7 mld. Kč.

Obdobně jako v případě oblasti podpory 1.1, i **v oblasti podpory 1.2** je řešena otázka oddělitelnosti vodohospodářské infrastruktury s Evropskou komisí. Na oblast podpory 1.2 je alokováno celkem 7,5 mld. Kč (EU a národní zdroje). Uvedená částka je výsledkem revize OP Životní prostředí z roku 2009, kdy byla ve prospěch oblasti podpory 1.3 snížena alokace na oblast podpory 1.2 o 150 mil. EUR (EU zdroje), to je v přepočtu cca 3,8 mld. Kč. K 3. únoru 2012 byly v této oblasti podpory vydány Rozhodnutí v celkové výši 38,3 mil. Kč, to je 0,5 % celkové alokace na oblast podpory. Ve schvalovacím procesu se nachází projekty v hodnotě 3,8 mld. Kč. V únoru 2012 byla vyhlášena výzva s celkovou alokací 2,0 mld. Kč. Za předpokladu, že bude výzva vyčerpána v plném rozsahu a nebudou realizovány problematické projekty v hodnotě 208,6 mil. Kč, zbývá k rozdělení ještě 1,9 mld. Kč.

Na oblast podpory 1.3 bylo alokováno po provedené revizi celkem 7,4 mld. Kč (EU a národní zdroje). K 3. únoru 2012 byly v této oblasti podpory podány žádosti v hodnotě 3,1 mld. Kč, ve schvalovacím procesu se nachází projekty v hodnotě 2,1 mld. Kč a byly vydány Rozhodnutí ve výši 445,1 mil. Kč, to je 6,0 % celkové alokace na oblast podpory. Řídicí orgán v roce 2012 plánuje vyhlásit dvě výzvy na oblast podpory 1.3. Vzhledem k uvažovanému zapojení Agentury ochrany přírody a krajiny do procesu administrace projektů předložených v oblasti podpory 1.3, dojde k vyhlášení výzev až v okamžiku, kdy bude plně dořešeno institucionální postavení agentury v implementační struktuře OP Životní prostředí. To znamená, že k 3. únoru 2012 zbývá k rozdělení celkem 4,9 mld. Kč.

Prioritní osa 2 je zaměřena na znečišťovatele ovzduší, kteří však mají relativně nižší motivaci nabízené prostředky využít, a to z důvodu nestabilního ekonomického prostředí, kdy jsou odkládány realizace investičních projektů jako takových. Problémem jsou také požadavky týkající se poskytování

veřejné podpory ve vztahu k příjemcům podpory. Problematická je situace u obou oblastí podpory: 2.1 „Zlepšení kvality ovzduší“ a 2.2 „Omezování emisí“. Na 2. prioritní osu je alokováno celkem 18,9 mld. Kč. K 3. únoru 2012 bylo v registračních listech vázáno celkem 4,0 mld. Kč (21,0 % celkové alokace na prioritní osu) a byly vydány Rozhodnutí ve výši 680,9 mil. Kč (to je 3,6 % celkové alokace na prioritní osu). I přesto, že do této prioritní osy byly zařazeny nové podporované aktivity (např. podpora pořízení strojů a zařízení určených na snížení prašnosti z plošných zdrojů) a došlo k výraznému nárůstu podaných žádostí, pravděpodobnost nevyčerpání celkové disponibilní alokace je stále poměrně vysoká. Řídící orgán v březnu 2012 vyhlásil výzvu na oblast podpory 2.2 s celkovou alokací 5,0 mld. Kč, která je zaměřena pouze na Moravskoslezský kraj. V květnu 2012 řídící orgán plánuje vyhlásit minimálně ještě jednu výzvu, která bude pokrývat oblasti podpory 2.1 a 2.2 (výše alokace 4,5 mld. Kč). Pokud by byly alokace na obě výzvy zcela vyčerpány, zbývá k rozdělení celkem 4,7 mld. Kč.

Důvodem nižší absorpční kapacity u **oblasti podpory 3.1** je menší zájem žadatelů o jiné formy zařízení pro využívání obnovitelných zdrojů energie, než jsou zařízení pro využívání solární energie, která nejsou z OP Životní prostředí plně podporována. Na oblast podpory 3.1 je alokováno celkem 7,5 mld. Kč (EU a národní zdroje). Uvedená částka je výsledkem revize OP Životní prostředí z roku 2009 a 2011, kdy byla ve prospěch oblasti podpory 3.2 snížena alokace na oblast podpory 3.1 o 215,1 mil. EUR (EU zdroje), to je v přepočtu cca 5,4 mld. Kč. K 3. únoru 2012 byly vydány Rozhodnutí ve výši 346,6 mil. Kč, to je 4,6 % celkové alokace na oblast podpory. I přesto, že došlo k podstatnému snížení celkové alokace, existuje v případě této oblasti podpory riziko, že celková alokace nebude vyčerpána a bude nutné přistoupit k dalšímu snížení celkové alokace na oblast podpory 3.1. K rozdělení zbývá k 3. únoru 2012 celkem 4,7 mld. Kč.

Objemově významné projekty - projekty nad 50 mil. Kč (c)

K 3. únoru 2012 bylo v objemově významných projektech (154 projektů) vázáno 17,9 mld. Kč. Tato částka představuje 44,7 % celkové alokace vázané v projektech s vydaným Rozhodnutím. Do celkového počtu 154 projektů je zahrnuto i 6 velkých projektů (naplňujících definici velkého projektu podle článku 39 Obecného nařízení) v objemu 6,8 mld. Kč, které byly schváleny Evropskou komisí. Objemově významné projekty vykazují nižší podíl proplacených prostředků (36,0 %) než „menší“ projekty (64,0 %), což je do značné míry způsobeno jednodušší administrací těchto projektů.

Věcné plnění cílů OP Životní prostředí (d)

Zhodnocení věcného pokroku OP Životní prostředí je velmi obtížné vzhledem k nedostatečnému nastavení indikátorové soustavy, která obsahuje minimum indikátorů, které je možné hodnotit. Věcné plnění cílů OP Životní prostředí v porovnání s finančním čerpáním je značně nevyvážené. Lze sledovat jak indikátory, které jsou přezávazkované, tak indikátory s nízkou mírou plnění.

Nevyvážené plnění cíle lze sledovat u 1. prioritní osy „Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní“. Aktivity zaměřené na výstavbu a rekonstrukci kanalizačních řadů vysoce převyšují stanovené cíle (míra závazku 1 173 %) a značně předchází finančnímu čerpání (25,2 %). Další dvě aktivity, podpora čistíren odpadních vod a úpraven pitné vody, jsou v souladu s finančním čerpáním.

Vyhodnocení plnění cílů 2. prioritní osy zaměřené na zlepšování kvality ovzduší je velmi obtížné, neboť jsou zde nastaveny statistické indikátory ČHMÚ, které nezohledňují pouze vliv SF/FS. Z povahy indikátorů bude možné přínos prioritní osy ke zlepšení kvality ovzduší vyhodnotit, a to jen velmi omezeně, až s časovým odstupem od realizace projektů.

Dalším cílem OP Životní prostředí je udržitelné využívání zdrojů energie (prioritní osa 3). V této prioritní ose je plnění cílů také nevyvážené. Za finančním čerpáním (závazek 46,0 % alokace prioritní osy) zaostává zvyšování kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů (8,2 % cílové hodnoty). Naopak přezávazkované jsou aktivity snižující spotřebu energie (závazek je 112,4 % cílové hodnoty).

Obdobný stav lze zaznamenat u prioritní osy 4, 5 a 6. Plnění cílů 4. prioritní osy „Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží“ předchází finančnímu čerpání. Finanční závazek je na úrovni 30,8 % alokace prioritní osy, závazky indikátorů se pohybují nad 100 % cílových hodnot. Stanovené cíle tak byly dosaženy, ačkoliv zbývá k rozdělení dalších 16,0 mld. Kč. Za věcným naplňováním cílů (70 – 80 %) zaostává finanční čerpání (26,8 %) u aktivity zaměřené na omezování průmyslového znečišťování a snižování environmentálních rizik (prioritní osa 5). Obdobný problém lze sledovat i u 6. prioritní osy „Zlepšování stavu přírody a krajiny“, kde věcné cíle jsou již naplněny (přes 850,0 % cílové hodnoty), ale finanční závazek tvoří 33,6 % celkové alokace na prioritní osu. Ačkoliv jsou cíle již naplněny, zbývá k rozdělení dalších 11,9 mld. Kč.

Posledním cílem OP Životní prostředí je rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání (prioritní osa 7), zde jsou při finančním závazku 42,2 % věcné cíle již naplněny.

Administrativní kapacita (e)

Počet zaměstnanců přepočítaný podle metodiky FTE za rok 2011 činil 50,5 zaměstnanců za řídicí orgán a 244,0 zaměstnanců za zprostředkující subjekt. Fluktuace se v roce 2011 pohybovala na úrovni programu ve výši 8,9 %. Administrativní kapacitu řídicího orgánu lze považovat za poměrně nestabilní (fluktuace 33,6 %). Na úrovni zprostředkujícího subjektu se fluktuace pohybovala pod obecně uznávanou hranicí pro míru fluktuace (10,0 %), přesněji 3,8 %. Funkci zprostředkujícího subjektu vykonává Státní fond životního prostředí ČR.

Řídicí a kontrolní systémy (f)

K 3. únoru 2012 u OP Životní prostředí stále probíhá řešení nedostatků identifikovaných ze strany Evropské komise. Dokud nebudou všechny nedostatky odstraněny, nebudou Evropské komisi předkládány žádosti o platbu.

Řídicí orgán obdržel v červnu 2011 ze strany Evropské komise tzv. „varovný“ dopis před aplikací článku 92 Obecného nařízení, v němž Komise uvádí nedostatky identifikované v implementaci OP Životní prostředí. V dopise žádá o odstranění těchto nedostatků, zejména pak zlepšení řídicího a kontrolního systému. Reakce na tento dopis byly Evropské komisi zaslány postupně v srpnu, září, listopadu a prosinci roku 2011. V říjnu 2011 byla refundace a certifikace výdajů PCO obnovena. Obnovení plateb Evropskou komisí je podmíněno realizací nápravných opatření a provedením auditů na vzorku projektů (celkem 92 projektů). Audit projektů byl zahájen na začátku ledna 2012 a je prováděn chronologicky od prioritních os s největším objemem certifikovaných výdajů. Audit všech projektů by měl být ukončen do konce června 2012.

Akční plány a jiné dokumenty (g)

Akční plán OP Životní prostředí byl předložen vládě ČR pro informaci v červenci 2011 na základě usnesení vlády ČR č. 382/2011. Opatření stanovená v akčním plánu se týkala rizik identifikovaných v oblasti absorpční a administrativní kapacity a implementační struktury. Kromě těchto rizik byla identifikována i tyto dvě specifická rizika: podezření ve vztahu k projektu Ústřední čistírny odpadních vod na Císařském ostrově a pozastavení certifikace na národní úrovni.

Všechna navržená opatření byla realizována nebo se realizují průběžně. Specifické riziko vztahující se k projektu Ústřední čistírny odpadních vod bylo eliminováno tím, že projekt nebude realizován z OP Životní prostředí a prostředky vyčleněné na tento projekt budou vyžity na financování jiných projektů. Riziko související s pozastavením certifikace na národní úrovni bylo eliminováno pouze částečně. Certifikace byla na národní úrovni PCO podmíněně obnovena, ale stále trvá, že platební lhůta je Evropskou komisí zatím pozastavena.

3.2.3 Shrnutí a zhodnocení dosavadní realizace OP Životní prostředí

Řídící orgán OP Životní prostředí směřuje k naplnění většiny stanovených cílů. Předpoklady pro splnění cílů nejsou vytvořeny dosud u oblastí podpory 2.1, 2.2 a 3.1, u kterých byly současně identifikovány problémy s absorpční kapacitou. U plnění cíle „zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů“, který je sledován u oblastí podpory 3.1, byla k 3. únoru 2012 z plánovaných 200 megawatt zvýšena kapacita pouze o 16,4 megawatt. V oblasti podpory 3.1 řídicí orgán již přistoupil k realokaci prostředků a úpravě cílových hodnot. U oblastí podpory 2.1 a 2.2 je pravděpodobnost nesplnění stanovených cílů poměrně vysoká. Do určité míry je ohroženo plnění cílů u oblastí podpory 1.1 a 1.2, a to vzhledem k doposud ne zcela vyjasněné problematice „oddělitelnosti vodohospodářské infrastruktury“. Pokud nebudou sporné body připomínkové Evropskou komisí do konce června 2012 odstraněny, hrozí riziko nerealizace projektů v celkové hodnotě cca 1,9 mld. Kč a nesplnění stanovených cílů.

V návaznosti na výstupy provedené kontroly projektů bude nutné přijmout a realizovat opatření, která ujistí Evropskou komisí o tom, že v oblasti kontrolních mechanismů došlo ke zlepšení.

Z hlediska finančního pokroku lze konstatovat, že stav a vývoj v realizaci OP Životní prostředí není zcela příznivý. Riziko lze sledovat u obou fondů. Základní podmínkou pro splnění limitu čerpání v roce 2012 je jednak obnovení platební lhůty Evropskou komisí do konce tohoto roku a zvýšení objemu prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO v případě ERDF přibližně o 2,6 mld. Kč a FS o 15,3 mld. Kč. Pro plnění limitů čerpání v roce 2013 a dalších letech je zcela klíčové, aby došlo k výraznému zrychlení v procesu schvalování žádostí a následně v realizaci a administraci schválených projektů. Z dlouhodobějšího pohledu lze říci, že k 3. únoru 2012 není alokace na rok 2012 a 2013 zcela vázána v žádném stavu čerpání. V případě ERDF se jedná o disponibilní alokaci ve výši 10,3 mld. Kč (EU a národní zdroje) a u FS jde o částku 67,4 mld. Kč (EU a národní zdroje). Je nutné zaměřit se zejména na část spolufinancovanou z FS, u které byly zaznamenány významné problémy s absorpční kapacitou (1. a 2. prioritní osa).

Zhodnocení MMR-NOK: Na základě zhodnocení dosavadního vývoje realizace OP Životní prostředí MMR-NOK identifikoval významná rizika, která mohou mít vliv na včasné vyčerpání prostředků programu. Aby došlo ke zlepšení vývoje OP Životní prostředí, bude nezbytné v co nejkratší době obnovit proplácení žádostí o platbu ze strany Evropské komise, výrazným způsobem urychlit administraci projektových žádostí pomocí navržených opatření na straně Řídícího orgánu a Zprostředkujícího subjektu OP Životní prostředí, stabilizovat personální situaci na řídicím orgánu a podpořit absorpční kapacitu u oblastí podpory, kde je evidován nízký zájem o dotaci ze strany žadatelů (zejména u 2. prioritní osy). Možnosti realokace prostředků, ať už v rámci operačního programu, nebo mezi operačními programy, jsou v případě OP Životní prostředí velmi omezené. Problémy s realizací jsou spatřovány zejména v prioritních osách, které jsou spolufinancované z FS. V případě realokace prostředků do jiných operačních programů by tak připadal v úvahu pouze OP Doprava, který je také z části spolufinancován z FS.

3.2.4 Zhodnocení realizace OP Životní prostředí z pohledu PCO a AO

Zhodnocení z pohledu PCO

Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům, které jsou v současné době v řešení, je program považován za rizikový. V případě, že by Evropská komise v roce 2012 nespustila platby, došlo by k automatickému zrušení závazků v celkové výši 617,4 mil. EUR (EU zdroje), tj. 12,6 % celkové alokace programu, to znamená 94,5 mil. EUR z ERDF, tj. 13,5 % celkové alokace programu z ERDF, a 522,9 mil. EUR z FS, tj. 12,4 % celkové alokace programu z FS.

Zhodnocení z pohledu AO

Auditní orgán ve svém výročním stanovisku vydal stanovisko s výhradou z důvodu, že Auditní orgán, resp. Pověřený auditní subjekt v auditních zjištěních identifikoval nedostatky systémového charakteru. Míra chybovosti činila 0,36 %.

Řídící a kontrolní systém zřízený pro účely realizace OP Životní prostředí byl v souladu s platnými požadavky článku 58 až 62 Obecného nařízení a oddílu 3 nařízení Komise (ES) č. 1828/2006. To znamená, že systém fungoval, avšak jsou potřeba určitá zlepšení. Systém poskytl přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Komisi jsou správné, a tudíž i přiměřenou jistotu, že související transakce jsou legální a řádné. Identifikovanými skutečnostmi byly dále administrativní pochybení při vyhlášení výzvy, nedostatečně vykonávaná řídicí kontrola, nedostatečně stanovená metoda výběru vzorku a zohlednění analýzy rizik pro kontrolu vykonávanou řídicím orgánem.

3.2.5 Návrhy opatření pro OP Životní prostředí

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
Plnění pravidla n+3/n+2	Provést nezbytné kroky k dosažení stanovených predikcí ve stavu proplacené prostředky příjemcům a prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO.	ŘO	30. června 2012 30. září 2012 31. března 2013 30. června 2013
	✓ Zpracovat harmonogram (cestovní mapu) opatření ke zlepšení implementace OP Životní prostředí, který bude obsahovat: návrhy na úpravu implementačních procesů, které povedou ke zkrácení lhůt ve všech relevantních procesech (hodnocení / schvalování projektů / vydání Rozhodnutí / kontrola / schválení monitorovacích zpráv / žádostí o platbu).	ŘO	Do konce června 2012
	✓ Výrazně zkrátit dobu i objem lidských zdrojů potřebný pro vyjádření Státního fondu životního prostředí k zadávací dokumentaci.	ŘO	Do konce června 2012
	✓ Ustavit koordinační pracovní skupinu řídicího orgánu a zprostředkujícího subjektu, která bude vyhodnocovat pokrok v čerpání.	ŘO, ZS	Březen 2012 (<i>Splněno</i>)
✓ Opatření ke zlepšení implementace OP Životní prostředí budou pravidelně vyhodnocována (včetně dopadů navržených opatření) na koordinační pracovní skupině řídicího orgánu a zprostředkujícího subjektu.	ŘO, ZS	Od června 2012	

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
Absorpční kapacita	<p>Provést nezbytné kroky ke zvýšení absorpční kapacity u 2. prioritní osy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vyhlásit výzvu v oblasti podpory 2.2 zaměřenou na Moravskoslezský kraj v objemu 5 mld. Kč a průběžně sledovat její naplňování. ✓ Zajistit publicitu 2. prioritní osy v seriózních tištěných médiích prostřednictvím prezentace přehledu typů projektů, které je možné podpořit, včetně konkrétních příkladů (např. i uvést příklady použitého mechanismu veřejné podpory). 	ŘO	<p>Duben 2012 <i>(Splněno)</i></p> <p>Do konce července 2012</p>
Absorpční kapacita (pokračování)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vyhlásit výzvu v oblasti podpory 2.1 a 2.2 zaměřenou na území celé ČR s alokací 4,5 mld. Kč a průběžně sledovat její naplňování. ✓ Provést vyhodnocení reálné absorpční kapacity u vyhlášených výzev 2. prioritní osy. Řídící orgán bude informovat členy Monitorovacího výboru OP Životní prostředí o výsledcích vyhodnocení a návrzích opatření. ✓ Provést revizi programu spočívající v doplnění nové aktivity v rámci 2. prioritní osy zaměřené na pořízení ekologických vozidel. Předložit návrh na revizi operačního programu členům Monitorovacího výboru OP Životního prostředí ke schválení. ✓ Vyhlásit výzvu ve 2. prioritní ose zaměřenou na novou podporovanou aktivitu. <p>Provést nezbytné kroky ke zvýšení absorpční kapacity u 1. prioritní osy a oblasti podpory 3.1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vyřešit problém s postavením Agentury ochrany přírody a krajiny v procesu hodnocení žádostí. ✓ Vyhlásit výzvu v oblasti podpory 1.3 ve výši 1,5 mld. Kč. ✓ Vyřešit s Evropskou komisí sporné body v oblasti oddělitelnosti vodohospodářské infrastruktury. ✓ Připravit zásobník projektů, které absorbují uvolněné finanční prostředky z oblasti podpory 1.1 a 1.2 v důsledku nevyřešení sporných bodů v oblasti oddělitelnosti vodohospodářské infrastruktury. ✓ Vyhodnotit reálnou absorpční kapacitu u oblasti podpory 3.1. Zbývající prostředky realokovat do oblasti podpory 3.2. ✓ Po vyhodnocení výše uvedených opatření připravit revizi OP Životní prostředí, předložit ke konzultaci MMR-NOK a ke schválení 	<p>Květen 2012 <i>(Splněno)</i></p> <p>Do konce června 2012</p> <p>Do konce června 2012</p> <p>Po schválení revize Komisí (předpoklad červen 2013)</p> <p>Do konce dubna 2012 <i>(Splněno)</i></p> <p>Duben 2012 <i>(Splněno)</i></p> <p>Do konce června 2012 (v závislosti na výsledcích jednání s Komisí)</p> <p>Do konce května 2012</p> <p>Do konce května 2012</p> <p>Červen 2012</p>	

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
	členům Monitorovacího výboru OP Životní prostředí. Schválená revize OP Životní prostředí bude realizována.		I. polovina 2013 (realizace revize)
Objemově významné projekty	<p>Provádět pravidelnou analýzu, vyhodnocování a revizi rizik u objemově významných projektů s vydaným Registračním listem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizovat průběžně školení pro příjemce dotace zaměřené na realizaci výběrových řízení. Vytvořit a pravidelně aktualizovat příklady dobré praxe, stejně jako nejčastějších a nejzávažnějších chyb v oblasti výběrových řízení. ✓ Provést screening velkých projektů, z jejichž realizací bude počítáno v programovém období 2007 - 2013. ✓ Projekty identifikované na základě screeningu velkých projektů předložit Evropské komisi ke schválení do konce roku 2012. ✓ Uvolnění 57 projektů ze stávajícího zásobníku projektů. ✓ Vytvoření dalšího zásobníku, který vzejde z výzvy č. 34 (ukončena 20. 4. 2012), oblast podpory 1.2 a po schválení na tzv. tematické poradě SFŽP. ✓ Vytvoření dalšího zásobníku, který vzejde z výzvy č. 39 (skončí 30. 6. 2012) oblast podpory 1.1 a po schválení na tzv. tematické poradě SFŽP. ✓ Zaslání seznamu 57 projektů MMR-NOK“ termín. ✓ Zaslání seznamu projektů v zásobnících z 34. a 39. Výzvy MMR-NOK. 	ŘO	<p>Průběžně</p> <p>Průběžně</p> <p>Květen 2012 (<i>Splněno</i>)</p> <p>Do konce roku 2012 <i>Splněno</i></p> <p>Září 2012</p> <p>Září 2012</p> <p>15. červen 2012</p> <p>Konec září 2012</p>
	<p>Vytvořit zásobník projektů pokrývajících alokaci uvolněnou v důsledku nerealizace projektu Ústřední čistírny odpadních vod Praha. Zaslát seznam těchto projektů MMR-NOK.</p> <p>Řídící orgán bude informovat členy Monitorovacího výboru OP Životní prostředí o zásobníku projektů a celkové alokaci na tyto projekty.</p>	ŘO	<p>Do 15. května 2012</p> <p>Červen 2012</p>
Administrativní kapacita	<p>Stabilizovat administrativní kapacitu a zamezit fluktuaci zaměstnanců implementační struktury zavedením a aktivním využíváním motivačních nástrojů (výkonové odměny, zabezpečení profesního a osobního rozvoje, plynulé a transparentní předávání informací).</p> <p>Průběžně sledovat a vyhodnocovat odbornost a náplně práce zaměstnanců řídicího orgánu,</p>	ŘO, ZS	<p>Průběžně</p> <p>Průběžně</p>

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
	aby nedocházelo k nedostatečnému naplnění kapacity či neodpovídající kvalifikaci zaměstnanců v rizikových oblastech, kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost (např. administrace velkých projektů), nebo v oblastech, které jsou aktuální z hlediska programového cyklu (podpora absorpční kapacity a administrace nově vyhlášených výzev).		
Řídící a kontrolní systémy	Pro zajištění obnovení platebních lhůt Evropskou komisí je nezbytné přezkoumat vzorek 92 projektů. Zaslát finální souhrnnou zprávu z kontroly vzorku projektů Evropské komisi.	ŘO, MF-AO	Do konce června 2012
	Realizovat navržená opatření stanovená v akčních plánech, která souvisí s identifikovanými zjištěními z provedených auditů a kontrol projektů OP Životní prostředí. Provádět pravidelně (kvartálně) vyhodnocení plnění přijatých opatření uvedených v akčním plánu.	ŘO	Průběžně

3.3 Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

3.3.1 Realizace OP Výzkum a vývoj pro inovace

Od počátku realizace OP Výzkum a vývoj pro inovace bylo řídicímu orgánu k 3. únoru 2012 podáno 262 žádostí v celkové hodnotě 100,5 mld. Kč, což představuje 163,3 % celkové alokace na program. Řídicí orgán k 3. únoru 2012 vydal 98 Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 52,4 mld. Kč, to je 85,2 % celkové alokace na program. Proplacené prostředky příjemcům dosahují výše 13,3 mld. Kč, což představuje 21,7 % celkové alokace na program. Certifikované výdaje činí 1,4 mld. Kč (2,2 % celkové alokace na program).

Aktualizace stavu čerpání k 3. květnu 2012

K 3. květnu 2012 je evidován nárůst ve všech sledovaných stavech čerpání až na certifikované výdaje. U podaných žádostí se objem prostředků navýšil na 101,6 mld. Kč (167,7 % celkové alokace na program). Nejvyšší nárůst zaznamenaly schválené projekty v celkové hodnotě 56,4 mld. Kč, což představuje 93,1 % z alokace na program. Proplacené prostředky příjemcům pak stouply na 15,0 mld. Kč (24,8 % z alokace OP Výzkum a vývoj pro inovace).

		2012	2013	2014	2015
Objem prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	1,9 mld. Kč	-	-	-
Objem prostředků krytých Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	52,4 mld. Kč	-	-	-
O kolik se musí navýšit objem prostředků v souhrnných žádostech pro plnění pravidla n+3 a n+2	ERDF	17,0 mld. Kč	37,5 mld. Kč	48,4 mld. Kč	59,6 mld. Kč

		2011	2012	2013
Dosavadní průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	946,6 mil. Kč	-	-
Průměrné měsíční tempo proplácení prostředků dle predikcí ŘO	ERDF	-	890,8 mil. Kč	1 152,8 mil. Kč
Potřebné průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	-	-	1 126,8 mil. Kč
Nepředkládání souhrnných žádostí k refundaci Evropské komisi	ERDF	ANO ³		

Výše disponibilní alokace | ERDF | 6,0 mld. Kč

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

Zdroj: MMR-NOK

³ V březnu 2012 obdržela ČR dopis Evropské komise, ve kterém Komise informuje členský stát o svých výhradách směřujících do oblasti řídicích a kontrolních systémů. Po dobu, kdy budou řešena nápravná opatření, nebude ČR předkládat žádosti o platbu k refundaci Evropské komisi.

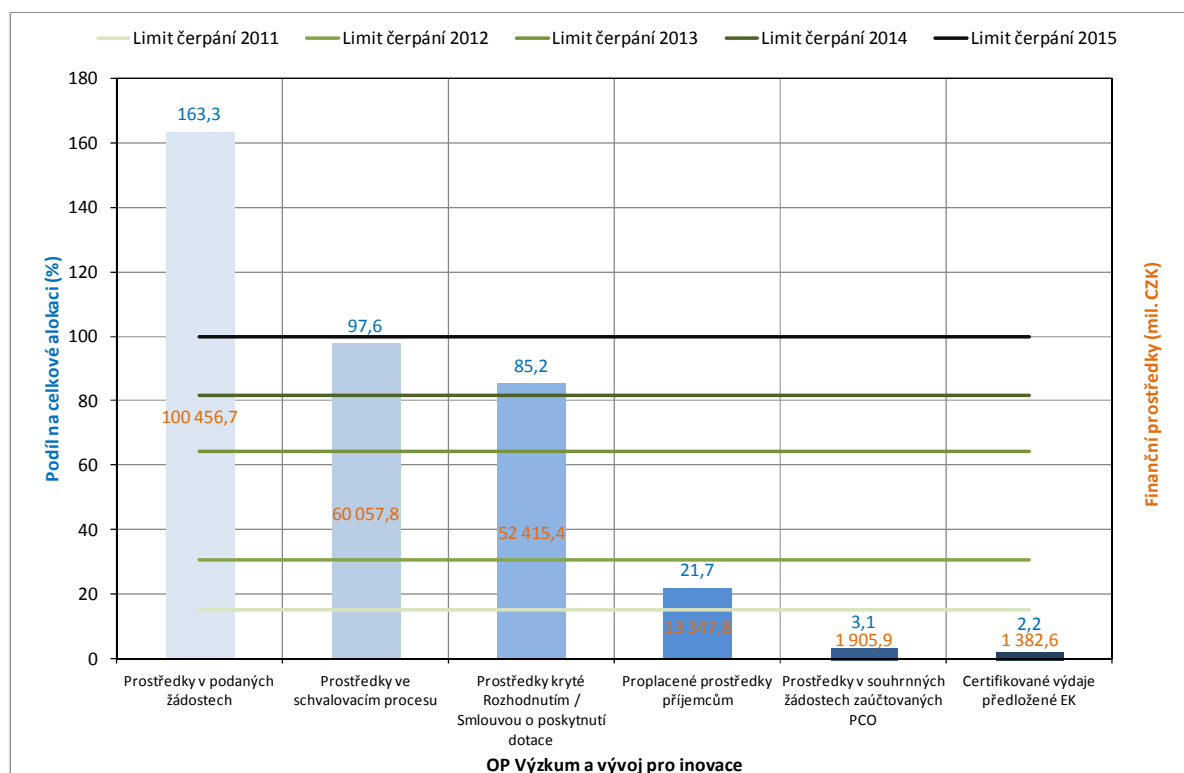
3.3.2 Hodnocení OP Výzkum a vývoj pro inovace

Plnění pravidla n+3/n+2 (a)

Na konci roku 2011 Řídící orgán OP Výzkum a vývoj pro inovace splnil limit čerpání ve výši 15,1 % celkové alokace programu s automatickým započítáním předběžné platby a ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 1,4 mld. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 2,2 % celkové alokace na program.

Limit čerpání v roce 2012 dosahuje hodnoty 30,8 % celkové alokace programu. Tento limit je z části pokryt proplacenými prostředky příjemcům, které nyní představují 21,7 % celkové alokace programu. Pro pokrytí rozdílu do výše požadovaného limitu by bylo potřebné proplatit příjemcům dalších přibližně 5,6 mld. Kč a následně veškeré proplacené prostředky příjemcům (17,0 mld. Kč) předložit v souhrnných žádostech PCO nejpozději do resp. 3. čtvrtletí 2012. Podle predikcí řídicí orgán plánuje předložit k certifikaci PCO od počátku programového období do poloviny roku 2012, resp. 3. čtvrtletí 2012 prostředky ve výši 9,0 %, resp. 14,0 % celkové alokace programu. Limit čerpání v roce 2012 je již nyní naplněn s automatickým započítáním předběžné platby a ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení, podobně jako v roce 2011.

Graf č. 6 – Stav realizace OP Výzkum a vývoj pro inovace ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl u OP Výzkum a vývoj pro inovace naplněn dle objemu předběžných (9,0 % celkové alokace programu) a průběžných plateb (2,2 % celkové alokace programu) a s automatickým započítáním ročních závazků velkých projektů předložených Evropské komisi ke schválení.

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Limit čerpání v roce 2013 je stanoven na 64,1 % celkové alokace programu. Tento limit je podle údajů o čerpání k 3. únoru 2012 plně pokryt prostředky uvedenými v Rozhodnutích o poskytnutí

dotace. Znamená to, že nejpozději do 3. čtvrtletí 2013 by řídicí orgán měl stávající objem prostředků v souhrnných žádostech navýšit přibližně o 37,5 mld. Kč (EU a národní zdroje). To je částka, která představuje ¾ prostředků krytých Rozhodnutím o poskytnutí dotace. Řídicí orgán predikuje, že do poloviny roku 2013, resp. 3. čtvrtletí 2013 bude kumulativní výše prostředků předložených k certifikaci dosahovat 29,0 %, resp. 34,0 % celkové alokace programu. I v případě plnění limitu čerpání v tomto roce řídicí orgán plánuje automaticky využít předběžnou platbu a závazky velkých projektů.

Limit čerpání v roce 2014 činí 81,7 % celkové alokace programu. Také tomuto limitu odpovídá objem prostředků, který je pokryt Rozhodnutími o poskytnutí dotace. Do 3. čtvrtletí 2014 je potřeba navýšit stávající prostředky předložené k certifikaci o 48,4 mld. Kč (EU a národní zdroje). Řídicí orgán k 3. únoru 2012 predikuje, že objem prostředků předložených k certifikaci do poloviny roku 2014, resp. 3. čtvrtletí 2014 bude činit 48,0 %, resp. 51,0 % celkové alokace programu. Naplňování stanovených predikcí bude do značné míry záviset na včasné a řádné realizaci velkých projektech, se kterými bude rovněž počítáno při plnění limitu čerpání v roce 2014.

Limit čerpání v roce 2015 ve výši 100 % celkové alokace je z části (97,6 %) pokryt prostředky uvedenými v Rozhodnutích o poskytnutí dotace a prostředky, které jsou k 3. únoru 2012 předmětem schvalování. Za předpokladu, že některé podané žádosti budou v průběhu schvalovacího procesu vyřazeny z administrace, je nezbytné vyhlásit další výzvy na projekty, u kterých budou veškeré realizační a administrativní činnosti ukončeny nejpozději do 3. čtvrtletí 2015. Za účelem naplnění limitu čerpání v roce 2015 je nezbytné navýšit aktuální stav souhrnných žádostí o 59,6 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 96,9 % celkové alokace programu.

Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 dosahuje hodnoty 6,0 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 9,8 % celkové alokace programu.

Absorpční kapacita (b)

Absorpční kapacita OP Výzkum a vývoj pro inovace je vysoká, o čemž svědčí skutečnost, že k 3. únoru 2012 byla vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace na více než 85,0 % prostředků programu. Výjimku v tomto ohledu tvoří **oblast podpory 3.1** „Komercializace výsledků výzkumných organizací a ochrana jejich duševního vlastnictví,“ kde k 3. únoru 2012 nebylo vydáno žádné Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Řídicí orgán plánuje vyhlásit v této oblasti podpory výzvy pokrývající cca 70,0 % alokace oblasti podpory. V oblasti tzv. pre-seed aktivit závisí vyčerpání na dostatečném zájmu žadatelů o tyto aktivity. Řídicí orgán registruje vysoký zájem ze strany žadatelů i v oblasti přístrojového vybavení vědeckých pracovišť, kde je potenciálně vysoká absorpční kapacita s možností rychlého vyčerpání prostředků.

Objemově významné projekty - projekty nad 50 mil. Kč (c)

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace je realizován téměř výhradně objemově významnými projekty. Jde zejména o projekty výzkumných center v prioritních osách 1 a 2, na které připadá cca 2/3 alokace, a kde průměrná výše způsobilých výdajů projektu činí přibližně 2,5 mld. Kč (v prioritní ose 1), resp. 0,5 mld. Kč (v prioritní ose 2). S tím jsou spojena některá specifika implementace a rizika. Projekty dosahují značné komplexity a jejich realizace klade vysoké nároky na čas a kvalitu řízení. Nejvýznamnější riziko představuje zadávání veřejných zakázek.

V OP Výzkum a vývoj pro inovace se realizuje celkem 6 velkých projektů (nad 50 mil. EUR), které byly schváleny Evropskou komisí. Nerealizace jednoho z projektů může mít zásadní vliv na čerpání na úrovni programu a rizika týkající se jednoho z velkých projektů představují riziko pro celý operační program ve vztahu k plnění pravidla $n+3/n+2$. Schvalování velkých projektů proběhlo oproti

původním plánům s mírným zpožděním. Je tedy menší časová rezerva pro řešení případných komplikací. Riziko nedodržení harmonogramu realizace velkých projektů je tak významným kritériem, kterému je nutno věnovat zvýšenou pozornost. S realizací velkých projektů souvisí i problematika jejich udržitelnosti. Zejména pro projekty velkých výzkumných center (1. a 2. prioritní osa) bude nutné vyřešit otázku dalšího financování v době udržitelnosti.

Věcné plnění cílů OP Výzkum a vývoj pro inovace (d)

Řídící orgán OP Výzkum a vývoj pro inovace plní stanovené cíle bez významnějších problémů. Naopak se zde začíná projevovat problém s pravděpodobně podhodnocenými cílovými hodnotami indikátorů na začátku programového období.

Výjimku tvoří indikátor „Počet výzkumných pracovníků, kteří využívají vybudovanou infrastrukturu“ (1. prioritní osa „Evropská centra excelence“), který mírně zaostává za finančním čerpáním. Je to dáno tím, že infrastruktura se teprve buduje a úroveň naplňování indikátoru bude možné ověřit až později. Podobnou situaci lze zaznamenat také u 3. prioritní osy „Komericializace a popularizace VaV“, jejíž aktivity směřují také k podpoře projektů a mechanismů pro komercializaci a aktivit v rámci pre-seed fondů. V těchto aktivitách jsou teprve vyhlášovány výzvy. S ohledem na finanční závazek 3. prioritní osy (54,0 %) je zde dostatek prostředků pro naplnění cílů programu.

Administrativní kapacita (e)

Počet zaměstnanců přepočítaný podle metodiky FTE za rok 2011 činil 99,5 zaměstnanců za řídicí orgán. Fluktuace v roce 2011 dosáhla výše 30,2 %, což významně překračuje obecně uznávanou hranici pro míru fluktuace (10,0 %). Řídící orgán nebyl na přelomu let 2010 a 2011 z hlediska administrativní kapacity stabilizován z důvodu vysoké fluktuace na všech řídicích úrovních a dlouhodobému omezení nábory nových pracovníků. Kromě těchto rizik byla v oblasti administrativní kapacity identifikována i další rizika: nedostatek zkušeností nově přijímaných pracovníků a nedostatek expertů s požadovanou kvalifikací. Spolu s novou organizační strukturou došlo v roce 2011 k navýšení administrativní kapacity a nyní lze považovat administrativní kapacitu za dostačující pro další postup implementace programu. V roce 2012 řídicí orgán plánuje v závislosti na vyhlášených výzvách dále navýšit počet zaměstnanců (plánovaný počet 119).

Řídící a kontrolní systémy (f)

Na základě dopisu Evropské komise ze dne 20. března 2012, ve kterém Komise informuje členský stát o svých výhradách směřujících do oblasti řídicích a kontrolních systémů, nebude ČR předkládat Evropské komisi žádosti o platbu k refundaci po dobu, kdy budou řešena nápravná opatření. Toto opatření platí i pro OP Výzkum a vývoj pro inovace.

Akční plány a jiné dokumenty (g)

Akční plán OP Výzkum a vývoj pro inovace byl předložen vládě ČR pro informaci v červenci 2011 na základě usnesení vlády ČR č. 382/2011. Opatření stanovená v akčním plánu se týkala rizik identifikovaných v oblasti absorpční a administrativní kapacity a implementační struktury. Kromě těchto rizik byla identifikována i tato tři specifická rizika: nálezy auditu systému a pozastavená certifikace, pozastavení proplácení a velké projekty.

Všechna navržená opatření byla realizována nebo se realizují průběžně. Riziko související s pozastavením certifikace bylo eliminováno a certifikace byla obnovena.

3.3.3 Shrnutí a zhodnocení dosavadní realizace OP Výzkum a vývoj pro inovace

Řídící orgán OP Výzkum a vývoj pro inovace směřuje k naplnění většiny stanovených cílů. Naopak se zde začíná projevovat problém s pravděpodobně podhodnocenými cílovými hodnotami indikátorů na začátku programového období.

Z hlediska finančního pokroku lze konstatovat, že OP Výzkum a vývoj pro inovace má dostatečnou absorpční a administrativní kapacitu, která by měla zajistit vyčerpání celkové alokace na program. Při plnění pravidla n+3/n+2 řídicí orgán využívá zejména roční závazky velkých projektů, které byly schváleny Evropskou komisí. Za významné riziko je možné považovat právě realizaci velkých projektů, u kterých došlo k mírnému zpoždění v samotném schvalování oproti původním plánům a nedodržování harmonogramu realizace tak může být zásadním problémem. Realizace a administrace finančních prostředků u velkých projektů je odsouvána do posledních fází programového období. Pro řešení případných komplikací u velkých projektů je tak vytvořena menší časová rezerva, což by mohlo ohrozit vyčerpání alokace programu. Z dlouhodobějšího pohledu lze říci, že k 3. únoru 2012 výše disponibilní alokace dosahuje hodnoty 6,0 mld. Kč (EU a národní zdroje). Jedná se o část alokace, která v současnosti není vázána v žádném stavu čerpání, a na kterou by měl řídicí orgán vyhlásit výzvy, aby předešel riziku automatického zrušení závazku při plnění pravidla n+2 v roce 2015.

Zhodnocení MMR-NOK: Na základě dosavadních informací o čerpání je možné očekávat, že prostředky budou včas vyčerpány a dojde k naplnění stanovených cílů. Premisou tohoto výhledu je mj. řádné a včasné čerpání předfinancovaných prostředků ze strany příjemců, stabilní personální kapacita řídicího orgánu a zachování funkčního systému schvalování prostředků. Rizikovým faktorem je zejména skutečnost, že v operačním programu se realizují především objemově významné projekty, jejichž realizace je obtížná a může přinést neočekávané komplikace, obzvláště v oblasti zadávání veřejných zakázek či nedodržování harmonogramu projektů. Zpoždění realizace několika projektů (u velkých projektů i jednoho/dvou) může způsobit potíže na úrovni celého programu. Vzhledem k nízké míře certifikovaných prostředků je dalším nezanedbatelným rizikem nízká míra výdajů auditovaných Evropskou komisí.

3.3.4 Zhodnocení z pohledu PCO a AO

Zhodnocení z pohledu PCO

Vzhledem k implementaci velkých projektů, které pokrývají podstatnou část alokace tohoto programu, je OP Výzkum a vývoj pro inovace považován za rizikový. Velké projekty představují riziko pomalého čerpání v počátečních fázích realizace projektů, což má vliv na čerpání celého programu. Přestože je finanční plán velkých projektů zohledněn při plnění pravidla n+3/n+2, považuje PCO za nezbytné zvýšit faktické čerpání programu. V současné době nízké čerpání programu způsobuje značný rozdíl mezi objemem předfinancovaných prostředků příjemcům v rámci ex-ante plateb a refundovanými prostředky do státního rozpočtu.

Zhodnocení z pohledu AO

Auditní orgán ve svém výročním stanovisku vydal stanovisko bez výhrad. Míra chybovosti činila 0,00 %.

Lze konstatovat, že ve sledovaném období byl řídicí a kontrolní systém zřízený pro účely realizace OP Výzkum a vývoj pro inovace v souladu s platnými požadavky článku 58 až 62 Obecného nařízení a oddílu 3 nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 a fungoval účinně. Poskytl tak přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Komisi jsou správné. Vzhledem k tomu, že OP Výzkum a vývoj pro inovace se řadí mezi operační programy s objemnou finanční alokací a svým zaměřením může zásadně ovlivnit současnou i budoucí konkurenceschopnost české ekonomiky, Auditní orgán považuje za nezbytné věnovat tomuto operačnímu programu prioritní pozornost. Je třeba vzít v úvahu skutečnost, že OP Výzkum a vývoj pro inovace se na svém počátku potýkal se zpožděním implementace.

3.3.5 Návrhy opatření pro OP Výzkum a vývoj pro inovace

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
Plnění pravidla n+3/n+2	<p>Provést nezbytné kroky k dosažení stanovených predikcí ve stavu prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO.</p> <p>Provést analýzu velkých projektů. V případě zásadních problémů s realizací některého z velkých projektů bude navržena realokace ohrožených prostředků do OP Podnikání a inovace.</p>	ŘO	<p>30. června 2012 30. září 2012 31. března 2013 30. června 2013</p> <p>Do 30. září 2012</p>
Absorpční kapacita	Provést vyhodnocení absorpční kapacity u prvního kola výzvy na pre-seed aktivity v oblasti podpory 3.1. Informovat členy Monitorovacího výboru OP Výzkum a vývoj pro inovace o výsledcích a navržených opatřeních.	ŘO	5. a 6. června 2012
Objemově významné projekty	<p>Provádět pravidelnou analýzu, vyhodnocování a revizi rizik u objemově významných projektů (zejména velkých projektů). Věnovat pozornost zejména přípravě a realizaci veřejných zakázek.</p> <p>✓ Projednat a schválit Národní program udržitelnosti. Jeho cílem bude zajistit udržitelnost a trvalý rozvoj výzkumné infrastruktury center OP Výzkum a vývoj pro inovace vybudované v letech 2007 - 2015.</p> <p>✓ Pro každý realizovaný velký projekt vytvořit stabilní tým („task force projektu“) sestávající se ze zástupců řídicího orgánu, zadavatele a realizátora, který bude průběh projektu sledovat na mikromanažerské úrovni a bude operativně zasahovat, pokud vyvstanou jakékoliv problémy.</p> <p>✓ V oblasti výběrových řízení je nutné, aby řídicí orgán školil průběžně příjemce dotaci i své vlastní zaměstnance. Vytvořit a následně</p>	<p>ŘO</p> <p>MŠMT, Rada pro výzkum, vývoj a inovace</p> <p>ŘO</p> <p>ŘO</p>	<p>Průběžně</p> <p>Do konce května 2012</p> <p>Březen 2012 (<i>Splněno</i>)</p> <p>Průběžně</p>

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
	<p>pravidelně aktualizovat příklady dobré praxe, stejně jako nejčastějších a nejzávažnějších chyb.</p> <p>✓ Pravidelně (měsíčně) zasílat MMR-NOK přehled velkých projektů, včetně popisu aktuálního stavu a identifikovaných rizik.</p>	ŘO	Od května 2012
Administrativní kapacita	<p>Pokračovat v uplatňování usnesení vlády ČR č. 818/2007, resp. 1332/2009, která umožňují motivovat zaměstnance implementující OP Výzkum a vývoj pro inovace, a to jak v oblasti finanční, tak nefinanční motivace (oblast vzdělávání).</p> <p>Průběžně sledovat a vyhodnocovat odbornost a náplně práce zaměstnanců řídicího orgánu, aby nedocházelo k nedostatečnému naplnění kapacity či neodpovídající kvalifikaci zaměstnanců v rizikových oblastech, kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost (např. administrace velkých projektů), nebo v oblastech, které jsou aktuální z hlediska programového cyklu (podpora absorpční kapacity a administrace nově vyhlášených výzev).</p>	<p>ŘO</p> <p>ŘO</p>	<p>Průběžně</p> <p>Průběžně</p>

3.4 Integrovaný operační program

3.4.1 Realizace Integrovaného operačního programu

V Integrovaném operačním programu bylo k 3. únoru 2012 podáno 8 135 žádostí o dotaci v celkové výši 57,1 mld. Kč, což představuje 118,8 % celkové alokace na program. Řídící orgán a zprostředkující subjekty vydaly celkem 7 300 Rozhodnutí o poskytnutí dotace v hodnotě 35,9 mld. Kč, to je 74,7 % alokace na operační program. Proplacené prostředky příjemcům činí 9,3 mld. Kč, což představuje 19,4 % alokace Integrovaného operačního programu. Objem certifikovaných výdajů dosahuje hodnoty 7,4 mld. Kč, to je 15,3 % celkové alokace na program.

Aktualizace stavu čerpání k 3. květnu 2012

U Integrovaného operačního programu se k 3. květnu 2012 navýšil objem prostředků v podaných žádostech na 59,3 mld. Kč, což představuje 125,1 % celkové alokace na program. Celková výše schválených projektů dosahuje 34,8 mld. Kč (73,4 % alokace na období 2007-2013). Snížení je dáno změnou metodiky načítání dat, kdy se v rámci tohoto ukazatele již nesledují projekty, které byly nedokončeny. Proplacené prostředky příjemcům vzrostly na 10,8 mld. Kč, což představuje 22,8 % alokace na období 2007-2013. Naproti tomu objem certifikovaných výdajů klesl na 6,5 mld. Kč, což představuje 13,7 % alokace Integrovaného operačního programu. Důvodem je stažení poslední žádosti o platbu z Evropské komise.

		2012	2013	2014	2015
Objem prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	cíl 1	8,7 mld. Kč	-	-	-
	cíl 2	128,4 mil. Kč	-	-	-
Objem prostředků krytých Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	cíl 1	35,2 mld. Kč	-	-	-
	cíl 2	734,5 mil. Kč	-	-	-
O kolik se musí navýšit objem prostředků v souhrnných žádostech pro plnění pravidla n+3 a n+2	cíl 1	5,4 mld. Kč	20,9 mld. Kč	29,3 mld. Kč	38,5 mld. Kč
	cíl 2	151,6 mil. Kč	441,1 mil. Kč	589,8 mil. Kč	741,1 mil. Kč

		2011	2012	2013
Dosavadní průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	cíl 1	359,2 mil. Kč	-	-
	cíl 2	9,5 mil. Kč	-	-
Průměrné měsíční tempo proplácení prostředků dle predikcí ŘO	cíl 1	-	910,6 mil. Kč	955,9 mil. Kč
	cíl 2	-	28,7 mil. Kč	24,3 mil. Kč
Potřebné průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	cíl 1	-	-	891,2 mil. Kč
	cíl 2	-	-	18,4 mil. Kč
Nepředkládání souhrnných žádostí k refundaci Evropské komisi	cíl 1	ANO ⁴		
	cíl 2			

⁴ V březnu 2012 obdržela ČR dopis Evropské komise, ve kterém Komise informuje členský stát o svých výhradách směřujících do oblasti řídicích a kontrolních systémů. Po dobu, kdy budou řešena nápravná opatření, nebude ČR předkládat žádosti o platbu k refundaci Evropské komisi.

Výše disponibilní alokace**cíl 1**

12,3 mld. Kč

cíl 2

152,0 mil. Kč

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

Zdroj: MMR-NOK

3.4.2 Hodnocení Integrovaného operačního programu

Plnění pravidla n+3/n+2 (a)

Integrovaný operační program je spolufinancován z ERDF ze dvou cílů: cíl 1 – Konvergence a cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Na celkové alokaci programu se z 98,2 % podílí cíl 1 a zbylé 1,8 % připadá na cíl 2. Ve vztahu k pravidlu n+3/n+2 je potřeba dosahovat požadovaného stavu realizace v každém cíli zvlášť.

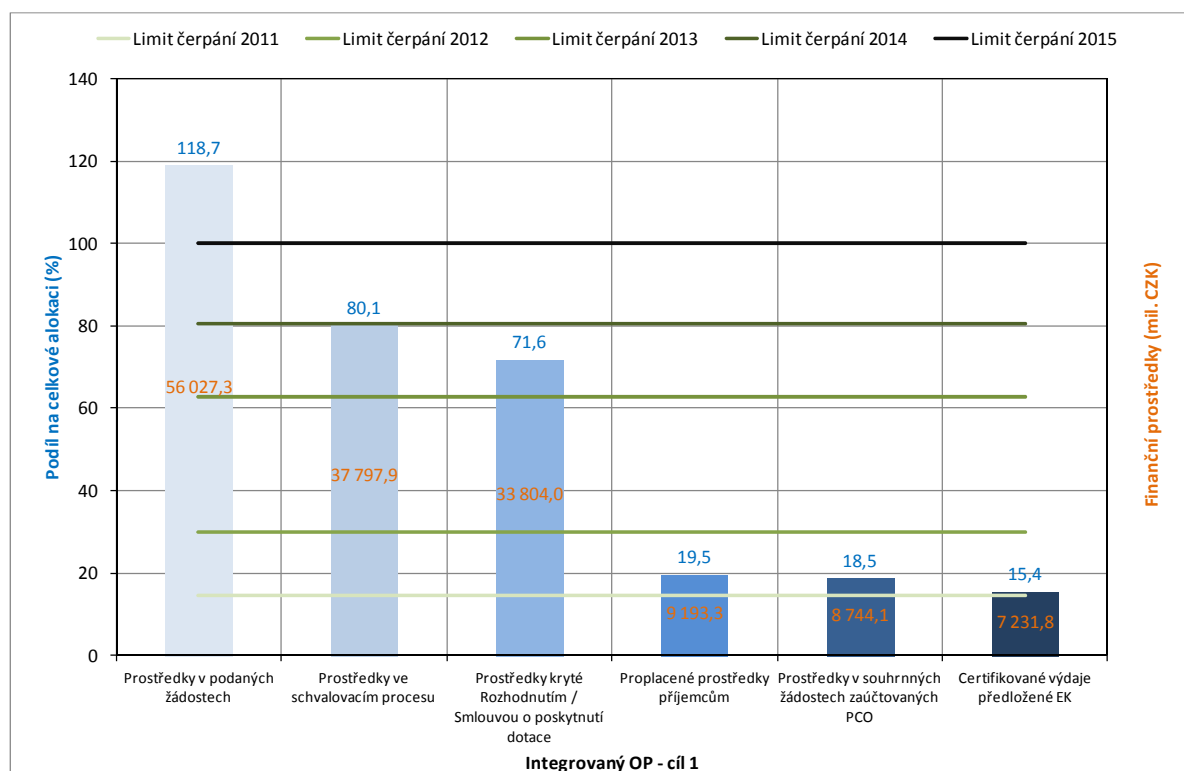
Cíl 1 – Konvergence (graf č. 7)

Na konci roku 2011 Řídící orgán Integrovaného operačního programu splnil limit čerpání ve výši 14,7 % celkové alokace programu pro cíl 1 bez využití předběžné platby. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 7,2 mld. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 15,4 % celkové alokace programu.

Limit čerpání v roce 2012 je ve výši 30,3 % a **v roce 2013** dosahuje výše 62,9 % celkové alokace programu pro cíl 1. K 3. únoru 2012 jsou oba limity kryty prostředky uvedenými v Rozhodnutích o poskytnutí dotace. Výše těchto prostředků k 3. únoru 2012 představuje 71,6 % celkové alokace na program pro cíl 1. Řídící orgán by měl nejpozději do 3. čtvrtletí 2012 navýšit stávající objem prostředků v souhrnných žádostech přibližně o 5,4 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 11,5 % celkové alokace programu pro cíl 1, a do 3. čtvrtletí 2013 o 20,9 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 44,4 % celkové alokace programu pro cíl 1. Řídící orgán predikuje, že v souhrnných žádostech předloží PCO nižší objem prostředků, než představují limity čerpání v roce 2012 a 2013. Lze předpokládat, že se na naplnění limitů budou automaticky podílet také předběžné platby. S ohledem na dosavadní vývoj bude nutné zrychlit realizaci projektů a dodržovat nastavené harmonogramy projektů ze strany příjemců tak, aby byly včas předkládány žádosti o platbu na řídicí orgán v dostatečném objemu.

Limit čerpání v roce 2014 dosahuje 80,5 % a **v roce 2015** výše 100 % celkové alokace programu pro cíl 1. K 3. únoru 2012 žádný ze sledovaných stavů plně neodpovídá těmto limitům. Pouze limit čerpání v roce 2014 je z části pokryt prostředky ve schvalovacím procesu. Řídící orgán by měl nejpozději do 3. čtvrtletí 2014 navýšit stávající objem prostředků v souhrnných žádostech o 29,3 mld. Kč (EU a národní zdroje) a do 3. čtvrtletí 2015 o 38,5 mld. Kč (EU a národní zdroje). Podle predikcí řídicí orgán předpokládá, že do poloviny roku 2014, resp. 3. čtvrtletí 2014 budou prostředky v souhrnných žádostech dosahovat výše 68,0 %, resp. 69,0 % celkové alokace programu pro cíl 1. Bude tedy předloženo méně prostředků, než je požadovaný limit. Aby řídicí orgán splnil limity čerpání v roce 2014 a 2015 v cíli 1, bude nutné vyhlásit výzvy a registrovat další projekty, aby do 3. čtvrtletí 2014 byly administrovány finanční prostředky v dostatečném kumulativním objemu pro splnění limitu čerpání v roce 2014. Do 3. čtvrtletí 2015 bude nutné tyto projekty i fyzicky a administrativně ukončit. Limity čerpání v roce 2014 a 2015 budou splněny v případě, že budou dodrženy predikce čerpání resp. harmonogramy realizovaných projektů a budou realizována navrhovaná opatření uvedená v kapitole 3.4.5.

Graf č. 7 – Stav realizace Integrovaného operačního programu – cíl 1 ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl u Integrovaného operačního programu v cíli 1 naplněn dle objemu předběžných (9,0 % celkové alokace programu v cíli 1) a průběžných plateb (15,4 % celkové alokace programu v cíli 1). V březnu 2012 byla stažena 8. průběžná žádost o platbu. Současně byly tyto výdaje vyjmuty z certifikace. Důvodem byla zjištění uvedená ve Výroční kontrolní zprávě Auditního orgánu za rok 2011. K 4. dubnu 2012 byly v cíli 1 certifikovány výdaje ve výši 13,8 % celkové alokace programu pro cíl 1. Pro plnění limitu čerpání v roce 2011 je platný objem prostředků, který byl Evropské komisi zaslán do konce roku 2011. To znamená, že pravidlo n+3 v roce 2011 bylo splněno (informace platí i pro cíl 2).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 dosahuje v cíli 1 hodnoty 12,3 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 26,0 % celkové alokace programu na cíl 1.

Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (graf č. 8)

Integrovaný operační program v cíli 2 vykazuje obdobný stav a pokrok v realizaci jako v cíli 1. Jediný rozdíl je pouze ve způsobu naplnění limitu čerpání v roce 2011 ve výši 16,0 % celkové alokace programu pro cíl 2, kdy v tomto případě byla automaticky využita předběžná platba.

Na konci roku 2011 certifikované výdaje dosahovaly výše 128,0 mil. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 14,4 % celkové alokace programu pro cíl 2.

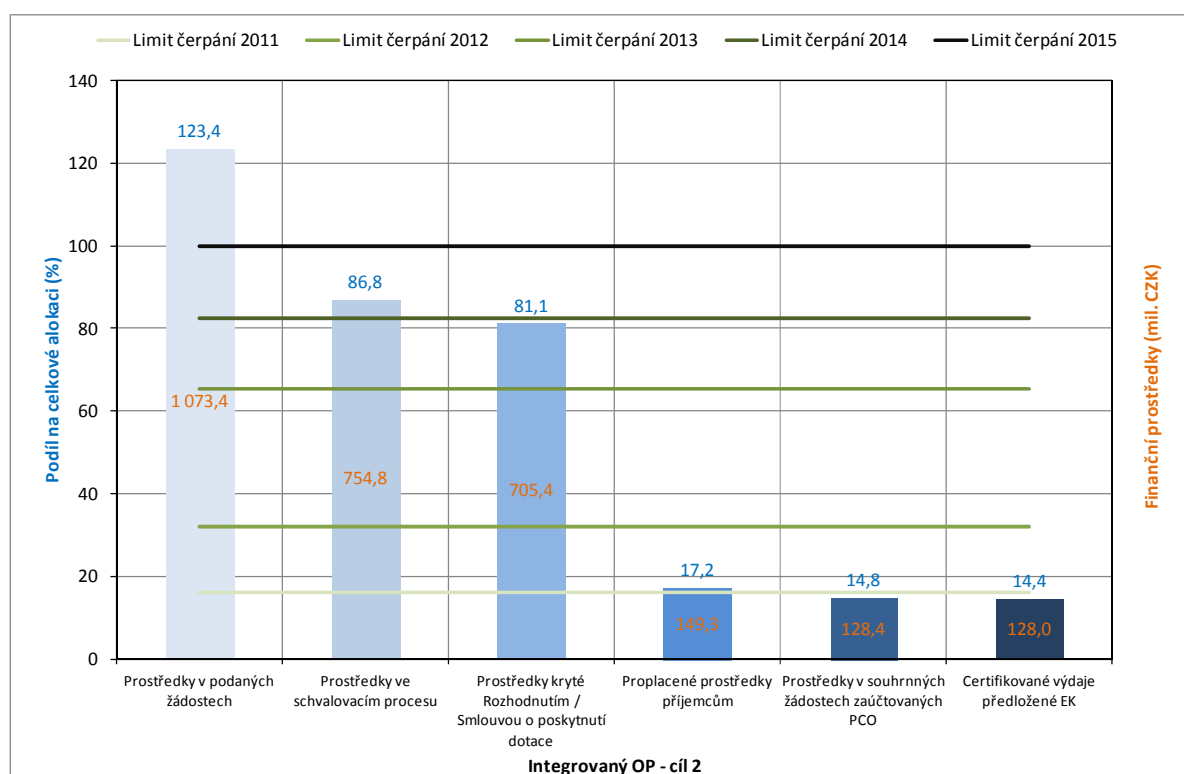
Limity čerpání v roce 2012 a v roce 2013 ve výši 32,2 % a 65,5 % celkové alokace programu v cíli 2 jsou k 3. únoru 2012 kryty prostředky uvedenými v Rozhodnutích o poskytnutí dotace. Výše těchto prostředků ke sledovanému datu představuje 81,1 % celkové alokace na program pro cíl 2. Do 3. čtvrtletí roku 2012, resp. 2013 by se současný stav prostředků v souhrnných žádostech měl navýšit o 151,6 mil. Kč (17,4 % celkové alokace programu v cíli 2), resp. 441,1 mil. Kč (50,7 % celkové alokace programu v cíli 2). Dle nastavení predikcí vůči limitům čerpání lze předpokládat, že

předběžná platba bude automaticky započítána pouze při plnění limitu čerpání v roce 2012. V roce 2013 řídicí orgán plánuje předložit k certifikaci dostatečný objem prostředků.

Limit čerpání v roce 2014 dosahuje výše 82,6 % celkové alokace programu v cíli 2. Této výši odpovídají z velké části prostředky v Rozhodnutích o poskytnutí dotace, které k 3. únoru 2012 představují 81,1 % celkové alokace programu v cíli 2. Zbývající nepatrná část připadá na prostředky ve schvalovacím procesu. Je tedy potřeba vydat Rozhodnutí na další projekty, jejichž realizace a administrace finančních prostředků přispěje k navýšení finančních stavů do potřebných limitů, a to do 3. čtvrtletí 2014. Do této doby by se měl současný stav souhrnných žádostí navýšit o 589,8 mil. Kč, tj. 67,8 % celkové alokace programu v cíli 2. Řídicí orgán predikuje, že v roce 2014 předloží PCO k certifikaci nižší objem prostředků (79,0 % celkové alokace programu v cíli 2), než činí limit čerpání. Lze tedy usuzovat, že do plnění limitu čerpání v roce 2014 bude automaticky započítána předběžná platba. Do predikcí nejsou v současné době zahrnuty projekty, které nebyly zatím předloženy řídicímu orgánu nebo zprostředkujícím subjektům v rámci probíhajících či plánovaných výzev. Lze předpokládat, že s nárůstem realizovaných projektů se bude předpokládaná predikovaná hodnota zvyšovat.

Graf č. 8 – Stav realizace Integrovaného operačního programu – cíl 2 ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl u Integrovaného operačního programu v cíli 2 naplněn dle objemu předběžných (9,0 % celkové alokace programu v cíli 2) a průběžných plateb (14,4 % celkové alokace programu v cíli 2).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Pouze **limitu čerpání v roce 2015** ve výši 100 % zcela neodpovídají k 3. únoru 2012 prostředky v žádném sledovaném stavu. Aby řídicí orgán splnil limit čerpání v roce 2015 v cíli 2, bude nutné vyhlásit výzvy na další projekty, které budou fyzicky i administrativně ukončeny do 3. čtvrtletí 2015.

Současný stav prostředků v souhrnných žádostech by se do této doby měl navýšit o 741,1 mil. Kč, tj. 85,2 % celkové alokace programu v cíli 2.

Limity čerpání v roce 2014 a 2015 budou splněny v případě, že budou dodrženy predikce čerpání resp. harmonogramy realizovaných projektů a budou realizována navrhovaná opatření.

Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 dosahuje v cíli 2 hodnoty 152,0 mil. Kč (EU a národní zdroje), tj. 17,5 % celkové alokace programu na cíl 2.

Absorpční kapacita (b)

Absorpční kapacitu lze na úrovni programu považovat za průměrnou. Na úrovni prioritních os a oblastí podpory je však situace odlišná. Nízký objem prostředků v podaných žádostech vzhledem k vlastní alokaci na oblast podpory je sledován u oblasti podpory 3.1 „Služby v oblasti sociální integrace“ (76,8 %) a 3.3 „Služby v oblasti zaměstnanosti“ (85,0 %).

V **oblasti podpory 3.1** bylo k 3. únoru 2012 zazávkováno 12,9 % a proplaceno 1,7 % z alokace na oblast podpory. V **oblasti podpory 3.3** bylo zazávkováno 31,0 % a proplaceno 0,7 % z příslušné alokace. Obě oblasti podpory realizuje zprostředkující subjekt - Ministerstvo práce a sociální věcí ČR. Na obě oblasti podpory bylo alokováno celkem 3,7 mld. Kč (7,8 % celkové alokace na program). Hlavními důvody pomalého tempa realizace oblastí podpory 3.1 a 3.3 jsou zejména prodlužování harmonogramů příprav a realizace projektů ze strany žadatelů a příjemců dotace a dlouhá a složitá administrace podaných žádostí a schvalování projektů ze strany zprostředkujícího subjektu. V obou oblastech podpory bylo vynaloženo značné úsilí pro zlepšení dlouhodobě neuspokojivého stavu a nyní probíhá evaluace bariér v těchto oblastech intervencí.

Zásadní pro implementaci programu a plnění pravidla $n+3/n+2$ je významné zpoždění ve fázi realizace schválených projektů, a to zejména v těch oblastech podpory, které se podstatnou měrou podílí na čerpání (plnění) celkové alokace Integrovaného operačního programu. Konkrétně se jedná o oblasti podpory: 1.1 „Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě“, 2.1 „Zavádění ICT v území veřejné správy“, 3.4 „Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik“ a 5.1 „Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví“. Míra proplacených prostředků příjemcům v každé z uvedených oblastí podpory nedosahuje ani 20,0 % z alokace na příslušnou oblast podpory.

Oblasti podpory 1.1, 2.1 a 3.4 spravuje zprostředkující subjekt Ministerstvo vnitra ČR. Alokace na jmenované oblasti podpory dosahuje výše 15,0 mld. Kč (41,6 % celkové alokace programu). Proplacené prostředky příjemcům v uvedených oblastech podpory dosahují 14,5 % z příslušných alokací. Neplnění plánu čerpání Ministerstvem vnitra ČR resp. jeho příjemci má významný dopad na zpoždění čerpání implementace celého Integrovaného operačního programu a naplňování cílů. Oblast podpory 1.1 zajišťuje budování národní infrastruktury a oblast podpory 2.1 napomáhá obcím a krajům připravit se na změnu fungování systémů státní a veřejné správy, změnit, doplnit a modernizovat potřebnou techniku. Obě oblasti na sebe vzájemně navazují a jakékoliv omezení bez ohledu na stávající stav čerpání by mohlo ohrozit faktické naplnění konečného cíle. Z tohoto důvodu je nezbytné především co nejdříve realizovat opatření uvedená v kapitole 3.4.5.

Oblast podpory 5.1 spravuje zprostředkující subjekt Ministerstvo kultury ČR. Alokace na oblast podpory 5.1 dosahuje výše 6,8 mld. Kč (14,2 % celkové alokace programu). Proplacené prostředky příjemcům k 3. únoru 2012 dosahují výše 723,3 mil. Kč (tj. 10,6 % celkové alokace na oblast podpory). I přes zpoždění v realizaci projektů (např. z důvodu delší doby realizace památkových projektů), lze v této oblasti podpory očekávat významný finanční nárůst.

Objemově významné projekty - projekty nad 50 mil. Kč (c)

V Integrovaném operačním programu byly k 3. únoru 2012 schváleny objemově významné projekty ve výši 24,0 mld. Kč, což představuje 66,9 % z celkové schválené dotace. Ze schválené dotace na objemově významné projekty bylo dosud proplaceno 23,0 %, tj. 5,5 mld. Kč. Tempo čerpání u těchto projektů je pomalé např. z důvodu dlouhé realizace výběrových řízení, odvolání neúspěšných uchazečů na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, zpoždění v realizovaných aktivitách, které jsou rozhodující pro návazné aktivity projektu. Uvedené faktory vedou ke změnám v harmonogramech projektů. Pomalá realizace objemově významných projektů (nejčastěji v oblasti podpory 1.1, 2.1, 3.4 a 5.1) ovlivňuje tempo čerpání celého Integrovaného operačního programu.

Věcné plnění cílů Integrovaného operačního programu (d)

Z hlediska věcného pokroku je situace v jednotlivých prioritních osách a oblastech podpory Integrovaného operačního programu odlišná.

Závazky indikátorů cílů zaměřených na modernizaci veřejné správy a zavádění ICT v územní veřejné správě (prioritní osa 1 a 2) vykazují při finančním závazku 92,0 % přeplnění indikátorů s výjimkou indikátoru „Počet vybudovaných datových úložišť pro potřeby elektronizace veřejné správy“, kde závazek mírně zaostává za finančním čerpáním.

Ve 3. prioritní ose lze sledovat nevyvážené plnění cílů avšak v souladu s finančním čerpáním jednotlivých oblastí podpory. U služeb v oblasti zaměstnanosti a sociálních služeb (oblast podpory 3.1 a 3.3) finanční závazek dosahuje výše 12,9 % - 31,0 % celkové alokace. Tomu také odpovídá nízké plnění indikátorů. Služby v oblasti veřejného zdraví (oblast podpory 3.2) mají finanční závazek na úrovni 88,9 %, indikátory jsou plněny v souladu s finančním čerpáním s výjimkou aktivity realizace programů zavádějících standardy a standardní postupy řízení kvality a nákladovosti, které za finančním čerpáním zaostávají. Ve službách v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik (oblast podpory 3.4) je finanční závazek 65,6 % alokace osy a téměř všechny aktivity jsou plněny na 100 %. Výjimkou je počet operačních středisek IZS s provedenou integrací ICT, kde evidujeme silné přezávazkování.

U cíle zaměřeného na národní podporu cestovního ruchu (prioritní osa 4) je dosahováno stanovených cílů v souladu s finančním čerpáním. Výjimkou jsou pouze aktivity zaměřené na marketingové produkty pro cestovní ruch a marketingová a statistická šetření. Tyto aktivity jsou přezávazkovány v rozmezí od 150,0 % do 177,0 % cílové hodnoty.

Posledním cílem Integrovaného operačního programu je národní podpora územního rozvoje (prioritní osa 5). Většina indikátorů této prioritní osy je silně přezávazkována. V plnění stanovených cílových hodnot mírně zaostává indikátor „Plocha revitalizovaného území“ v problémových sídlištích.

Administrativní kapacita (e)

Počet zaměstnanců přepočítaný podle metodiky FTE za rok 2011 činil 179,2 zaměstnanců za řídicí orgán a zprostředkující subjekty. Průměrná fluktuace na úrovni programu se v roce 2011 pohybovala ve výši 33,2 %. Nejvyšší míra fluktuace (78,6 %) byla zaznamenána u zprostředkujícího subjektu Ministerstva vnitra ČR, který se dále potýká s nedostatečnou kvalifikací pracovníků a nedostatky v oblasti řízení lidských zdrojů. Nestabilní administrativní kapacita je jednou z příčin pomalé implementace svěřených oblastí podpory (1.1, 2.1 a 3.4). Druhá nejvyšší míra fluktuace (32,5 %) byla v uplynulém roce zaznamenána také u zprostředkujícího subjektu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Vyšší míra fluktuace je jednou z příčin překračování administrativních lhůt během administrace projektových žádostí a projektů.

Kromě vyšší míry fluktuace byla zaznamenána i další rizika: nedostatek zkušeností nově přijímaných pracovníků a nedostatek expertů s požadovanou kvalifikací.

Řídící a kontrolní systémy (f)

Certifikace výdajů PCO probíhá v řádných, příp. mimořádných termínech. Vzhledem k Výročnímu stanovisku Auditního orgánu, vyčíslené míře chybovosti ve Výroční kontrolní zprávě za období od 1. července 2010 do 30. června 2011 a doporučení Evropské komise byla dne 20. února 2012 na žádost řídicího orgánu stažena žádost o platbu. Žádost o platbu byla zaslána Evropské komisi v mimořádné certifikaci na konci roku 2011.

V březnu 2012 zaslal PCO ujištění Evropské komisi, že pro snížení víceletého rizika a s ohledem na zvažovanou výhradu Evropské komise vůči implementaci Integrovaného operačního programu bude odložena 9. certifikace výdajů programu.

Na základě dopisu Evropské komise ze dne 20. března 2012, ve kterém Komise informuje členský stát o svých výhradách směřujících do oblasti řídicích a kontrolních systémů, nebude ČR předkládat Evropské komisi žádosti o platbu k refundaci po dobu, kdy budou řešena nápravná opatření. Toto opatření platí i pro Integrovaný operační program.

Akční plány IOP a jiné dokumenty (g)

Akční plán Integrovaného operačního programu byl předložen vládě ČR pro informaci v červenci 2011 na základě usnesení vlády ČR č. 382/2011. Opatření stanovená v akčním plánu IOP se týkala rizik identifikovaných v oblasti absorpční a administrativní kapacity a implementační struktury. Kromě těchto rizik byla identifikována i tato specifická rizika: pochybení v realizaci výběrových řízení, riziko pomalé implementace 4. prioritní osy „Národní podpora cestovního ruchu“ a riziko prodlev v administraci projektových žádostí u zprostředkujícího subjektu Ministerstva vnitra ČR.

Řídící orgán a zprostředkující subjekty implementovaly navržená opatření z akčních plánů. Realizovaná opatření významným způsobem neurychlila tempo čerpání v programu.

3.4.3 Shrnutí a zhodnocení dosavadní realizace Integrovaného operačního programu

Řídící orgán Integrovaného operačního programu směřuje k naplnění většiny stanovených cílů. Předpoklady pro splnění cílů nejsou vytvořeny dosud u oblasti podpory 3.1 a 3.3, u kterých byly současně identifikovány problémy s absorpční kapacitou. V oblasti podpory 3.3 řídicí orgán přistoupil v roce 2011 k realokaci prostředků v rámci aktivit oblasti podpory 3.3 a došlo také k úpravě cílových hodnot monitorovacích indikátorů.

Z hlediska finančního pokroku lze konstatovat, že stav a vývoj v realizaci Integrovaného operačního programu není zcela uspokojivý. Základní podmínkou pro splnění limitu čerpání v roce 2012 je zvýšení objemu prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO v cíli 1 přibližně o 5,4 mld. Kč a cíli 2 o 151,6 mil. Kč. Pro plnění limitů čerpání v roce 2013 a dalších letech je zcela klíčové, aby došlo k výraznému pokroku v realizaci Integrovaného operačního programu, zejména v dodržování harmonogramu projektů ze strany příjemců, předkládání žádostí o platbu, na jejichž základě jsou vypláceny prostředky příjemcům a následné administraci těchto prostředků v souhrnných žádostech. Z dlouhodobějšího pohledu lze říci, že k 3. únoru 2012 není alokace na rok 2013 u cíle 1 zatím pokryta prostředky ve vydaných Rozhodnutích o poskytnutí dotace a u cíle 2 je pokryta prostředky ve vydaných Rozhodnutích o poskytnutí dotace pouze v malé části. V případě cíle 1 se jedná

o disponibilní alokaci ve výši 12,3 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 26,0 % celkové alokace programu a u cíle 2 jde o částku 152,0 mil. Kč (EU a národní zdroje), tj. 17,5 % celkové alokace programu.

Zhodnocení MMR-NOK: Na základě zhodnocení dosavadního vývoje realizace Integrovaného operačního programu byla identifikována významná rizika, která mohou mít vliv na včasné vyčerpání prostředků Integrovaného operačního programu. Jde o rizika identifikovaná v prioritních osách, jejichž realizaci zajišťuje zprostředkující subjekt Ministerstvo vnitra ČR. Aby došlo ke zlepšení vývoje Integrovaného operačního programu, bude nezbytné výrazným způsobem urychlit administraci schválených projektů pomocí navržených opatření, stabilizovat personální situaci na řídicím orgánu a zprostředkujících subjektech a podpořit absorpční kapacitu u oblastí podpory, kde je evidován nízký zájem ze strany žadatelů (oblast podpory 3.1 a 3.3).

3.4.4 Zhodnocení z pohledu PCO a AO

Zhodnocení z pohledu PCO

Vzhledem k vysoké míře chybovosti stanovené Auditním orgánem ve Výroční kontrolní zprávě Integrovaného operačního programu za období od 1. července 2010 do 30. června 2011 je program považován za rizikový.

Zhodnocení z pohledu AO

Auditní orgán ve svém výročním stanovisku vydal stanovisko s výhradou. Míra chybovosti činila 13,2 %, čímž došlo k překročení hranice 2,0 %.

Lze konstatovat, že v předmětném období byly řídicí a kontrolní systémy zřízené pro účely realizace Integrovaného operačního programu v souladu s platnými požadavky článků 58 až 62 Obecného nařízení a oddílu 3 nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 a fungovaly účinně. V rámci řídicího a kontrolního systému Řídicího orgánu Integrovaného operačního programu byly identifikovány nedostatky u klíčových požadavků jak u řídicího orgánu, tak u zprostředkujících subjektů. Auditní orgán vydal své stanovisko s výhradou, protože dospěl k názoru, že tento aspekt systému nesplnil požadavky tak, aby mohl poskytnout přiměřenou záruku toho, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi jsou správné.

3.4.5 Návrhy opatření pro Integrovaný operační program

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
Plnění pravidla n+3/n+2	Provést nezbytné kroky k dosažení stanovených predikcí ve stavu proplacené prostředky příjemcům a prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO.	ŘO, ZS	30. června 2012 30. září 2012 31. března 2013 30. června 2013
Absorpční kapacita	Provedení evaluace bariér čerpání v oblastech podpory 3.1 a 3.3 s konkrétními opatřeními: ✓ Zpřehlednit finanční a technické limity a při kontrole se soustředit na významné položky. ✓ Zkrátit lhůty pro provádění ex-ante kontrol.	ŘO MPSV	Do konce května 2012 Do konce května 2012

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Omezit a zjednodušit požadavky na příjemce. ✓ Dodržovat lhůty pro posouzení a schvalování zadávací dokumentace a výběrového řízení. ✓ Provést vyhodnocení účinnosti realizace navržených opatření. 	ŘO	Do konce roku 2012
	<p>Provést nezbytné kroky ke zrychlení realizace oblastí podpory 1.1, 2.1 a 3.4, které spravuje Ministerstvo vnitra ČR (MV).</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Připraven materiál k předložení Radě vlády pro konkurenceschopnost a informační společnost (RVKIS) se seznamem projektů, u kterých dochází ke zpoždění v realizaci v oblasti podpory 1.1. Rozhodnout o jejich nerealizaci. Návazně na to vyhlásit výzvu na prostředky ze zrušených projektů na strategické projekty s dobou realizace max. 1 rok. ✓ Pro každý projekt realizovaný v oblasti podpory 1.1 vytvořit stabilní tým („task force projektu“) sestávající se ze zástupců zprostředkujícího subjektu, zadavatele a realizátora, který bude průběh projektu sledovat na mikromanažerské úrovni a bude operativně zasahovat, pokud vyvstanou jakékoliv problémy. ✓ Předkládat 1krát za měsíc řídicímu orgánu a MMR-NOK přehled o realizaci jednotlivých projektů v oblasti podpory 1.1, včetně popisu aktuálního stavu a identifikovaných rizik. ✓ Zapojit do administrace oblasti podpory 2.1 CRR a MMR. ✓ Zapojit do administrace oblasti podpory 3.4 CRR a MMR. ✓ Vyhodnotit dopady výše uvedených opatření na realizaci oblastí podpory 1.1, 2.1 a 3.4. Na základě výsledků rozhodnout o případné revizi programu. 	<p>ŘO, MV</p> <p>MV, RVKIS</p> <p>ŘO, MV</p> <p>MV</p> <p>ŘO, CRR, MV</p> <p>ŘO, CRR, MV</p> <p>ŘO</p>	<p>Do konce května 2012</p> <p>Do konce června 2012</p> <p>Od dubna 2012</p> <p>Do konce května 2012</p> <p>Do konce května 2012</p> <p>Do konce roku 2012</p>
	<p>Provést screening stavu realizace všech projektů v oblasti podpory 5.1. Zaměřit se na projekty, u kterých dochází ke zpoždění v realizaci, soulad s harmonogramem, vysoutěžené zakázky a předpoklady včasného ukončení realizace projektů. Prostředky ze „spících“ projektů využít k navýšení 3. výzvy v oblasti podpory 5.1.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pro rizikové projekty z pohledu realizace a čerpání navrhnout zásadní opatření. 	MK	<p>Do konce května 2012</p> <p>Do konce června 2012</p>
	Provést vyhodnocení realizace IPRM	ŘO	II. polovina 2012

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
	<p>na základě ročních monitorovacích zpráv. Identifikovat rizikové IPRM. U rizikových měst průběžně sledovat stav čerpání a naplňování cílů. U IPRM, které v roce 2012 nesplní kontrolní hranici čerpání 40 % krátit objem prostředků určených na IPRM a uspořené prostředky využít v jiných IPRM.</p> <p>✓ Informovat členy Monitorovacího výboru Integrovaného operačního programu o výsledku vyhodnocení a návrzích opatření.</p>	ŘO	II. polovina 2012
Objemově významné projekty	Rizika související s realizací objemově významných projektů pravidelně (týdně) sledovat, vyhodnocovat a řídit, zejména s důrazem na realizaci veřejných zakázek.	ŘO, ZS	Průběžně
Administrativní kapacita	Pokračovat v uplatňování usnesení vlády ČR č. 818/2007, resp. 1332/2009, která umožňují motivovat zaměstnance implementující Integrovaný operační program, a to jak v oblasti finanční, tak nefinanční motivace (oblast vzdělávání).	ŘO, ZS	Průběžně
Řídící a kontrolní systémy	Realizovat nápravná opatření v návaznosti na zjištění identifikovaná Pověřeným auditním subjektem (Výroční kontrolní zpráva za rok 2011).	ŘO, ZS	Průběžně, nejpozději do července 2012

3.5 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

3.5.1 Realizace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Od počátku programového období bylo v OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost k 3. únoru 2012 podáno 8 429 žádostí na individuální projekty v celkové hodnotě 82,4 mld. Kč a 91 žádostí na globální granty ve výši 13,0 mld. Kč. V rámci globálních grantů bylo podáno 9 798 žádostí na grantové projekty v hodnotě 43,5 mld. Kč. K 3. únoru 2012 bylo vydáno 4 646 Rozhodnutí o poskytnutí dotace na individuální projekty ve výši 26,3 mld. Kč a 91 Rozhodnutí na globální granty ve výši 13,2 mld. Kč. V rámci globálních grantů bylo schváleno 2 202 grantových projektů v hodnotě 8,3 mld. Kč. Proplacené prostředky za individuální projekty a globální granty dosahují výše 17,6 mld. Kč, což představuje 32,5 % celkové alokace na program. Objem certifikovaných výdajů předložených Evropské komisi činí 4,4 mld. Kč, což je 8,1 % celkové alokace na operační program.

Aktualizace stavu čerpání k 3. květnu 2012

U OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost evidujeme nejvyšší nárůst u individuálních projektů v podaných žádostech, kde objem prostředků stoupl na 86,0 mld. Kč. Výše globálních grantů zůstala nezměněna, nicméně hodnota grantových projektů vzrostla na 46,4 mld. Kč. U projektů s vydaným Rozhodnutím o poskytnutí dotace stoupl objem finančních prostředků u individuálních projektů na 29,5 mld. Kč a u globálních grantů byla vydána Rozhodnutí na globální granty ve výši 13,3 mld. Kč. V rámci globálních grantů se pak hodnota grantových projektů zvýšila na 9,9 mld. Kč. Proplacené prostředky příjemcům za individuální projekty a globální granty zaznamenaly také nárůst na 21,2 mld. Kč, což představuje 39,7 % celkové alokace na program. Objem certifikovaných výdajů se nezvýšil.

		2012	2013	2014	2015
Objem prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	cíl 1	6,7 mld. Kč	-	-	-
	cíl 2	86,7 mil. Kč	-	-	-
Objem prostředků krytých Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	cíl 1	34,3 mld. Kč	-	-	-
	cíl 2	251,9 mil. Kč	-	-	-
O kolik se musí navýšit objem prostředků v souhrnných žádostech pro plnění pravidla n+3 a n+2	cíl 1	9,8 mld. Kč	27,7 mld. Kč	37,2 mld. Kč	47,0 mld. Kč
	cíl 2	74,3 mil. Kč	240,0 mil. Kč	326,1 mil. Kč	413,1 mil. Kč

		2011	2012	2013
Dosavadní průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	cíl 1	716,6 mil. Kč	-	-
	cíl 2	3,8 mil. Kč	-	-
Průměrné měsíční tempo proplácení prostředků dle predikcí ŘO	cíl 1	-	819,2 mil. Kč	1 292,4 mil. Kč
	cíl 2	-	8,2 mil. Kč	20,9 mil. Kč
Potřebné průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	cíl 1	-	-	691,5 mil. Kč
	cíl 2	-	-	10,5 mil. Kč
Pozastavena certifikace PCO a předkládání žádostí o platbu k refundaci Evropské komisi	cíl 1	ANO		
	cíl 2			

Výše disponibilní alokace	cíl 1	8,9 mld. Kč
	cíl 2	224,5 mil. Kč
Výše ohrožené alokace⁵	cíl 1 a cíl 2	2,6 mld. Kč

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

Zdroj: MMR-NOK

3.5.2 Hodnocení OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Plnění pravidla n+3/n+2 (a)

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je spolufinancován z ESF v rámci dvou cílů: cíl 1 – Konvergence a cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Na celkové alokaci programu se z 99,0 % podílí cíl 1 a zbylé 1,0 % připadá na cíl 2. I přes rozdílnou váhu obou cílů je nezbytné ve vztahu k pravidlu n+3/n+2 dosahovat požadovaného stavu realizace v každém cíli zvlášť.

Cíl 1 – Konvergence (graf č. 9)

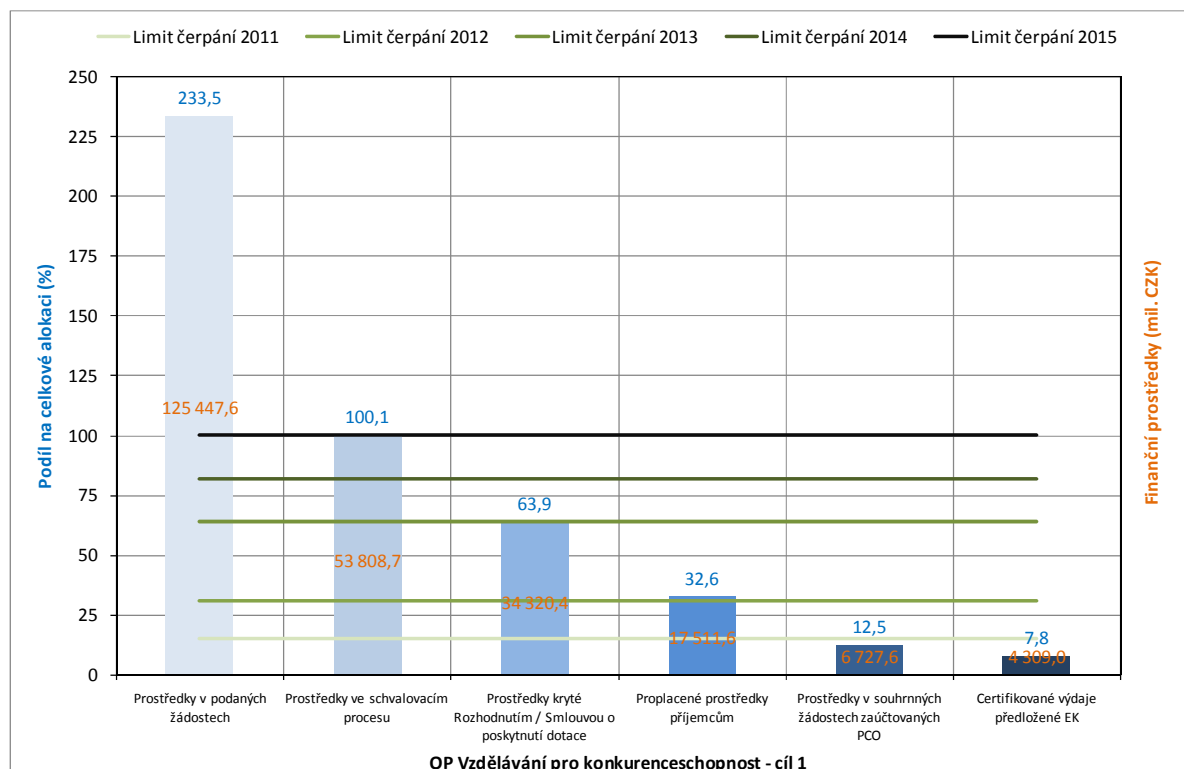
Na konci roku 2011 Řídící orgán OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost splnil limit čerpání ve výši 15,1 % celkové alokace programu pro cíl 1 s automatickým započítáním předběžné platby. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 4,3 mld. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 7,8 % celkové alokace programu.

Limit čerpání v roce 2012 dosahuje výše 30,8 % celkové alokace programu pro cíl 1. Tento limit je pokryt proplacenými prostředky příjemcům (17,5 mld. Kč), které nyní představují 32,6 % celkové alokace programu pro cíl 1. K 3. únoru 2012 je v souhrnných žádostech evidováno 6,7 mld. Kč (EU a národní zdroje). Tento stav by se měl navýšit do 3. čtvrtletí 2012 přibližně o 9,8 mld. Kč (EU a národní zdroj), tj. 18,3 % celkové alokace programu pro cíl 1. Podle predikcí řídicí orgán plánuje předložit k certifikaci PCO do poloviny roku 2012, resp. do 3. čtvrtletí 2012 prostředky odpovídající 19,0 %, resp. 26,0 % celkové alokace programu pro cíl 1. Z toho vyplývá, že na plnění limitu čerpání v roce 2012 se budou podílet průběžné a také předběžné platby. Nezbytnou podmínkou je ovšem obnovení procesu certifikace PCO.

Limit čerpání v roce 2013 je stanoven na 64,1 % celkové alokace programu pro cíl 1. Tomuto limitu podle údajů k 3. únoru 2012 z velké části odpovídá objem prostředků krytých Rozhodnutím o poskytnutí dotace, který dosahuje výše 63,9 % celkové alokace programu pro cíl 1. Do 3. čtvrtletí 2013 by měl řídicí orgán navýšit aktuální stav souhrnných žádostí o 27,7 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 51,6 % celkové alokace programu pro cíl 1. Řídící orgán predikuje, že do poloviny roku 2013, resp. 3. čtvrtletí 2013 dosáhne objem prostředků v souhrnných žádostech výše 45,0 %, resp. 53,0 % celkové alokace programu pro cíl 1. I při automatickém započítání plné výše předběžných plateb se v souhrnu jedná o méně prostředků, než představuje požadovaných limit. V případě plnění limitu čerpání v roce 2013 tedy lze identifikovat velké riziko automatického zrušení závazku. Vzhledem k tomu, že plnění limitu čerpání v roce 2013 již nelze ovlivnit realokací prostředků z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do jiných operačních programů, je nezbytné realizovat opatření, která jsou navrhována v kapitole 3.5.5.

⁵ Jde o alokaci, kterou MMR-NOK považuje za ohroženou, a která je navržena k realokaci do jiných operačních programů (viz kapitola 3.5.5).

Graf č. 9 – Stav realizace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost – cíl 1 ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl u OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost pro cíl 1 naplněn dle objemu předběžných (9,0 % celkové alokace programu pro cíl 1) a průběžných plateb (7,8 % celkové alokace programu pro cíl 1).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Limit čerpání v roce 2014 ve výši 81,7 % celkové alokace programu pro cíl 1 a **v roce 2015** dosahující 100 % jsou podle údajů k 3. únoru 2012 kryty prostředky ve schvalovacím procesu. Do 3. čtvrtletí 2014 by měl řídicí orgán navýšit aktuální stav souhrnných žádostí o 37,2 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 69,2 % celkové alokace na program pro cíl 1, a do 3. čtvrtletí 2015 o 47,0 mld. Kč (EU a národní zdroje). Řídicí orgán nemá vytvořenou pro plnění limitů v roce 2014 a 2015 žádnou rezervu. Při stávajícím tempu překládání prostředků v souhrnných žádostech (5,1 mld. Kč za rok 2011) je riziko nevyčerpání prostředků v roce 2014 a 2015 velmi vysoké. Proto MMR-NOK navrhuje realokovat část finančních prostředků z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do jiných operačních programů (viz kapitola 3.5.5).

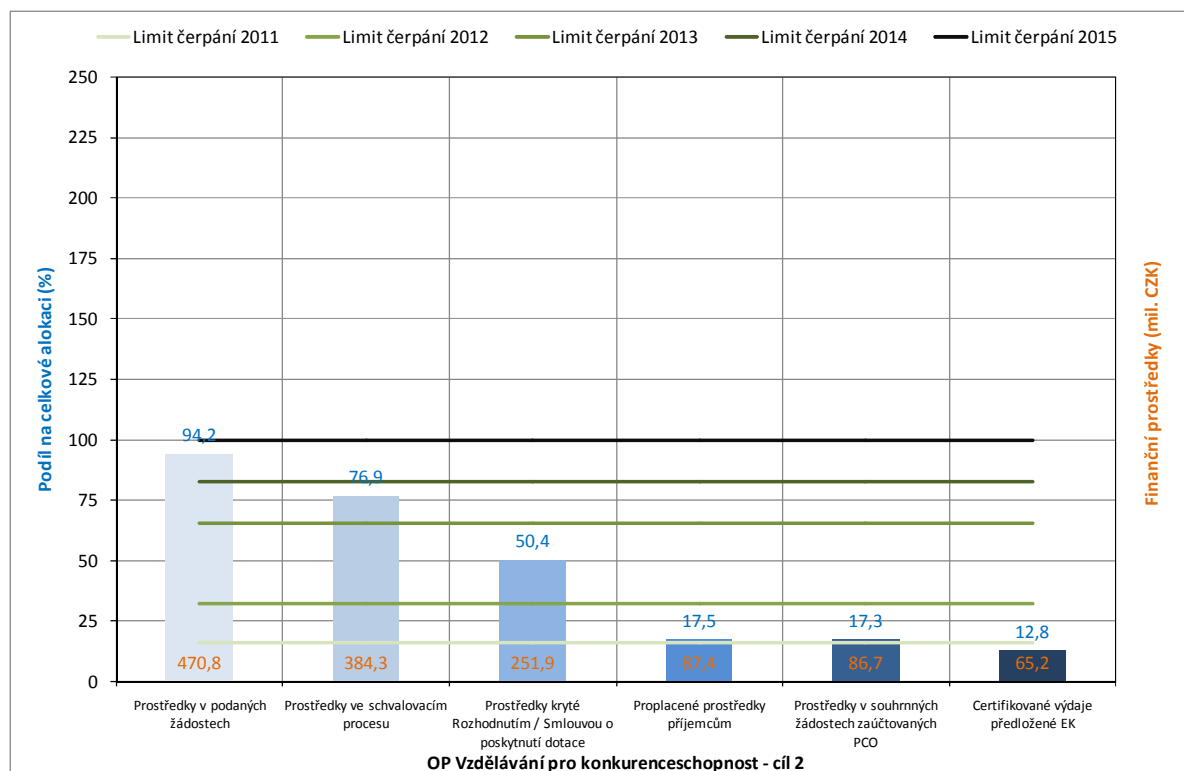
Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 dosahuje v cíli 1 hodnoty 8,9 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 16,6 % celkové alokace programu na cíl 1.

Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (graf č. 10)

Na konci roku 2011 Řídicí orgán OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost splnil limit čerpání ve výši 16,0 % celkové alokace programu pro cíl 2 s automatickým započítáním předběžné platby. Objem certifikovaných výdajů na konci roku 2011 činil 65,2 mil. Kč (EU a národní zdroje), což představovalo 12,8 % celkové alokace na program pro cíl 2. Ačkoliv program v cíli 2 vykazuje vyšší stavy certifikovaných výdajů i prostředků v souhrnných žádostech oproti cíli 1, další stavy čerpání nepředstavují dobrá východiska pro pokrok v realizaci programu ve vztahu k plnění pravidla $n+3/n+2$.

Limit čerpání v roce 2012 ve výši 32,2 % celkové alokace programu pro cíl 2 nyní pokrývají prostředky uvedené v Rozhodnutích o poskytnutí dotace. Podle údajů k 3. únoru 2012 je nutné proplatit příjemcům prostředky minimálně ve výši 73,6 mil. Kč a navýšit aktuální stav prostředků v souhrnných žádostech přibližně o 74,3 mil. Kč (EU a národní zdroje), tj. 14,9 % celkové alokace programu pro cíl 2. Podle predikcí řídicí orgán plánuje, že od počátku programového období do poloviny roku 2012, resp. 3. čtvrtletí 2012 předloží k certifikaci PCO prostředky odpovídající 23,0 %, resp. 28,0 % celkové alokace programu pro cíl 2. S ohledem na stávající roční tempo předkládání prostředků v souhrnných žádostech (48,4 mil. Kč za rok 2011) by mělo dojít k výraznému zrychlení administrativního procesu, téměř dvojnásobně, aby řídicí orgán naplnil predikované hodnoty. Za předpokladu, že predikce budou naplněny, se na limitu čerpání v roce 2012 budou pravděpodobně automaticky podílet také předběžné platby. Další důležitou podmínkou je obnovení procesu certifikace PCO a proplácení žádostí o platbu Evropskou komisí.

Graf č. 10 – Stav realizace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost – cíl 2 ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl u OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost pro cíl 2 naplněn dle objemu předběžných (9,0 % celkové alokace programu pro cíl 2) a průběžných plateb (12,8 % celkové alokace programu pro cíl 2).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Limit čerpání v roce 2013 dosahuje výše 82,6 % celkové alokace programu pro cíl 2. Tomuto limitu odpovídají prostředky ve schvalovacím procesu. Riziko nenaplnění pravidla $n+3/n+2$ v roce 2013 je tedy vyšší než v předchozím roce. Řídicí orgán musí vydat Rozhodnutí o poskytnutí dotace s objemem 75,4 mil. Kč (EU a národní zdroje), do poloviny roku 2013 proplatit příjemcům 240,0 mil. Kč a do 3. čtvrtletí téhož roku navýšit o stejnou částku stav souhrnných žádostí. Podle predikcí řídicí orgán plánuje, že v polovině roku 2013, resp. ve 3. čtvrtletí 2013 bude výše prostředků v souhrnných žádostech dosahovat 56,0 %, resp. 72,0 % celkové alokace programu pro cíl 2. Mělo by tedy dojít k výraznému zrychlení schvalování žádostí o dotaci a zejména realizaci projektů i jejich administraci.

Řídicí orgán by měl usilovat o to, aby dosáhl v roce 2013 stavu čerpání vůči požadovanému limitu alespoň do výše možnosti využít předběžné platby.

Limit čerpání v roce 2014 je stanoven na 82,6 % celkové alokace programu pro cíl 2 a **v roce 2015** na 100 %. Tyto limity nejsou plně pokryty žádným sledovaným stavem. Současný stav souhrnných žádostí by se měl do 3. čtvrtletí 2014 navýšit o 326,1 mil. Kč, tj. 65,3 % celkové alokace programu pro cíl 2, a do poloviny roku 2015 o 413,1 mil. Kč, tj. 82,7 % celkové alokace programu pro cíl 2. Pro limity čerpání v roce 2014 a 2015 u OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost v cíli 2 také platí zvýšené riziko automatického zrušení závazku. Navrhovaná realokace z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do jiných operačních programů proto platí i pro cíl 2.

Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 dosahuje v cíli 2 hodnoty 224,5 mil. Kč (EU a národní zdroje), tj. 44,9 % celkové alokace programu na cíl 2.

Absorpční kapacita (b)

Absorpční kapacita se na úrovni prioritních os, ale i oblastí podpory výrazně liší. Velký zájem o podporované aktivity je možné sledovat zejména u prioritní osy 1 a 2. V těchto osách dochází u výzev k velkému převisu podaných žádostí, a to jak u individuálních projektů ostatních, tak u projektů grantových.

Výjimku představuje **oblast podpory 2.1** „Vyšší odborné vzdělávání“, kde se ze dvou vyhlášených výzev nenaplnila ani jedna. Tato skutečnost je odrazem připravované transformace vyšších odborných škol, kdy se část škol slučuje s vysokými školami a část škol přestává plnit funkci vyšší odborné školy. Nízká absorpční kapacita byla důvodem pro realokaci prostředků z této oblasti podpory do oblastí podpory 2.2 a 2.3 ve výši téměř 2 mld. Kč, což činí cca 80,0 % původní alokace oblasti podpory. Vzhledem k tomuto přesunu dojde pravděpodobně k vyčerpání celkové alokace na oblast podpory 2.1.

Největší problémy MMR-NOK spatřuje ve **3. prioritní ose** „Další vzdělávání“, na kterou je alokováno 6,7 mld. Kč (12,4 % celkové alokace na program). Z této prioritní osy byly realokovány, mj. s odkazem na nízkou absorpční kapacitu, prostředky do prioritní osy 1 ve výši 1,8 mld. Kč, což činilo cca 1/4 původní alokace prioritní osy. Nízká absorpční kapacita se týká pouze individuálních projektů národních, protože v případě grantových projektů a individuálních projektů ostatních dochází ve výzvách k vysokým převisům poptávky. Prioritní osa je však realizována zejména prostřednictvím individuálních projektů národních, jejichž příprava nabírá neustále zpoždění. K 3. únoru 2012 byl v realizaci pouze jeden projekt v hodnotě 454,3 mil. Kč. K realizaci jsou připraveny další projekty ve výši 1,8 mld. Kč. Několik projektů bylo staženo nebo neprošlo věcným hodnocením (často z důvodu připomínek Evropské komise) a podobný průběh nelze vyloučit i u zbývajících připravovaných projektů. Existuje zde velké riziko, že alokace na 3. prioritní osu nebude vyčerpána včas, a proto je navržena revize OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dle stanoviska Řídicího orgánu OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je možné vyčerpat finanční prostředky v prioritních osách 1 a 2, kde je vyšší absorpční kapacita a tempo čerpání.

Prioritní osa 4 „Systémový rámec celoživotního učení“ se uskutečňuje výhradně individuálními projekty národními, které jsou realizovány odbornými útvary MŠMT. Na 4. prioritní osu bylo alokováno celkem 6,7 mld. Kč. K 3. únoru 2012 bylo ve 4. prioritní ose zazávazkováno 3,4 mld. Kč (tj. 50,0 % celkové alokace na osu) a příjemcům byly proplaceny prostředky ve výši 1,2 mld. Kč. I zde se řídicí orgán potýká s obdobnými problémy jako ve 3. prioritní ose. Příprava a harmonogramy projektů se neustále prodlužují. Několik projektů bylo staženo nebo neprošlo věcným hodnocením (často z důvodu připomínek Evropské komise) a podobný průběh nelze vyloučit i u zbývajících

připravovaných projektů. Nízká úroveň zazávazkování má dopad především na plnění pravidla $n+3/n+2$ v cíli 2, který je realizován z cca 95,0 % v prioritní ose 4 (zbytek připadá na technickou pomoc). Existuje zde velké riziko, že alokace na 4. prioritní osu nebude vyčerpána včas, a proto je navržena revize OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dle stanoviska Řídícího orgánu OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je možné vyčerpat finanční prostředky v prioritních osách 1 a 2, kde je vyšší absorpční kapacita a tempo čerpání.

Objemově významné projekty - nad 15 mil. Kč (c)

V OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost připadá na objemově významné projekty k 3. únoru 2012 téměř 50,0 % alokace v projektech s vydaným Rozhodnutím. Jedná se především o individuální projekty národní a ostatní, tedy o projekty realizované zejména v prioritních osách 2, 3 a 4. Objemově významné projekty vykazují výrazně nižší podíl (cca 30,0 %) proplacených výdajů než projekty „malé“ (cca 70,0 %), což je dáno zčásti tím, že jejich realizace je jednodušší. Lze očekávat, že se podíl objemově významných projektů ještě zvýší v závislosti na postupující realizaci 2., 3. a 4. prioritní osy.

Za zmínku stojí skupina individuálních projektů národních v prioritních osách 3 a 4. Přípravu některých projektů provázely problémy s věcným obsahem (některé byly zrušeny) a nedodržováním časového harmonogramu. Z důvodu velkého množství alokovaných prostředků se dá mj. očekávat vyšší náročnost řízení projektů nebo problémy s veřejnými zakázkami. Na žádost Evropské komise i MMR-NOK byl určen konečný seznam všech individuálních projektů národních, které budou realizovány. K 10. květnu 2012 čítá seznam 38 projektů (včetně připravovaných) v celkovém finančním objemu cca 7,1 mld. Kč. Kromě ukončení přípravy některých projektů zohlednil řídicí orgán v harmonogramech některých projektů zpoždění v realizaci. Tato opatření měla za následek snížení predikcí čerpání v roce 2013 pod limit pravidla $n+3$ a $n+2$.

Věcné plnění cílů OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (d)

Současné nastavení věcného monitoringu ESF programů, kdy jsou sledovány počty podpořených osob celkem a v detailním členění, není vhodné pro vyhodnocení plnění cílů operačních programů. Řídící orgán OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost nemá problém s plněním projektových indikátorů počtu podpořených osob. Většina indikátorů je přezávazkových, i přes finanční závazek 63,8 % alokace programu. Vysoké přezávazkování a přepřehování hodnot indikátorů OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost má několik důvodů: velký zájem žadatelů, způsob načítání hodnot indikátorů a podhodnocení cílové hodnoty v procesu plánování a přípravy programu.

Na základě nastavené indikátorové soustavy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost nelze v současném programovém období vyhodnotit dostatečně naplňování cílů.

Administrativní kapacita (e)

Počet zaměstnanců přepočítaný podle metodiky FTE za rok 2011 činil 410,33 zaměstnanců za operační program. Fluktuace se v roce 2011 pohybovala na úrovni programu ve výši 23,8 %, což o 13,8 % překračuje obecně uznávanou hranici pro míru fluktuace (10,0 %). Řídící orgán nebyl na konci roku 2010 a začátku roku 2011 z hlediska administrativní kapacity stabilizován z důvodu vysoké fluktuace na všech řídicích úrovních a dlouhodobému omezení nábora nových pracovníků. Spolu s novou organizační strukturou došlo v roce 2011 k navýšení administrativní kapacity (zejména finančních manažerů na úroveň umožňující plynulé zpracování monitorovacích zpráv a žádostí o platbu) a nyní lze považovat administrativní kapacitu za dostačující pro další postup implementace programu. Riziko představují dodatečné činnosti, které se kumulují vlivem obtíží při implementaci programu (pozastavení certifikace, nízký objem čerpání, opožděná příprava individuálních projektů národních), a výše predikcí pro rok 2013, kdy by mělo čerpání dosáhnout hodnot, které dosud nebyl řídicí orgán schopen naplnit.

Řídící a kontrolní systémy (f)

Dne 12. ledna 2012 byla na národní úrovni PCO pozastavena až do odvolání certifikace programu, a to včetně refundace souhrnných žádostí. Důvodem pro toto rozhodnutí byla předběžná zjištění auditu Evropské komise uskutečněného v říjnu 2011. Následně došlo k pozastavení platební lhůty podle článku 91 Obecného nařízení i ze strany Evropské komise. Výhrady Evropské komise se týkají zejména schvalovacího procesu a nedostatků v oblasti nastavení kontrolních systémů.

V souladu s článkem 91 odst. 2 Obecného nařízení se běh lhůty obnoví, jakmile orgány ČR přijmou opatření ke zlepšení fungování systémů řízení a kontroly dotčené pomoci pro budoucnost a aplikují finanční opravy týkající se předchozího období a rovněž finanční opravy týkající se částek spojených s nesrovnalostmi. Dne 29. února 2012 Řídící orgán OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost zaslal Evropské komisi reakci, která obsahovala návrhy nápravných opatření k jednotlivým zjištěním včetně návrhy finančních korekcí. Česká verze návrhu zprávy byla Evropskou komisí zaslána řídicímu orgánu dne 16. března 2012 spolu s upozorněním na zahájení řízení o pozastavení plateb podle článku 92 Obecného nařízení.

Akční plány a jiné dokumenty (g)

Na základě usnesení vlády ČR č. 382/2011 byl vypracován materiál „Opatření pro snížení rizik v OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, na základě kterého vláda ČR usnesením č. 556/2011 přijala soubor opatření, které mají zamezit automatickému zrušení závazku programu, a uložila ministru školství ve spolupráci s ministrem pro místní rozvoj informovat o plnění opatření každý měsíc vládu ČR.

Většina opatření byla průběžně realizována. Některá opatření jsou však plněna se zpožděním. Národní orgán pro koordinaci vyzval v prosinci 2011 řídicí orgán k přijetí dalších dílčích opatření, která by zajistila snížení rizika automatického zrušení závazku zejména v roce 2013. Zapracování těchto dílčích opatření do predikcí čerpání však nemělo zásadní dopad.

3.5.3 Shrnutí a zhodnocení dosavadní realizace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Řídící orgán OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost směřuje k naplnění většiny cílových hodnot indikátorů, které sledují pouze počty podpořených osob. Na základě takto nastavené indikátorové soustavy nelze v současném programovém období vyhodnotit dostatečně naplňování cílů OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

K 3. únoru 2012 je stále pozastavena u OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost certifikace PCO a platební lhůta Evropskou komisí. Výhrady Evropské komise se týkají zejména schvalovacího procesu a nedostatků v oblasti nastavení kontrolních systémů. V souladu s článkem 91 odst. 2 Obecného nařízení se běh platební lhůty obnoví, jakmile orgány České republiky přijmou opatření ke zlepšení fungování systémů řízení a kontroly dotčené pomoci a aplikují finanční opravy týkající se předchozího období a rovněž finanční opravy týkající se částek spojených s nesrovnalostmi.

Z hlediska finančního pokroku lze konstatovat, že stav a vývoj v realizaci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost není příznivý. Vysoké riziko automatického zrušení závazku se vyskytuje u obou cílů. Pro plnění limitů v roce 2012 a 2013 je zcela klíčové, aby došlo k obnovení certifikace PCO a platební lhůty Evropskou komisí a výraznému pokroku v realizaci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost ve schvalovacím procesu, zejména v realizační fázi, kdy jsou proplacené

prostředky předkládány PCO v souhrnných žádostech o platbu. Z dlouhodobého hlediska považuje MMR-NOK plnění limitů čerpání v roce 2014 a 2015 za ohrožené. Řídící orgán nemá vytvořenou pro plnění těchto limitů žádnou rezervu. **Při stávajícím tempu předkládání prostředků v souhrnných žádostech (5,1 mld. Kč za rok 2011) a na základě výše zmíněných aktuálních rizik není dle názoru MMR-NOK možné zajistit, že alokace roku 2012 a 2013 bude včas vyčerpána. Z tohoto důvodu MMR-NOK navrhuje, aby byla část ohrožené alokace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost v celkové výši 2,6 mld. Kč realokována do jiných operačních programů (viz kapitola 3.5.5).**

Zhodnocení MMR-NOK: Na základě zhodnocení dosavadního vývoje realizace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost byla identifikována významná rizika, která mohou mít vliv na včasné vyčerpání prostředků programu. Aby došlo ke zlepšení vývoje OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, bude nezbytné v co nejkratší době obnovit certifikaci výdajů ze strany PCO a proplácení ze strany Evropské komise, výrazným způsobem urychlit administraci schválených projektů a individuálních projektů národních, které budou realizované prostřednictvím OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Důležité bude stabilizovat a podpořit administrativní kapacitu řídicího orgánu, na kterou budou kladeny vysoké nároky s ohledem na rizika identifikovaná v tomto materiálu. S ohledem na stávající a předpokládaný budoucí vývoj MMR-NOK navrhuje realokovat část ohrožené alokace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost ve výši 2,6 mld. Kč do jiných operačních programů.

3.5.4 Zhodnocení z pohledu PCO a AO

Zhodnocení z pohledu PCO

Z hlediska čerpání je OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost považován za velmi rizikový. Splnění pravidla n+3/n+2 v následujících letech je ohroženo, především pro rok 2013. V tomto roce se i predikce ze strany řídicího orgánu pohybují na hraničních hodnotách. Pro udržení celé alokace programu i v následujících letech je nezbytné co nejdříve uspokojivě vypořádat zjištění z auditu Evropské komise, provést požadované finanční korekce a obnovit proces certifikace. Současně je nutné začít čerpat finanční prostředky v prioritní ose 3. Úspěšným čerpáním právě této prioritní osy byla podmíněna schválená revize (listopad 2011) programu Evropskou komisí. V případě, že by v roce 2012 nebyla obnovena certifikace, resp. platby Evropskou komisí, došlo by k automatickému zrušení závazku ve výši 246,9 mil. EUR (EU zdroje), tj. 13,5 % celkové alokace programu.

Dle vývoje situace, na základě obsahu finální auditní zprávy Evropské komise a zhodnocení přijatých nápravných opatření řídicím orgánem, PCO rozhodne o obnovení či neobnovení certifikace výdajů. V případě obnovení certifikace si je PCO (Ministerstvo financí) vědom podmínky pro splnění pravidla n+3 pro alokaci roku 2009, tzn. odeslání žádosti o platbu do Evropské komise do 31. prosince 2012. Nicméně Ministerstvo financí nedalo bezpodmínečný příslib, že bude odeslána žádost do Evropské komise čistě z důvodu splnění pravidla n+3.

Zhodnocení z pohledu AO

Auditní orgán ve svém výročním stanovisku vydal stanovisko s výhradou. Předpokládaná chybovost činila 0,12 % a horní limit nesprávnosti činil 1,90 %.

Na základě přezkoumání Auditní orgán konstatoval, že v uvedeném období byly řídicí a kontrolní systémy zřízené pro účely realizace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost v souladu s platnými požadavky článků 58 až 62 Obecného nařízení a oddílu 3 nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 a fungovaly účinně, a poskytly tak přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Komisi jsou

správné. V uskutečněných auditech operací, které byly na základě metody MUS vygenerovány Auditním orgánem, byly identifikovány významné nesprávnosti, které u některých projektů přesáhly 2,0 % úroveň materiality.

3.5.5 Návrhy opatření pro OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
Plnění pravidla n+3/n+2	Provést nezbytné kroky k dosažení stanovených predikcí ve stavu proplacené prostředky příjemcům a prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO.	ŘO	30. června 2012 30. září 2012 31. března 2013 30. června 2013
Absorpční kapacita	✓ Provést analýzu projektů, u kterých příjemci dlouho nepředložili řídicímu orgánu nebo zprostředkujícím subjektům žádosti o platbu (tzv. „spící“ projekty). Vyzvat tyto příjemce k předkládání žádostí o platbu.	ŘO, ZS	Do konce dubna 2012 <i>(Splněno)</i>
	✓ Zpracovat seznam projektů (IPn), které mají jasnou vazbu na cíle programu a budou realizované ve 3. a 4. prioritní ose. Zaslát seznam MMR-NOK.	ŘO	Do 18. května 2012 <i>(Splněno)</i>
	✓ Alokovat část ohrožené alokace v rámci programu. Výše alokace se odvíjí od navrhovaných variant (viz kapitola 4). Prostředky budou realokovány ze 3. a 4. prioritní osy do 2. prioritní osy na realizaci projektů, které se nachází v zásobníku a jsou připraveny k rychlé realizaci, případně částečně do 1. prioritní osy. Připravit podklady pro revizi programu.	ŘO	Do konce července 2012
	✓ Alokovat část ohrožené alokace ze 3. a 4. prioritní osy do jiných operačních programů. Výše realokace se odvíjí od navrhovaných variant (viz kapitola 4). Připravit podklady pro revizi programu.	ŘO	Do konce července 2012
	✓ Připravit návrh na revizi OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, předložit MMR-NOK ke konzultaci a členům monitorovacího výboru ke schválení. Návrh na revizi bude obsahovat jak realokaci prostředků v rámci programu, tak mezi programy. Schválená revize programu bude realizována.	ŘO	Do konce září 2012 II. polovina 2012 <i>(realizace revize)</i>
✓ Za účelem koordinace postupu přesunu prostředků ustanovit koordinační skupinu složenou ze zástupců MMR-NOK, Řídicích orgánů OP VK a OP LZZ a v závislosti na schválené variantě také zástupců řídicích orgánů regionálních operačních programů.	MMR-NOK, ŘO OP	Do konce června 2012	
Objemově významné	Provádět pravidelnou analýzu, vyhodnocování a revizi rizik u	ŘO	Průběžně

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
projekty	individuálních projektů národních. Poskytovat příjemcům dotace zvýšenou (zejména v oblasti realizace výběrových řízení).		
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizovat průběžně školení pro příjemce dotace zaměřené na realizaci výběrových řízení. Vytvořit a pravidelně aktualizovat příklady dobré praxe, stejně jako nejčastějších a nejzávažnějších chyb v oblasti výběrových řízení. 	ŘO	Průběžně
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pro individuální projekty národní realizované ve 3. a 4. prioritní ose vytvořit stabilní tým („task force projektu“) sestávající se ze zástupců řídicího orgánu, zadavatele a realizátora, který bude průběh individuálních projektů národních sledovat na mikromanažerské úrovni a bude operativně zasahovat, pokud vyvstanou jakékoliv problémy. 	ŘO	Do konce června 2012
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vytvořit zásobník projektů, které by v případě nerealizace IPn či zvýšení objemu disponibilní alokace zajistily vyčerpání alokace na 3. a 4. prioritní osu. ✓ Pravidelně (měsíčně) zasílat MMR-NOK přehled individuálních projektů národních, včetně popisu aktuálního stavu a identifikovaných rizik. 	ŘO	Do konce června 2012
		ŘO	Od června 2012
Administrativní kapacita	Stabilizovat administrativní kapacitu a zamezit fluktuaci zaměstnanců implementační struktury (řídicího orgánu a zprostředkujících subjektů) zavedením a aktivním využíváním motivačních nástrojů (výkonové odměny, zabezpečení profesního a osobního rozvoje, plynulé a transparentní předávání informací, apod.).	ŘO, ZS	Průběžně
Řídicí a kontrolní systémy	Na úrovni řídicího orgánu je nezbytné zajistit principy strategického řízení programu, které zajistí konzistentní přístup k řízení a současně včasné vyhodnocování všech rizik souvisejících s realizací programu a včasné přijímání opatření k jejich eliminaci.	ŘO	Do konce května 2012
	Realizovat nápravná opatření k vypořádání auditních zjištění Evropské komise.	ŘO	Do konce října 2012
	Pokračovat v plnění usnesení vlády ČR č. 556/2011 a předkládat pravidelně (měsíčně) vládě ČR informaci o pokroku v OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.	ŘO	Do konce roku 2013

3.6 Regionální operační program regionu soudržnosti Severozápad

3.6.1 Realizace ROP Severozápad

Od počátku programového období bylo k 3. únoru 2012 podáno na Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad celkem 977 žádostí v hodnotě 38,4 mld. Kč, to je o 69,5 % více, než je celková alokace na program. S příjemci bylo podepsáno 302 Smluv o poskytnutí dotace v hodnotě 17,7 mld. Kč, což představuje 78,1 % celkové alokace na program. Ke stejnému datu byly příjemcům na jejich účty proplaceny prostředky ve výši 10,6 mld. Kč, to znamená 46,8 % celkové alokace a certifikovány byly výdaje ve výši 5,5 mld. Kč (24,3 % celkové alokace na program).

Aktualizace stavu čerpání k 3. květnu 2012

K 3. květnu 2012 se navýšil stav ve všech sledovaných stavech čerpání až na certifikované výdaje. U podaných žádostí vzrostl objem prostředků nejvíce a to na 39,4 mld. Kč, což je o 76,2 % více, než je celková alokace na program. Nižší navýšení sledujeme u Smluv o poskytnutí dotace, kde hodnota schválených projektů vzrostla na 18,3 mld. Kč (81,8 % celkové alokace). Proplacené prostředky příjemcům stouply na 11,4 mld. Kč, to znamená 51,0 % celkové alokace.

		2012	2013	2014	2015
Objem prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	9,7 mld. Kč	-	-	-
Objem prostředků krytých Rozhodnutím /Smlouvou o poskytnutí dotace (stav od počátku programového období k 3. únoru 2012)	ERDF	17,7 mld. Kč	-	-	-
O kolik se musí navýšit objem prostředků v souhrnných žádostech pro plnění pravidla n+3 a n+2	ERDF	0,0 mld. Kč	4,7 mld. Kč	8,7 mld. Kč	12,9 mld. Kč

		2011	2012	2013
Dosavadní průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	273,0 mil. Kč	-	-
Průměrné měsíční tempo proplácení prostředků dle predikcí ŘO	ERDF	-	357,4 mil. Kč	228,2 mil. Kč
Potřebné průměrné měsíční tempo proplácení prostředků	ERDF	-	-	127,5 mil. Kč
Pozastavena certifikace PCO a předkládání žádostí o platbu k refundaci Evropské komisi	ERDF	ANO		

Výše disponibilní alokace	ERDF	4,6 mld. Kč
----------------------------------	-------------	-------------

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

Zdroj: MMR-NOK

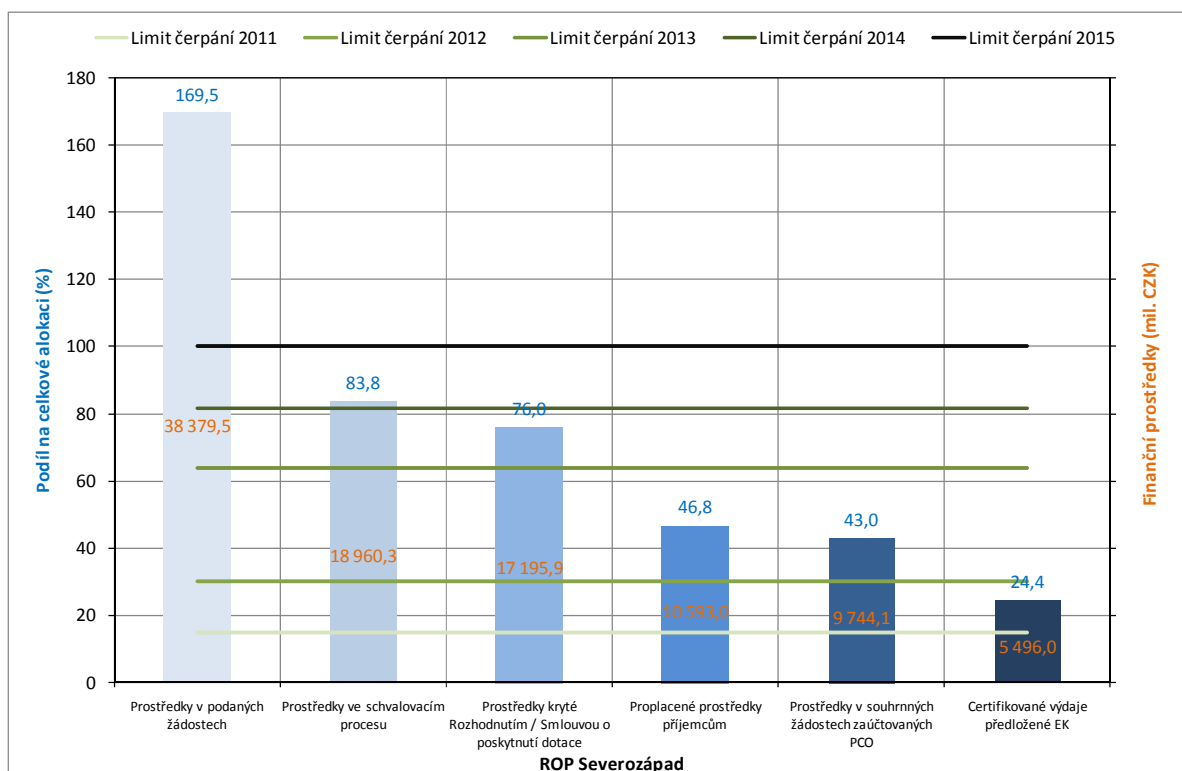
3.6.2 Hodnocení ROP Severozápad

Plnění pravidla n+3/n+2 (a)

Na konci roku 2011 Řídící orgán ROP Severozápad splnil limit čerpání ve výši 14,8 % celkové alokace programu bez využití předběžné platby, neboť objem certifikovaných výdajů ve výši 5,5 mld. Kč (EU a národní zdroje) představoval 24,4 % celkové alokace na program (viz graf č. 11).

Limit čerpání v roce 2012 dosahuje výše 30,1 % celkové alokace programu. Podle objemu prostředků, které jsou k 3. únoru 2012 předloženy v souhrnných žádostech (9,7 mld. Kč – 43,0 % celkové alokace na program), lze předpokládat, že tento limit bude naplněn. Podmínkou je obnovení procesu certifikace, který je pozastaven PCO od března 2011. V případě, že k obnovení procesu certifikace nedojde, stávající objem certifikovaných prostředků je dostatečný pro naplnění limitu čerpání v roce 2012 s automatickým započítáním předběžné platby.

Graf č. 11 – Stav realizace ROP Severozápad ve vztahu k limitům čerpání k 3. únoru 2012 (EU a národní zdroje)

Poznámka: Limit čerpání v roce 2011 byl ROP Severozápad spolufinancovaným z ERDF naplněn dle objemu průběžných plateb (24,4 % celkové alokace programu).

Zdroj: MSC2007, 3. 2. 2012

Limit čerpání v roce 2013 je stanoven na 63,8 % celkové alokace programu. Tento limit je k 3. únoru 2012 pokryt prostředky uvedenými v podepsaných Smlouvách o poskytnutí dotace. Znamená to, že nejpozději do poloviny roku 2013 řídicí orgán musí proplatit příjemcům a zadministrovat prostředky ve výši necelých 4,0 mld. Kč (EU a národní zdroje) a dále do 3. čtvrtletí 2013 navýšit současný stav souhrnných žádostí o 4,7 mld. Kč (EU a národní zdroje), aby splnil pravidlo n+3 a n+2 v roce 2013. Řídící orgán predikuje, že v polovině roku 2013, resp. ve 3. čtvrtletí 2013 budou prostředky v souhrnných žádostech představovat 66,0 %, resp. 70,0 % celkové alokace programu.

Dosažení těchto hodnot vyžaduje zrychlení dosavadního tempa proplácení prostředků příjemcům a další administrace (dosud proplaceno 3,3 mld. Kč za rok 2011).

Limit čerpání v roce 2014 činí 81,6 % celkové alokace programu. Tomuto limitu odpovídá k 3. únoru 2012 objem prostředků, který je pokryt zčásti Smlouvami o poskytnutí dotace (76,0 % celkové alokace), a který se aktuálně nachází ve schvalovacím procesu. Současný stav prostředků v souhrnných žádostech by se měl do 3. čtvrtletí 2014 navýšit o 8,7 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 38,6 % celkové alokace programu. Řídící orgán predikuje, že v roce 2014 dosáhne objem prostředků v souhrnných žádostech 73,0 % celkové alokace programu. Podle těchto údajů lze předpokládat, že na plnění limitu čerpání v roce 2014 se bude podílet také předběžná platba.

Limit čerpání v roce 2015 ve výši 100 % celkové alokace programu není zatím dostatečně pokryt finančními prostředky. Současný stav prostředků v souhrnných žádostech by se měl do 3. čtvrtletí 2015 navýšit o 12,9 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 57,0 % celkové alokace programu. Pro naplnění limitu čerpání v roce 2015 bude nutné vyhlásit další výzvy, u kterých bude realizační a administrativní fáze ukončena nejpozději do poloviny roku 2015.

Výše disponibilní alokace, tedy alokace, která není vázána v žádném stavu, k 3. únoru 2012 dosahuje hodnoty 4,6 mld. Kč (EU a národní zdroje), tj. 20,3 % celkové alokace na program.

Absorpční kapacita (b)

Zájem žadatelů o podporované aktivity ROP Severozápad je velký a požadavky žadatelů převyšují celkovou disponibilní alokaci programu o téměř 70,0 %. Z analýzy poptávky po dotaci na úrovni oblastí podpory lze zjistit, že disponibilní alokace dosud není pokryta žádostmi v **oblasti podpory 3.1** „Rozvoj dopravní infrastruktury a nadregionálního významu“ (76,4 % celkové alokace na oblast podpory), na kterou je alokováno nejvíce prostředků programu (23,3 %). V této oblasti podpory jsou oprávněnými žadateli pouze kraje a organizace jimi zřízené a založené, takže zde nedochází ke konkurenční soutěži jako u jiných oblastí podpory. Další výzva s alokací 1,2 mld. Kč (příspěvek ERDF) v této oblasti podpory byla vyhlášena v únoru 2012. Vzhledem k dosavadním výsledkům vyhlášených výzev a nízkému podílu vyřazených žádostí (20,0 %) lze předpokládat, že alokace na tuto oblast podpory bude vyčerpána do konce programového období.

Příjemcům bylo k 3. únoru 2012 proplaceno celkem 10,6 mld. Kč. Nejméně prostředků ve vztahu k celkové alokaci oblastí podpory bylo zatím proplaceno příjemcům v **oblasti podpory 3.2** „Rozvoj dopravní obslužnosti v regionu“ (10,9 %) a **2.1** „Budování kapacity pro místní rozvoj, informovanost a osvěta veřejnosti“ (29,5 %). Projekty realizované v oblasti podpory 2.1 a 3.2 jsou převážně jednoetapové s plánovanými termíny podání žádosti o platbu na podzim 2012 a v I. polovině 2013. Lze očekávat, že objem proplacených prostředků se bude v předpokládaných obdobích zvyšovat.

Objemově významné projekty - projekty nad 50 mil. Kč (c)

K 3. únoru 2012 řídící orgán schválil celkem 302 projektů v hodnotě 17,7 mld. Kč. V objemově významných projektech je vázáno celkem 13,6 mld. Kč. To je 77,0 % z celkové schválené dotace. Tyto projekty jsou většinou víceetapové a jejich realizace klade značné nároky na čas a kvalitu řízení. Významné riziko představují také výběrová řízení. Odhalení nesrovnalosti v objemově významných projektech může vést ke komplikacím v jejich realizaci a pozastavení proplácení. Zjištěná a potvrzená nesrovnalost pak sebou nese zpravidla krácení způsobilých výdajů příp. odejmutí celé dotace, což v případě objemově významných projektů může mít dopad na celkovou realizaci ROP Severozápad.

Věcné plnění cílů ROP Severozápad (d)

Z hlediska věcného pokroku směřují aktivity realizované v rámci ROP Severozápad k naplnění většiny stanovených cílů. K 3. únoru 2012 není zatím naplňován indikátor v oblasti cestovního ruchu (prioritní osa 4) sledující počet nových a zrekonstruovaných sportovně rekreačních zařízení. Existuje zde reálné riziko nenaplnění tohoto stanoveného cíle, proto řídicí orgán přistoupil k ponížení cílové hodnoty (z 15 na 10 zařízení) v rámci revize ROP Severozápad, která byla schválena Evropskou komisí v prosinci 2011.

V oblasti dopravy (prioritní osa 3) zaostává plnění v oblasti budování nových silnic II. a III. třídy, a to i z důvodu problémů souvisejících s výkupem pozemků. Řídicí orgán komunikuje tuto problematiku se zástupci Ústeckého a Karlovarského kraje jako potenciálními žadateli. Existuje zde však reálné riziko nenaplnění tohoto stanoveného cíle, proto řídicí orgán přistoupil k ponížení cílové hodnoty (z 20 km na 2 km) v rámci výše uvedené revize ROP Severozápad.

Administrativní kapacita (e)

K 3. únoru 2012 zajišťovalo implementaci ROP Severozápad celkem 73,5 zaměstnanců (přepočítáno dle metodiky FTE). Fluktuace se v roce 2010 a 2011 pohybovala na poměrně vysoké úrovni. V roce 2010 byla míra fluktuace na úrovni 19,89 %. Jednou z příčin takto vysokého procenta bylo rozvázání pracovních poměrů ve zkušební době se zaměstnanci, kteří nenaplnili odpovídající zejména odborné požadavky. Na většině pracovních pozic Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad je vyžadována specifická odbornost, která je potenciálními uchazeči pocházející zejména z Ústeckého nebo Karlovarského kraje velmi zřídka podložena praxí. V roce 2011 došlo dále ke zvýšení fluktuace na 25,9 %. Změny byly provedeny i na úrovni nejvyššího vedení.

Řídicí a kontrolní systémy (f)

V březnu 2011 byla pozastavena certifikace výdajů všech projektů na národní úrovni ze strany PCO a v červnu 2011 informovala Evropská komise Řídicí orgán ROP Severozápad o pozastavení platební lhůty podle článku 91 Obecného nařízení na základě zjištění identifikovaných v auditní zprávě. Připomínky Evropské komise se týkaly zejména schvalovacího procesu a kontroly veřejných zakázek. Řídicí orgán přijal řadu nápravných opatření a připomínky Evropské komise zčásti vypořádal. K 3. únoru 2012 nebyla platební lhůta Evropskou komisí obnovena. Dosud nebyla splněna podmínka Evropské komise týkající se provedení mimořádného auditu na stanoveném vzorku projektů (celkem 35 projektů). Tento mimořádný audit v současné době probíhá a výstupy budou Evropské komisi zaslány do konce dubna 2012.

Akční plány a jiné dokumenty (g)

Toto kritérium nebylo posuzováno. Řídicí orgán ROP Severozápad nebyl v minulosti zařazen do skupiny rizikových operačních programů, a proto mu nebylo uloženo zpracovat akční plán ani jiný dokument ze strany MMR-NOK.

3.6.3 Shrnutí a zhodnocení dosavadní realizace ROP Severozápad

Řídicí orgán ROP Severozápad směřuje k naplnění většiny svých stanovených cílů. Předpokládané hodnoty nebudou pravděpodobně naplněny v oblasti podpory 3.1 a 4.1. To znamená, že místo 20 km nových silnic II. a III. třídy bude pravděpodobně vybudováno jen 5 km (oblast podpory 3.1) a místo 15 nových nebo zrekonstruovaných sportovně rekreačních zařízení jich bude vybudováno nebo zrekonstruováno 10. Řídicí orgán proto přistoupil ke snížení cílových hodnot v rámci revize ROP Severozápad. Tato změna byla schválena Evropskou komisí v prosinci 2011.

Z hlediska finančního pokroku lze konstatovat, že stav a vývoj v realizaci ROP Severozápad je uspokojivý. Potenciální riziko nevyčerpání prostředků lze spatřit v plnění pravidla n+3 a n+2 v roce 2013, kdy by mělo dojít k proplacení dalších prostředků příjemcům v souhrnné výši 4,0 mld. Kč. S ohledem na dosavadní tempo proplácení prostředků příjemcům by tak mělo dojít ke zrychlení, aby bylo v souhrnných žádostech předloženo dostatek prostředků pro splnění limitu v roce 2013. Z dlouhodobějšího pohledu lze říci, že dosud není část alokace ve výši 4,6 mld. Kč (EU a národní zdroje) zcela vázána v žádném sledovaném stavu a je potřeba vyhlásit nové výzvy, které tuto disponibilní alokaci pokryjí.

Zhodnocení MMR-NOK: Na základě dosavadních informací o čerpání je možné očekávat, že prostředky budou včas vyčerpány, ale nebudou naplněny některé původně stanovené cíle v oblasti dopravy a cestovního ruchu. Premisou tohoto výhledu je mj. řádné a včasné čerpání prostředků ze strany příjemců, stabilní personální kapacity řídicího orgánu a zachování funkčního systému schvalování prostředků.

3.6.4 Zhodnocení z pohledu PCO a AO

Zhodnocení z pohledu PCO

Regionální operační program regionu soudržnosti Severozápad je hodnocen jako rizikový nikoli kvůli tempu čerpání, ale s ohledem na způsobnost čerpaných prostředků. Mezi rizikové faktory pro certifikaci výdajů patří policejní vyšetřování bývalého ředitele Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad a výdaje příjemce Krajská zdravotní, a. s. v rámci projektu na doplnění zdravotnického zařízení a přístrojů, které jsou ohroženy v celé své výši s ohledem na požadavek Evropské komise, aby tyto výdaje nebyly zahrnovány do žádosti o platbu. S ohledem na výše uvedené PCO doporučuje realokovat disponibilní finanční prostředky z ROP Severozápad do jiného operačního programu spolufinancovaného z ERDF.

Zhodnocení z pohledu AO

Auditní orgán ve svém výročním stanovisku vydal stanovisko s výhradou. Míra chybovosti byla pod 2,0 % úrovní významnosti. Na základě přezkoumání Auditního orgánu lze konstatovat, že v uvedeném období byl řídicí a kontrolní systém zřízený pro účely ROP Severozápad v souladu s platnými požadavky článku 58 až 62 Obecného nařízení a oddílu 3 nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 a fungoval účinně.

Řídicí orgán však neměl nastaveny postupy kontrol hospodárnosti veřejných prostředků a v praxi nebyly tyto kontroly prováděny. Stanovisko s výhradou bylo Auditním orgánem vydáno zejména s ohledem na závěry z mimořádných auditů Auditního orgánu a Deloitte Advisory, s.r.o., ukončených v prosinci 2010, nedořešenou situaci ohledně šetření Policie ČR v souvislosti s projekty Krajské zdravotní, a.s., neukončené mimořádné audity dle požadavku Evropské komise a související „varovný“ dopis a pozastavenou certifikaci výdajů tohoto operačního programu. Uvedené skutečnosti neposkytují přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Komisi jsou správné.

3.6.5 Návrhy opatření pro ROP Severozápad

Oblast	Popis opatření	Gestor	Termín plnění
Plnění pravidla n+3/n+2	Provést nezbytné kroky k dosažení stanovených predikcí ve stavu proplacené prostředky příjemcům a prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO.	ŘO	30. června 2012 30. září 2012 31. března 2013 30. června 2013
Absorpční kapacita	Vyhlásit výzvu v oblasti podpory 3.1 a průběžně sledovat její naplňování.	ŘO	Do konce listopadu 2012
Objemově významné projekty	Pravidelně sledovat, vyhodnocovat a řídit rizika související s realizací objemově významných projektů, zejména s důrazem na realizaci veřejných zakázek.	ŘO	Průběžně
Administrativní kapacita	Pokračovat v uplatňování usnesení vlády ČR č. 818/2007, resp. 1332/2009, která umožňují motivovat zaměstnance implementující ROP Severozápad, a to jak v oblasti finanční, tak nefinanční motivace (oblast vzdělávání).	ŘO	Průběžně
Řídící a kontrolní systémy	Realizovat dosud neaplikovaná nápravná opatření v návaznosti na provedený mimořádný audit Auditního orgánu a „varovný“ dopis, který byl zaslán Evropskou komisí Řídícímu orgánu ROP Severozápad.	ŘO	Do konce června 2012
	Přezkoumat vzorek 35 projektů. Zaslát Evropské komisi finální souhrnnou zprávu z kontroly vzorku projektů.	ŘO MF-AO	Do konce dubna 2012

4. Definice tematických oblastí vhodných pro posílení alokace

Dosavadní zaměření intervencí NSRR

- Ústředním tématem strategie NSRR 2007 - 2013 je růst konkurenceschopnosti ČR a toto ústřední téma částečně podporují intervence plánované ve všech operačních programech. Dosavadní výstupy a možné odhady výsledků intervencí toto tematické zacílení potvrzují.
- Česká republika věnovala prostřednictvím OP Výzkum a vývoj pro inovace velké prostředky na realizaci intervencí, které posílí inovace a konkurenceschopnost země budováním výzkumné a vývojové infrastruktury, s cílem napomoci realizaci výzkumu, který přinese přímé výsledky v praxi firemní či obecně aplikační. Jsme tedy na cestě, která by měla ve středně- a dlouhodobém horizontu zajistit VaV zdroje pro inovace a tedy pro růst konkurenceschopnosti. Budou-li plánované intervence úspěšně dokončeny, ale zejména budou-li zařízení úspěšně provozována a bude-li výzkum a vývoj přinášet žádoucí výsledky. To ovšem do značné míry záleží na kvalitě, kvantitě, dostupnosti a odbornosti lidí, kteří budou nově vybudovanou infrastrukturu využívat.
- Rovněž ve firemní sféře – tedy v OP Podnikání a inovace – jsou intervence na podporu růstu produktivity firem, v nichž hrají inovace nejvýznamnější roli, stěžejním tématem, které zasahuje většinu realizačních programů tohoto OP. Podle dosavadních výstupů intervencí – na hodnocení výsledků je zřejmě příliš brzo – se zdá, že intervence jsou jednak vcelku správně zaměřeny, a že se realizují úspěšně, a to přes všechny dílčí nedostatky.
- Pro růst konkurenceschopnosti, tedy pro růst produktivity, a to zejména pomocí inovací, což je podporováno intervencemi shora uvedených OP, je nejdůležitější oblastí kvalita lidských zdrojů, a to na všech úrovních organizací a na všech úrovních kvalifikace.
- Intervence do kvality lidských zdrojů jsou realizovány jednak ve sféře počátečního vzdělávání – OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost – i ve sféře dalšího vzdělávání – OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a zejména OP Lidské zdroje a zaměstnanost.
- Proto je pro růst konkurenceschopnosti a pro zajištění nabídky kvalifikované a dovedné pracovní síly na trhu práce (včetně lidí krátce po škole či absolventů) nezbytný relativně velký (a v ČR stále nedostatečný) rozsah dalšího vzdělávání, které umožňuje průběžné přizpůsobování a doplňování znalostí, dovedností lidí, osvojování nových informací, pracovních postupů apod., a to:
  - jak v obecnější rovině zlepšováním generických dovedností,
  - tak specificky zaměřené zvyšování kvalifikace podle konkrétních potřeb firem a organizací a v těsné spolupráci s nimi, až do úrovně na zakázku připravených ad hoc vzdělávacích aktivit.
- Důležitým aspektem výrazně podporující konkurenceschopnost v rámci organizací a firem, ale i na trhu práce samotném, je vytváření podmínek pro další vzdělávání osob se ztíženým přístupem k zaměstnání a osob ohrožených sociálním vyloučením a zvyšování profesní mobility.

- Zvyšování profesní mobility je možné zejména prostřednictvím využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti s důrazem na rekvalifikace, které řeší nerovnováhu mezi kvalifikační strukturou uchazečů a zájemců o zaměstnání.
- S ohledem na podporu vstupu na trh práce osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob přímo sociálně vyloučených je mimo jiné nástroji podpory akcentováno zvyšování kvality a dostupnosti zdravotních a sociálních služeb pro tyto osoby. V této oblasti je kladen důraz na rozvoj systému sociálních služeb zejména cestou dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků působících v sociálních službách.

Na základě výše uvedeného a s ohledem na potřebu realokace prostředků bude následující text strukturován do tří oblastí:

1. Především v tradičních centrech s vysokou potřebou pracovních míst technického a přírodovědného charakteru představuje nedostatek pracovních sil značnou bariéru jejich budoucího rozvoje tlumící regionální konkurenceschopnost či exportní schopnost jednotlivých firem a organizací. Nedostatečný počet a limitovaná kvalita se přitom týkají zdaleka nejen vysokoškolsky vzdělaných pracovníků, ale ve značné míře též pracovníků středoškolsky vzdělaných a vyučených. Právě tuto oblast spojenou s řešením strukturálních poruch na trhu práce MMR-NOK navrhuje posílit prostřednictvím realokace.
2. Navíc, v určitých regionech ČR, či spíše v citlivě selektivně vybraných lokalitách dochází k **poměrně viditelným sub-urbanizačním, rezidenčním trendům, vyžadujícím vybudování vzdělávací infrastruktury od předškolních vzdělávacích stupňů**, s následnou potřebou dalšího vzdělávacího procesu na vyšších stupních i potřebou následného adekvátního pracovního uplatnění v předmětné lokalitě. Je však zřejmé, že tato podpora by měla být podmíněna nejen prokázaným demografickým vývojem (příliš mnoho regionů tento trend nevykazuje), ale taktéž relativním porovnáním demografického vývoje se stávající úrovní vzdělávací infrastruktury, jež potvrdí vysokou míru využitelnosti pořízených a podpořených vzdělávacích zařízení. S ohledem na změnu životního stylu by se patrně mělo jednat o trend velmi dlouhodobý až trvalý, jež bude představovat silný argument pro dlouhodobé využití takto pořízených kapacit. Vedle toho by však mělo docházet k cílenému útlumu školských kapacit v těch lokalitách, ze kterých se lidé především do nových teritorií vymísili.
3. S ohledem na silný akcent konkurenceschopnosti je vhodné taktéž identifikovat výrazné růstové či rozvojové příležitosti. S ohledem na fakt, že díky velkorysé politice investičních pobídek především v průběhu minulé dekády docházelo k významné veřejné podpoře velkých korporací, jako částečné vyvážení tohoto stavu by bylo možné doporučit vytvoření **investičních a rozvojových pobídek pro malé a střední podniky**, respektující jejich konkrétní, autentické potřeby (na míru). Jejich součástí by pak mohlo být i zajištění pozvolné kontinuity na nadcházející programovací období a respektování kvalitativního posunu, kterým podnikatelské prostředí během uplynulých let prošlo (vyšší míra využívání prostředků informačních a komunikačních technologií, automatizace, tlak na úsporu nákladů, konfrontace s vnější konkurencí apod.). Tyto pobídky by se měly týkat výlučně oblastí inovativního podnikání; na druhou stranu by nebylo vhodné oblasti inovativního podnikání omezovat na vybrané sektory. Lze nabýt přesvědčení, že inovativní podnikání je možné a žádoucí ve všech ekonomických sektorech, včetně těch nejtradičnějších. Snaha o úsporu nákladů by se měla taktéž projevit v širším rozšíření sdílených sekundárních aktivit, prostřednictvím sdílení kapacit či řešení společných projektů na platformě **klastrů**. S rozvojem a podporou konkurenceschopnosti taktéž souvisí existence **odpovídající dopravní infrastruktury**, naplňující kvalitativní a kapacitní

parametry; pokud by se rozvoj či zlepšení této infrastruktury provázalo s činností podpořených podniků na bázi integrace prioritních cílů, patřila by to této skupiny též podpora (rekonstrukce, upgrade, propojenost módů, logistická centra apod.) infrastruktury usnadňující mobilitu a přepravu vyrobeného výstupu.

4.1 Návrh na realokaci s ohledem na regionální potřeby v oblasti vzdělávání

Před vlastním vymezením klíčových kritérií pro provedení realokace je vhodné „vytknout před závorku“ argument, k němuž byly členské státy EU vyzvány stran Evropské komise již na přelomu let 2008 – 2009 v souvislosti s tehdejší reakcí na tehdy zřetelné a předvídatelné projevy a následky ekonomické a fiskální krize – provádět tzv. přeprogramování, jež nemělo a nemá znamenat nic jiného, než přizpůsobení se zaměření Kohezní politiky EU novým ekonomickým a sociálním okolnostem, novým (či akutněji pocíťovaným) typům věcných rozvojových potřeb, proměně obsahu pojmu konkurenční schopnosti v průběhu období.

Tento text v rámci nadcházející pasáže používá a i v předcházející kapitole respektuje následující kritéria pro realokaci:

- výši a předpokládaný vývoj klíčového ukazatele v rámci této politiky, % ukazatele HDP na obyvatele vůči průměru EU,
- příspěvek konkurenceschopnosti (v němž jsou koncentrovány dílčí ukazatele typu produktivita práce, strukturální členění HDP, míra investic, disponibilní důchod domácnosti, podíl výdajů na výzkum a vývoj a inovační potenciál, vzdělanostní struktura),
- vytvoření příznivých podmínek pro kontinuitu vůči příštímú programovému období,
- respektování regionální a lokální potřebnosti,
- respektování **vysoké míry absorpční schopnosti a reálně vysoké a odůvodněné poptávky po podpoře,**
- bezrizikové implementační mechanismy.

V případě respektování klíčového ukazatele HDP na obyvatele lze identifikovat velmi výraznou souhrnnou blízkost regionů ČR, jež spadají do konvergenčního cíle (všech vyjma Prahy). Zajímavé je sledovat jejich výkonnost v průběhu nástupu až dosavadního vyvrcholení průběhu ekonomické krize, kdy do roku 2009 mnohé z nich pokračovaly v procesu reálné konvergence. Z tabulky č. 1 je zjevné, že v roce 2009 ztratily trajektorii reálné konvergence pouze dva regiony soudržnosti: Střední Čechy a v menším rozsahu Moravskoslezsko. Všechny ostatní regiony reálně konvergovaly i v krizově dosud nejhorším roce 2009 – nejvíce pak Severozápad (o 2,6 procentního bodu oproti průměru let 2007 – 2009).

Tabulka č. 1 – Vývoj ukazatele HDP na obyvatele v průběhu sledovaných období (100 = průměrná hodnota EU-27)

Region soudržnosti NUTS 2	období roku 2009	období let 2007 - 2009
Praha	175,5	173,8
Střední Čechy	73,6	74,3
Jihozápad	71,0	70,2
Severozápad	66,8	64,2
Severovýchod	66,7	66,0
Jihovýchod	74,6	72,8
Střední Morava	66,0	64,1
Moravskoslezsko	67,6	67,9

Zdroj: Eurostat; duben 2012

V případě příspěvku konkurenceschopnosti a pokusu vytvořit jakýsi syntetický ukazatel sledujeme, že nejpříznivější **produktivita práce** a její vývoj v čase v delší řadě existuje vedle Prahy ve Středních Čechách, Moravskoslezsku a Jihovýchodě (tyto regiony představují příznivou referenci pro realizaci inovativně náročnějších projektů přinášejících pozitivní přínos v závislosti na jejich existující ekonomické struktuře). Na opačném konci regionů s nejnižší produktivitou práce jsou Severozápad, Severovýchod a Střední Morava.

Z pohledu **strukturálního členění HDP** lze za příznivé považovat ty regiony, které mají vytvořen stabilní základ v podobě zpracovatelského průmyslu se spolehlivou výkonností, na nějž je napojen udržitelný sektor moderních služeb. V tomto ohledu nejpříznivější struktura za Prahou existuje v regionech Jihovýchod, Střední Čechy a Jihozápad. Na opačném konci pak stojí především Severozápad a Moravskoslezsko (kde není silná základna velkých průmyslových podniků adekvátně doplněna sektorem služeb a malých a středních podniků).

V případě vývoje **míry investic**, tempa jejich růstu a potřebnosti investovat s ohledem na konvergenční proces je nejpříznivější situace v regionech Prahy, Jihovýchodu a Jihozápadu. Silná potřeba akcelarovat podinvestovanou podnikatelskou bázi existuje především na Severovýchodě, Střední Moravě a Moravskoslezsku.

Z pohledu **disponibilního důchodu** je za Prahou nejpříznivější situace ve Středních Čechách, na Jihozápadě a Jihovýchodě. Opačná pak na Střední Moravě, Moravskoslezsku a zejména Severozápadě.

Podíl **výdajů na výzkum a vývoj** je regionálně nejvýznamnější ve Středních Čechách před Prahou a Jihovýchodem. Téměř zanedbatelný je s ohledem na produkční potenciál na Severozápadě. Příznivější ale nelichotivá je situace na Moravskoslezsku a Střední Moravě.

Inovační potenciál se zdá být nejlepším v Praze, Středních Čechách, Jihozápadě a Jihovýchodě, které se diametrálně odlišují od Severovýchodu, Střední Moravy, Moravskoslezska a především Severozápadu. **Vzdělanostní struktura** se zdá být nejlepší v Praze před Jihozápadem a Severovýchodem. Nejhorší pak výrazně na Severozápadě, před Moravskoslezskem a Střední Moravou.

Z analýzy vyplývá, že pro realizaci realokace s ohledem na potřeby regionů a respektování principů kohezní politiky (sblížení ekonomické vyspělosti regionů při nalezení dlouhodobé růstové trajektorie podporující regionální konkurenceschopnost) je žádoucí postupovat zaměřením podpory na posílení silných stránek v oblasti přírůstkových aktivit především kvalitativně náročnými nástroji podpory a současně na odstranění slabých stránek při využití spíše plošných, kvalitativně méně náročných, zato však adresných a účinných nástrojů. Na základě citlivého posouzení pak rozhodnout, že určité silné stránky již nevyžadují další veřejné podpory a jsou samofinancovatelné (především v Praze) a na druhé straně určitá slabá umístění nebudou odstraňována, neboť region (zejména kraj) nemá vytvořeno adekvátní zázemí pro jejich dynamický nárůst (patrně centra výzkumné excelence nebudou ve všech krajích a není to takto potřebné)

Tabulka č. 2 – Schéma regionální potřebnosti s ohledem na konkurenceschopnost

Praha	Jeden z nejvyspělejších regionů celé EU, jež pokračoval v procesu reálné konvergence viditelně i v průběhu krize; s vysokou produktivitou práce,
--------------	--

	odpovídající strukturou svého HDP, vysokou mírou investic, nejvyšším disponibilním důchodem; pouze v kategorii výdajů na výzkum a vývoj neobsadila Praha první místo → potřeba posílení výdajů na výzkum a vývoj a využití značné výzkumné a vědecké základny v Praze koncentrované ; taktéž nejvyšší míra inovačního potenciálu a nejlepší vzdělanostní struktura.
Střední Čechy	Jeden ze dvou regionů, které v posledním období vykázaly reálně divergentní fázi svého rozvoje; pozbyl pozici druhého nejbohatšího; vykazuje vysokou produktivitu práce; přes významné investice v minulém období se zde jeví potřeba obnovy tempa investic → potřeba podpoření investičních aktivit , jinak bude dále ztrácet; kvalitní ekonomická struktura a vysoká životní úroveň (při nízké míře nezaměstnanosti); vysoký podíl výdajů na výzkum a vývoj (nejvyšší v republice), výborný inovační potenciál, nekoresponduje se vzdělanostní strukturou → stále relativně nízký počet vysokoškoláků; potřeba zlepšení struktury středoškolských absolventů a vyučených.
Jihozápad	Čtvrtý nejbohatší region soudržnosti; míra reálné konvergence v době krize mírná; slušná ekonomická struktura neprovázená odpovídajícím vývojem produktivity práce → potřebnost opatření na zvýšení produktivity práce ; region, který v nedávné minulosti vykázal vysokou míru investic, slušná výše disponibilního důchodu (při nízké míře nezaměstnanosti); vysoký inovační potenciál a kvalitní vzdělanostní struktura se nepromítá v odpovídajícím podílu výdajů na výzkum a vývoj → potřeba navýšení prostředků na výzkum a vývoj, personálně by měl být region na toto navýšení připravený; potřeba propojenosti tohoto navýšení se zvýšením produktivity práce.
Severozápad	Třetí nejméně rozvinutý region, který však v době krize nejvíce reálně konvergoval; vykazuje značné socio-ekonomické poruchy, vyžadující zapojení razantních, nikoliv kvalitní vyladujících nástrojů ; nízká produktivita práce (při vysoké míře nezaměstnanosti), ne zcela optimálně strukturovaná produkční báze (vysoká váha velkých průmyslových korporací není provázena odpovídajícím a stabilizujícím rozložením malých a středních podniků) → zjevná potřeba podpory vzniku malých a středních podniků ve struktuře navazující a korespondující s nynější ekonomickou strukturou ; přitom v regionu bylo poměrně dosti investováno, zjevně však nikoliv do vzniku či expanze malých a středních podniků; nízká úroveň disponibilního příjmu při relativně vysoké průměrné mzdě vyvolává rozevírání socio-ekonomických nůžek a problému vyloučení → značný prostor pro začleňování vzdělávací aktivity zaměřené na snížení strukturální nezaměstnanosti spíše na úrovni osob se základním a středním vzděláním ; nízký podíl výdajů na výzkum a vývoj, špatná vzdělanostní struktura a inovační potenciál → potřeba nárůstu výdajů na výzkum a vývoj v páteřních odvětvích pro region (energetika, chemie, rekultivace těžby, lázeňství); inovační potenciál naplňovat taktéž v těchto odvětvích; umožnění vstupu do odvětví menším firmám.
Severovýchod	Region vykazující nejviditelnější dlouhodobý propad v rámci ČR; druhý nejméně rozvinutý, bez zjevnějších strukturálních poruch, nicméně dlouhodobě stagnující; v průběhu krize jen mírný trend reálné konvergence; nízká produktivita práce při relativně slušné struktuře sektorů → vážná potřeba opatření zvyšujících produktivitu práce ; velmi silně podinvestovaný z minulého období → potřeba akcelerace investičního boomu ; přitom relativně slušná výše disponibilního důchodu (některé kraje v rámci regionu jsou trvale označovány za nejatraktivnější pro život v rámci celé ČR); ne zcela

	zanedbatelné výdaje na výzkum a vývoj se neprojevují v kvalitě inovačního potenciálu → potřeba propojení výdajů na výzkum a vývoj s jejich aplikací v podnikatelské sféře ; přitom velmi slušná vzdělanostní struktura → podpora přirozených regionálních schopností v podobě vzdělané populace směrem k produktivnějším aktivitám.
Jihovýchod	Počínaje rokem 2009 druhý nejbohatší region, s velmi dobrou výkonností i v období krize; typický adept na aplikaci kvalitativně náročných podpůrných nástrojů konkurenceschopnosti, jež však musí bedlivě bdít i nad vývojem v některých problematictějších oblastech (trh práce, vzdělanost, sociální záležitosti) ; slušná produktivita práce; příznivá struktura HDP; vysoká míra investic; vysoký disponibilní důvod; vysoký podíl výdajů na výzkum a vývoj; výborný inovační potenciál → potřeba mírného zlepšení vzdělanostní struktury především v oblasti dobře strukturované vysokoškolsky vzdělané populace; začíná pozvolna být nikoliv konvergenčním, ale konkurenčním regionem – tomu by měla odpovídat i povaha podpory.
Střední Morava	Aktuálně nejméně rozvinutý region ČR, přesto poměrně slušně vyprádající se s krizí; nízká produktivita práce a nízká míra investic → potřeba opatření k nastartování investičního boomu v produktivních výrobních oblastech ; relativně nízký disponibilní důchod (při ne zcela vysoké míře nezaměstnanosti v národním porovnání); nízký podíl výdajů na výzkum a vývoj, slabší inovační potenciál a nedobrá vzdělanostní struktura → silná podnikatelská tradice při slušné ekonomické struktuře slibuje potenciál nárůstu prostředků do výzkumu a vývoje, zaměřených do regionálně tradičních odvětví s inovačním potenciálem (chemie, plastikářství, gumárenství, strojírenství) a do vzdělání (s potenciálem motivovat trh práce); navíc značný potenciál v podobě specifických aktivit cestovního ruchu.
Moravskoslezsko	Pátý nejbohatší region v zemi plný extrémů a strukturálních nerovnováh; v průběhu krize jako jeden ze dvou reálně divergoval; přitom vysoká produktivita práce → potřeba nástrojů elementárního zapojení příliš velkého počtu lidí na trh práce (jedna z největších potřeb celoživotního vzdělávání pro osoby převážně s nejnižším či středním vzděláním) ; nevyhovující ekonomická struktura (analogicky s regionem Severozápad; příliš vysoká váha velkých průmyslových podniků při nízkém zastoupení malých a středních podnikatelů, především v navazujících službách); nízká míra investic i v období růstu → významná potřeba akcelarovat investice ve stávajících i komplementárních ekonomických aktivitách; silná potřeba nalézt „nová“ odvětví v dlouhém horizontu jako náhrada za pozvolna se utlumující těžební a těžký průmysl ; nízký podíl výdajů na výzkum a vývoj, slabší inovační potenciál a nedobrá vzdělanostní struktura → silná podnikatelská a průmyslová tradice při značné koncentraci velkých společností a urbánních aglomerací se značným zázemím slibuje potenciál nárůstu prostředků do výzkumu a vývoje, zaměřených do regionálně tradičních odvětví s inovačním potenciálem (strojírenství, hutnictví, energetika) s vytvořením vlastní výzkumné a vývojové báze; navíc značný potenciál v oblasti cestovního ruchu; regionálně klíčové je zapojení většího počtu osob na trh práce – riziko sociálních problémů.

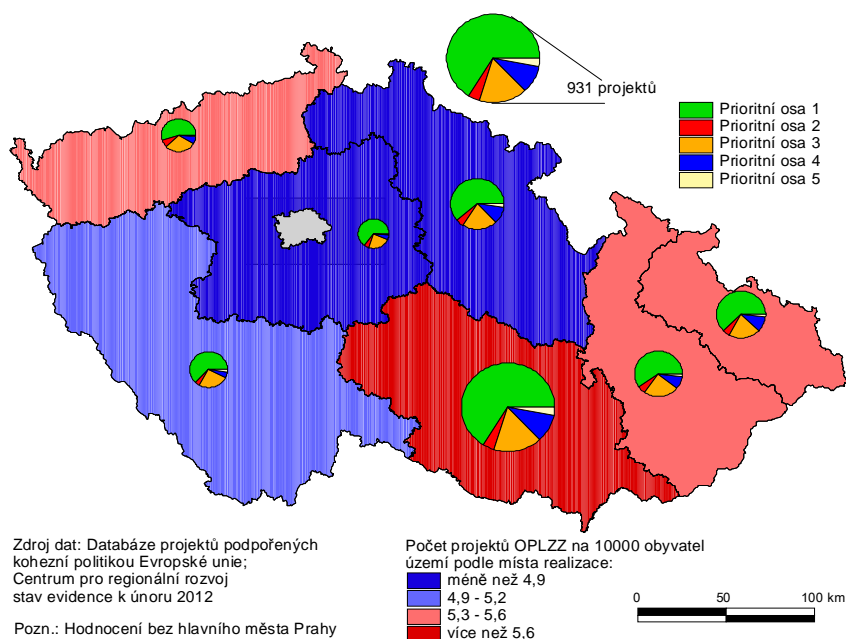
Zdroj: Expertní analýza

4.1.1 Návrh tematických oblastí pro posílení alokace v OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Praha Adaptabilita

MMR-NOK navrhuje realokovat prostředky do níže specifikovaných tematických okruhů v oblasti **aktivní politiky zaměstnanosti a sociální integrace**.

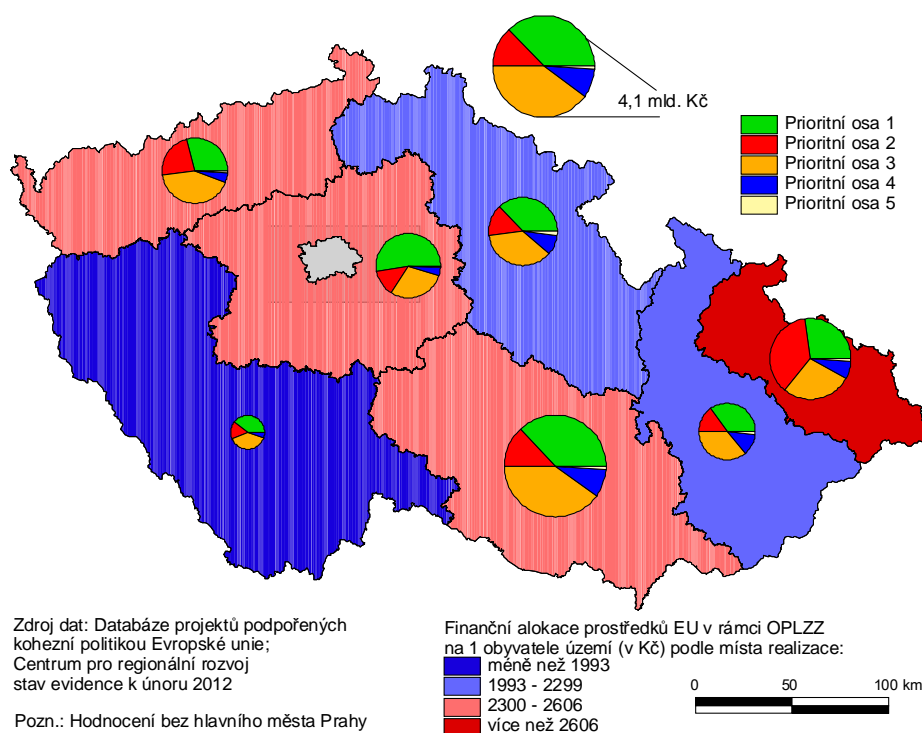
Pro úvahy nad realokací prostředků ve prospěch OP Lidské zdroje a zaměstnanost vedle výše provedené regionální identifikace priorit je taktéž významné shrnutí stávajícího regionálního rozložení četnosti projektů i částek připadajících na jednotlivé regiony soudržnosti jak optikou místa realizace, tak subjektu sídla příjemce podpory. Z pohledu místa realizace je největší počet projektů realizován v rámci regionu soudržnosti Jihovýchod, následovaným Moravskoslezskem, Střední Moravou a Severozápadem (což v zásadě koresponduje s potřebami výše vymezenými).

Obrázek č. 2 – Počet projektů OP Lidské zdroje a zaměstnanost na 10 000 obyvatel (dle místa realizace)

Je-li kritériem finanční alokace, největší objem peněz byl rozdělen v regionu Moravskoslezsko, před Jihovýchodem, Severozápadem a Středními Čechami.

Obrázek č. 3 – Finanční alokace prostředků v rámci OP Lidské zdroje a zaměstnanost na 1 obyvatele (dle místa realizace)

Významně odlišný obrázek dostaneme v případě kritéria sídla příjemce podpory. Z pohledu četnosti projektů tento byl nejčastěji v rámci regionu Praha a Jihovýchod. V případě finanční alokace pak Praha a Moravskoslezsko.

Předmětem navrženého posílení alokace na OP Lidské zdroje a zaměstnanost by mělo být **posílení aplikace nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti** a dále **podpora sociální integrace a rovných příležitostí**.

V oblastech aktivní politiky zaměstnanosti i sociální integrace je dostatečný prostor a hlavně reálná potřeba pro využití dalších prostředků, které by pomohly navýšit počet podpořených osob z řad uchazečů o zaměstnání a dlouhodobě nezaměstnaných osob, i s ohledem na aktuální relativně vysokou míru nezaměstnanosti a riziko jejího dalšího zvyšování kvůli současné ekonomické výkonnosti ČR (pokles HDP v 1. čtvrtletí 2012 o 1,0 %). Tyto oblasti OP Lidské zdroje a zaměstnanost mají zároveň i největší absorpční kapacitu, což vyplývá z dosavadních zkušeností s jejich vývojem, aktuální potřebou finančních prostředků pro cílové skupiny a dále na základě provedených evaluací.

Pro navýšení alokace do oblasti podpory **aktivní politiky zaměstnanosti** hovoří přetrvávající dopad ekonomické krize na úroveň nezaměstnanosti zejména u specifických skupin osob znevýhodněných na trhu práce. Ekonomická krize se výrazně odrazila na ztížení přístupu těchto skupin na pracovní trh, což se negativně odrazilo zejména ve ztížení přístupu mladých lidí ve věku 15 - 24 let na pracovní trh. Registrovaná míra nezaměstnanosti specifických skupin ve věku 15 - 24 let tak překračuje cílovou hodnotu sledovaného monitorovacího indikátoru 15,5 % o 7,5 procentních bodů⁶.

⁶ Údaj za 4. čtvrtletí roku 2011, zdroj: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2011/7.pdf

Na základě provedené evaluace se ukázalo, že pro úspěch podpory, tzn. zvýšení zaměstnatelnosti nezaměstnaných osob a osob ohrožených na trhu práce je jednoznačně účinnější individuální a komplexní podpora cílových skupin (např. využit inovované či nové nástroje, které v aktivní politice zaměstnanosti v současné době nejsou využívány).

Zmiňovanou komplexní podporou, která je nabízena osobám z cílové skupiny, se obecně rozumí škála služeb sahající od osobního a profesního poradenství, nabídku individuální asistence, absolvování vzdělávacích kurzů a rekvalifikací koncipovaných s ohledem na potřeby regionálního trhu práce až po pomoc při zprostředkování zaměstnání. Tato podpora je však z hlediska finančních prostředků nákladnější a právě navýšení celkové alokace by mohlo přispět ke zlepšení situace v této oblasti.

Podpora v oblastech **sociální integrace a rovných příležitostí** je zásadní i z hlediska současného vývoje sociální situace v ČR. Pro navýšení prostředků hovoří přetrvávající dopad ekonomické krize na úroveň nezaměstnanosti specifických skupin osob znevýhodněných na trhu práce, který se projevuje v překračování cílových hodnot příslušných indikátorů. Podíl osob ve věku 15 - 24 let na celkovém počtu dlouhodobě nezaměstnaných překračuje cílovou hodnotu indikátoru 9,6 % o 5,3 procentních bodů a pro osoby ve věku 50-59 let byla cílová hodnota tohoto indikátoru ve výši 10,4 % překročena o 13,6 procentních bodů⁷. Navíc společně s nástupem druhé vlny ekonomické krize je nezbytné očekávat další zhoršení situace, která se již projevila ve zhoršení hodnot v roce 2011.

O projekty v oblasti sociální integrace a rovných příležitostí je trvale velký zájem a dlouhodobě převyšuje poptávka možnosti finančních objemů určených na jednotlivé výzvy v daných oblastech podpory a zároveň jednotlivé realizované projekty vykazují poměrně vysoký podíl úspěšnosti. Případové studie rovněž ukázaly účinnost finanční podpory sociálních podniků, které po ukončení podpory dále fungují a stanou se soběstačné a pomáhají dalším osobám z cílové skupiny v jejich integraci na trh práce.

V oblasti sociální integrace a rovných příležitostí je možné podpořit také aktivity, které jsou prioritní i ze strany Evropské komise, a to jak oblast sociální inkluze a sociálních služeb, tak oblast systémového řešení péče o ohrožené děti.

V případě OP Praha Adaptabilita by měly být prostředky realokovány do oblasti počátečního a dalšího profesního vzdělávání.

Důvody pro posílení alokace

- V současnosti je evidován přetrvávající dopad ekonomické krize na úroveň nezaměstnanosti zejména u specifických skupin osob znevýhodněných na trhu práce. Ekonomická krize se výrazně odrazila na ztížení přístupu těchto skupin na pracovní trh. Z tohoto důvodu je nutné posílit provádění, tvorbu a inovaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.
- Oblast sociální integrace a rovných příležitostí patří k progresivním odvětvím, na které je vhodné se dále zaměřovat, a podporovat osoby z cílové skupiny, zejména formou vzdělávání a prevence sociálního vyloučení s cílem jejich návratu nebo udržení na trhu práce.
- Problematika sociální integrace je považována za vysoce relevantní oblast podpory s ohledem na nepříznivě se vyvíjející situaci ve vyloučených lokalitách, systematický boj proti diskriminaci

⁷ Údaj za 4. čtvrtletí roku 2011, zdroj:

[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/CD00248DE1/\\$File/310111q443.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/CD00248DE1/$File/310111q443.pdf)

na trhu práce a přispění k řešení problémů cílových skupin s kumulovanými handicapem, dlouhodobě či opakovaně nezaměstnaných nebo vyloučených na trhu práce

4.1.2 Návrh tematických oblastí pro posílení alokace vybraných regionálních operačních programů

Druhou oblastí, kam je možné z důvodu posílení vzdělávacího systému, zlepšení kvality pracovní síly a zvýšení kvality vzdělávání jak v počátečním stadiu, tak v dalším vzdělávání, přesunout prostředky z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, jsou regionální operační programy.

Realokace ve prospěch vybraných regionálních operačních programů sleduje dvě oblasti. Jednu zaměřenou na podporu středoškolské a učňovské technické a přírodovědné vzdělávací infrastruktury. Druhou přísně selektivní, avšak neméně důležitou, zaměřenou na pořízení a rozšíření infrastruktury pro základní vzdělávání ve vybraných lokalitách.

Infrastruktura středního a učňovského technického a přírodovědného školství

Prostředky budou směřovány do vybraných regionálních operačních programů v závislosti na intenzitě potřeby (viz tabulka č. 2).

Účelem přesunu finančních prostředků je posílit ty priority, které jsou zaměřeny na zlepšení vzdělávací infrastruktury, a to výhradně s cílem, umožnit středním školám převážně technického zaměření získat vybavení, které jim bude umožňovat vzdělávat studenty moderním způsobem (v počátečním vzdělávání nebo v celoživotním vzdělávání) s využitím strojů, přístrojů a vybavení, které je moderní a umožňuje jim získat dovednosti, které se co nejvíce blíží požadavkům praxe. Současně však by neměly nastávat situace, kdy se škola zaměří na výuku pro jednu konkrétní firmu, resp. jeden konkrétní druh strojů používaných danou firmou. Cílem je poskytnout studentům nejlepší možné vzdělání, které jim umožní obstát úspěšně na trhu práce a vybírat si z různých nabídek firem.

Proto navrhujeme následující druhy intervencí:

- **Nákup nových strojů, zařízení a souvisejících technologií** umožňujících realizovat modernizované vzdělávací programy reagující na současné technologie v praxi.
- **Vybudování učeben, laboratoří, dílen, provozů** určených pro vzdělávací účely v případě strojů, zařízení a technologií, které by nebyly jednou školou plně (dostatečně) využity. Součástí tohoto druhu investic by měly být také investice, zajišťující:
  - profesionální obsluhu a servis nové vzdělávací infrastruktury,
  - školicí kurzy pro pedagogy zaměřené na obsluhu a zejména využití nové infrastruktury ve výuce,
  - v případě sdílených laboratoří pak služby spojené s rozjezdem a provozem těchto sdílených laboratoří, dílen apod.,
  - v naprosto nezbytných případech také úpravy budov, prokazatelně a přímo potřebných pro vhodné umístění nových zařízení a vybavení škol.

Důvody pro posílení alokace

- Sebelepší fungování subsystému dalšího profesního vzdělávání nemůže samo o sobě dlouhodobě vyřešit nedostatky v oblasti počátečního vzdělávání. Ve střednědobé perspektivě bude pro ČR

velmi důležité, aby dosáhla lepšího propojení (integrace) systému celoživotního vzdělávání do institucí/škol, poskytujících počáteční vzdělávání. K tomu je nezbytné, aby se zlepšila kvalita počátečního vzdělávání, a aby se toto vzdělávání více přizpůsobilo požadavkům trhu práce v daném regionu.

- Na rozvoj vzdělávacích programů v rámci počátečního vzdělávání a na infrastrukturu pro terciární vzdělávání proudí nemalé zdroje v rámci současného nastavení operačních programů (OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Výzkum a vývoj pro inovace). Zejména na úrovni středního a vyššího odborného školství však realizace kvalitního vzdělávání naráží na nedostatky v oblasti vzdělávací infrastruktury. Ačkoliv jsou školy, u nichž to neplatí, mnoho středních a vyšších odborných škol se ve větší či menší míře potýká s absencí zdrojů na pořízení moderního vybavení učeben, laboratoří a dílen tak, aby se studenti mohli v potřebné míře seznámit s metodami a technologiemi, které jsou používány v současnosti v praxi, v nejlepším případě přímo firmami v regionu či v regionech sousedních.
- Rychlý technologický rozvoj ekonomiky spojený s masivním přílivem přímých zahraničních investic vedl k rozvoji (někde dosti velké) disproporce mezi technologiemi používanými v praxi (nejen zahraničními firmami, neboť i místní firmy si tyto technologie musely rychle pořídit) a technologiemi, na nichž je prováděna specializační odborná a praktická část výuky na SŠ. Jakkoliv tyto disproporce nelze zcela vymýtit, míra stávajícího technologického zaostání středních a vyšších odborných škol za reálnou ekonomikou je u řady škol příliš velká. To mimo jiné snižuje atraktivitu technicky zaměřených škol pro studenty.
- I jenom snížení zaostalosti technického vybavení škol (resp. v krátkodobém pohledu dohnání úrovně běžné ve firmách) je významným krokem pro zlepšení kvality vzdělávání za dvou předpokladů:
  - Existují dostatečně kvalitní učitelé a vzdělávací programy, navázané na praxi v regionu, takže školy jsou schopny poskytovat vzdělání, které je mnohem lépe použitelné v praxi, resp. snižuje doby nutné k zaučení ve firmách
  - Modernizace technického vybavení je natolik zásadní, že na (krátký čas) dožene či téměř dožene technickou vyspělostí firem⁸.
- Mají-li probíhající investice do modernizace vzdělávacích programů přinést kýžený efekt, je zcela nezbytné, aby byly doprovázeny investicemi do adekvátní vybavenosti středních škol moderními technologiemi a souvisejícími učebními pomůckami.
- Vzhledem k trendu rozvoje interdisciplinárních či nových oborů bude řada středních škol potřebovat nemalé investice do technologií, strojů a zařízení pro výuku daných oborů.
- Posílení kvality technického vybavení škol a modernizace jejich zařízení pro výuku bude mít další dopady také v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti, protože umožní připravovat a nabízet moderní a (doufejme, že vysoce kvalitní) kursy právě v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

4.2 Návrh tematických oblastí pro posílení alokace vybraných regionálních operačních programů

Infrastruktura základního školství v přísně selektivně vytipovaných lokalitách v důsledku procesu suburbanizace

---

⁸ *Pravděpodobně není příliš reálné, aby školy byly trvale a plošně schopny udržovat technické vybavení srovnatelné s vybavením firem, protože inovační cyklus, resp. obměna technického vybavení, zvláště ve vyspělých firmách, jsou rychlejší, než je tomu může být ve školách.*

Do níže specifikovaných tématických oblastí MMR-NOK navrhuje realokovat prostředky **do ROP Střední Čechy**.

V období přibližně minulé dekády lze v rámci lokalit určitých regionů pozorovat jev suburbanizace – tedy přesunu obyvatelstva a jeho aktivit z center metropolitních regionů do jejich zázemí (blíže: viz např.: Metodika sledování rozsahu rezidenční suburbanizace v České republice; Přírodovědecká fakulta UK, Praha, prosinec 2011). Tento proces v zásadě představuje migraci obyvatelstva z velkých sídelních měst do jejich zázemí. Pro zjišťování intenzity suburbanizace jsou definovány suburbánní zóny. Pro zařazení do jednotlivých zón jsou použita následující kritéria: v první zóně dochází k výstavbě 10 bytů na 1.000 obyvatel v průběhu sledovaného období, s minimálním počtem 50; pro druhou platí hodnoty pro obě tato kritéria 5, resp. 30; pro třetí zónu pak kritérium minimálního počtu 20 bytů. Jádra jsou města s počtem obyvatel vyšším než 10.000.

Suburbanizace tak zjevně **vyvolává potřebu dodatečné výstavby či rozšíření školských zařízení určených pro základní stupeň, nicméně dlouhodobě vyvolávající potřebu buď flexibilního přizpůsobení pro další vzdělávání, případně uplatnění v podobě pracovních míst.**

Z následujících tabulek je zřejmé, že tento problém není plošným problémem, ale přísně selektivním a týká se v první řadě Středočeského kraje a obcí v něm (resp. ROP Střední Čechy). V menším rozsahu pak Jihomoravského (resp. ROP Jihovýchod) a Jihočeského kraje (resp. ROP Jihozápad). V ještě menším rozsahu pak zbývajících regionů.

Tabulka č. 3 – Suburbanizace a počet obyvatel podle zón – kraje (2010)

	Jádro	zóna 1	zóna 2	zóna 3	zóna 4	populace
PHA	1,257.158					1,257.158
JČ	230.138	10.184	19.923	61.892	316.569	638.706
JM	532.116	14.100	37.574	148.392	422.472	1,154.654
KV	168.486	1.335	6.397	29.744	101.482	307.444
VY	186.151	350	8.654	33.571	285.843	514.569
HK	225.206	1.243	4.508	47.452	276.394	554.803
LB	211.745	779	6.656	43.286	177.476	439.942
MS	804.755	3.034	6.135	219.430	209.866	1,243.220
OL	299.091	759	13.375	101.055	227.401	641.681
PA	204.938	3.361	12.868	31.795	264.202	517.164
PL	240.142	4.363	13.987	60.565	252.988	572.045
SČ	372.037	111.189	133.417	269.506	378.829	1,264.978
ÚS	529.490		10.165	54.491	241.899	836.045
ZL	248.901		415	90.266	250.779	590.361
Celkem	5,510.354	150.697	274.074	1,191.445	3,406.200	10,532.770

Zdroj: Metodika sledování rozsahu rezidenční suburbanizace v ČR; Přírodovědecká fakulta UK, Praha, prosinec 2011.

Tabulka č. 4 – Suburbanizace a počet obcí podle zón – kraje (2010)

	Jádro	zóna 1	zóna 2	zóna 3	zóna 4	populace
PHA	1					1
JČ	7	8	21	48	539	623
JM	9	10	25	99	530	673
KV	7	2	8	21	94	132

	Jádro	zóna 1	zóna 2	zóna 3	zóna 4	populace
VY	8	1	13	32	650	704
HK	9	1	8	42	388	448
LB	5	1	8	25	176	215
MS	16	2	7	102	173	300
OL	10	1	12	63	313	399
PA	9	5	10	29	398	451
PL	6	5	10	41	439	501
SČ	16	75	111	171	772	1.145
ÚS	17		7	35	295	354
ZL	9		1	61	234	305
Celkem	129	111	241	769	5.001	6.251

Zdroj: Metodika sledování rozsahu rezidenční suburbanizace v ČR; Přírodovědecká fakulta UK, Praha, prosinec 2011.

Trend suburbanizace je specifický taktéž tím, že se týká především skupiny mladých rodin s malými dětmi. Ty v současné době poptávají především předškolní zařízení. Během krátkého období se však poptávka přesune do zvýšené potřeby základních škol

S ohledem na popsany trend nedostatečné kapacity školních vzdělávacích zařízení v důsledku procesu suburbanizace, jež vykazuje závažné změny ve struktuře obyvatelstva zejména v rámci sledování v první a druhé zóně, navrhuje finančně posílit i tyto oblasti podle aktuální struktury potřeby.

4.3 Návrh tematických oblastí pro posílení alokace ve prospěch prorůstových opatření

Poslední navrhovanou oblastí je podpořit prorůstové investice, které mají vliv na konkurenceschopnost ČR. V předchozím textu již bylo provedeno stručné zdůvodnění potřeby prorůstových opatření, zvláště pak ve světle politiky fiskálních úspor a zdrženlivosti. Na tomto místě se zaměříme na vymezení adekvátních přírůstových aktivit doporučených pro účely realokace:

- primární zaměření na malé a střední podniky (viz výše: systém pobídek pro MSP),
- posílení jejich role na tuzemském i zahraničním trhu,
- posílení kvalitativních stránek podnikání a výstupů,
- podpora rozvoje klastrů a sítí,
- podpora vazeb se školami a výzkumnými a vývojovými pracovišti a prostoru pro využívání jejich poznatků,
- marketing a analýzy trhu,
- schopnost využívat alternativní finanční zdroje a produkty,
- podpora rozvoje podnikatelských a technologických zón regionálního významu,
- inovativní podnikání na všech sférách a sektorech ekonomiky, nejen high-tech,
- podpora zahraniční spolupráce a kooperace
- podpora vazeb škol a podniků.

Prostředky na podporu prorůstových opatření budou realokovány z OP Výzkum a vývoj pro inovace v případě zásadních problémů s realizací některého z velkých projektů. Opatření budou případně realizována v rámci OP Podnikání a inovace.

4.4 Návrh variant realokace finančních prostředků

MMR-NOK připravil návrh realokace prostředků z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost na základě výše provedených analýz a konzultací s Evropskou komisí, která schvaluje změny operačních programů. Provedené analýzy byly připraveny s cílem zhodnotit situaci v ČR a zaměření intervencí NSRR a dále identifikovat potřeby jak v místě, tak u cílových skupin, které je účelné podpořit. Toto kritérium je pro realokaci prostředků zcela zásadní. Při realokaci prostředků MMR-NOK bere v potaz i další kritéria jako například průběh implementace operačního programu, absorpční kapacitu operačního programu, finanční a věcné plnění operačního programu apod.

Na základě výše uvedených informací MMR-NOK vytvořil **návrhy variant realokace prostředků z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do jiných operačních programů**, o kterých bude rozhodovat vláda ČR.

První navrhovaná varianta spočívá v realokaci prostředků ve výši 2,6 mld. Kč z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Praha Adaptabilita a vybraných regionálních operačních programů (ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava a ROP Střední Čechy). Informace k rozložení prostředků jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 5 – Návrh na rozdělení prostředků z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (VARIANTA 1)

Řídící orgán (poskytovatel)	Výše alokace	Řídící orgán (příjemce)	Tematická oblast	Výše alokace
	v mil. Kč			v mil. Kč
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	2 600,0	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	Aktivní politiky zaměstnanosti a sociální integrace	1 500,0
		OP Praha Adaptabilita	Počáteční a profesní vzdělávání	95,0
		ROP Moravskoslezsko	Střední a učňovské školství	396,0
		ROP Střední Morava		264,0
		ROP Střední Čechy	Základní školství - suburbanizace	345,0

Zdroj: MMR-NOK

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

V této variantě je navrhována **realokace prostředků mezi fondy ESF a ERDF**. Z technického hlediska je k přesunu finančních prostředků mezi strukturálními fondy nutné zmínit, že se jedná o administrativně a časově velmi náročný proces, se kterým nemá Česká republika, ani Evropská komise žádné zkušenosti a nelze zcela vyloučit, že v průběhu schvalovací procedury nastanou objektivní skutečnosti, které mohou ovlivnit podobu navržených revizí dotčených operačních programů.

Druhá navrhovaná varianta spočívá v realokaci prostředků ve výši 2,6 mld. Kč z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Praha Adaptabilita a vybraných regionálních operačních programů (ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava a ROP Jihovýchod). V případě ROP Jihovýchod je navrženo uplatnit podporu jen ve vybraných lokalitách v regionu soudržnosti NUTS II Jihovýchod (např. Znojmo, Hodonín). V těchto lokalitách byla identifikována nadprůměrná intenzita potřeby, což je základní kritérium pro výběr regionů, které budou podpořeny (viz kapitola 4.1.2).

Tato varianta realokace je předkládána s ohledem na současnou situaci v ROP Střední Čechy. Informace k rozložení prostředků jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 6 – Návrh na rozdělení prostředků z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (VARIANTA 2)

Řídící orgán (poskytovatel)	Výše alokace	Řídící orgán (příjemce)	Tematická oblast	Výše alokace
	v mil. Kč			v mil. Kč
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	2 600,0	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	Aktivní politiky zaměstnanosti a sociální integrace	1 500,0
		OP Praha Adaptabilita	Počáteční a profesní vzdělávání	95,0
		ROP Moravskoslezsko	Střední a učňovské školství	418,7
		ROP Střední Morava		335,0
		ROP Jihovýchod		251,3

Zdroj: MMR-NOK

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

V této variantě je navrhována rovněž realokace prostředků mezi fondy ESF a ERDF. Informace, které jsou uvedeny výše, platí i pro tuto variantu.

Třetí navrhovaná varianta spočívá v realokaci prostředků ve výši 1,945 mld. Kč z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Praha Adaptabilita. V tomto případě je uvažována realokace pouze mezi ESF operačními programy. Návrh na realokaci prostředků zohledňuje reálnou absorpční kapacitu uvedených operačních programů a dále technické parametry, které je potřeba v rámci revizí programů zohlednit (tj. zachování stanovených poměrů alokací na cíl 1 a 2). Zbývající prostředky budou realokovány v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Tabulka č. 7 – Návrh na rozdělení prostředků z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (VARIANTA 3)

Řídící orgán (poskytovatel)	Výše alokace	Řídící orgán (příjemce)	Tematická oblast	Výše alokace
	v mil. Kč			v mil. Kč
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 945,0	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	Aktivní politiky zaměstnanosti a sociální integrace	1 850,0
		OP Praha Adaptabilita	Počáteční a profesní vzdělávání	95,0

Zdroj: MMR-NOK

Poznámka: Finanční částky odpovídají kombinaci zdrojů financování zahrnující příspěvek Společenství a národní veřejné zdroje.

5. Harmonogram dalších kroků

V rámci tohoto postupu je nutné harmonizovat jednotlivé kroky Řídícího orgánu OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, z jehož operačního programu je navržena realokace (poskytovatel), a řídicích orgánů operačních programů, které realokované prostředky obdrží (příjemce). V tomto ohledu je nutné zejména sladit přípravu a řádné projednání a schválení navržených změn. Doporučený postup pro úspěšné provedení realokace mezi operačními programy je uveden v následující tabulce. Termíny v něm uvedené jsou nastaveny jako nejzazší.

Tabulka č. 8 – Harmonogram dalších kroků v případě revizí operačních programů

Činnost	Subjekt	Časový harmonogram
Projednání návrhů opatření na Řídícím a koordinačním výboru	MMR-NOK	11. května 2012
Příprava revize operačního programu	Řídící orgán poskytovatel, příjemce	červen - červenec 2012
Schválení návrhu na revizi operačního programu na monitorovacím výboru	Řídící orgán poskytovatel, příjemce	červenec - srpen 2012
Předložení žádosti o revizi operačního programu Evropské komisi ke schválení (současně)	Řídící orgán poskytovatel, příjemce	září 2012
Schválení revize dotčených operačních programů Evropskou komisí	Evropská komise	prosinec 2012

6. Závěr

Na základě provedeného multikriteriálního hodnocení u všech operačních programů MMR-NOK identifikoval tzv. rizikové operační programy, u kterých provedl detailní analýzu potenciálních rizik a jejich vliv na realizaci programu. Do skupiny rizikových operačních programů byly zařazeny tyto programy: OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Výzkum a vývoj pro inovace, Integrovaný operační program, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ROP Severozápad.

Rizikové operační programy byly analyzovány z hlediska finančního plnění, věcného plnění cílů a z hlediska řízení operačního programu. Na základě dílčích analýz bylo provedeno shrnutí a zhodnocení realizace jednotlivých rizikových operačních programů ze strany MMR-NOK. Zhodnocení realizace rizikových operačních programů do předkládaného materiálu poskytl také PCO a AO.

Po provedené analýze vzhledem ke stanoveným kritériím MMR-NOK ve spolupráci s řídicími orgány rizikových operačních programů definoval návrhy vhodných opatření, jejichž hlavním cílem je předejít automatickému zrušení závazku v roce 2012 (pro alokaci roku 2009 a část alokace na rok 2007) a především v roce 2013 (pro alokaci roku 2010, 2011 a poměrnou část alokace na rok 2007), kdy dochází k souběhu pravidla $n+3$ a $n+2$. Vzhledem k tomu, že roční rozpočtové závazky stanovené v NSRR a jednotlivých operačních programech nelze změnit zpětně, mají opatření navrhovaná pro zajištění plnění pravidla v roce 2012 a 2013 implementační povahu a směřují zejména ke zrychlení realizační fáze projektů a zvýšení objemu prostředků v souhrmných žádostech zaúčtovaných PCO.

Jedním z hlavních navrhovaných opatření je i návrh na realokaci prostředků spočívající ve vyjmutí části alokace definované jako ohrožené a její přesunutí do jiných operačních programů. Konkrétně MMR-NOK navrhuje, aby byla část ohrožené alokace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost realokována do jiných operačních programů. U OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost došel MMR-NOK na základě komplexního zhodnocení k názoru, že opatření uložená před rokem nebyla splněna včas a některá závažná rizika přetrvávají. Včasné vyčerpání prostředků programu je tudíž ohroženo, zejména v roce 2014.

V návaznosti na tuto skutečnost byly specifikovány vhodné tematické oblasti, kam by uvolněné finanční prostředky měly být vzhledem k socioekonomické situaci směřovány.

MMR-NOK připravil varianty realokace prostředků mezi operačními programy. Návrhy variant jsou uvedeny níže, blíže jsou popsány v kapitole 4.4.

První navrhovaná varianta spočívá v realokaci části prostředků ve výši 2,6 mld. Kč z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Praha Adaptabilita a vybraných regionálních operačních programů (ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava a ROP Střední Čechy). V případě OP Lidské zdroje a zaměstnanost je navrženo podpořit aktivní politiky zaměstnanosti a sociální integraci, a to ve výši 1,5 mld. Kč. V případě OP Praha Adaptabilita by měly prostředky směřovat na podporu počátečního a profesního vzdělávání (95,0 mil. Kč). Zbývající prostředky jsou navrženy k realokaci těmto regionálním operačním programům: ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava (podpora středního a učňovského školství) a ROP Střední Čechy (podpora infrastruktury základního školství ve vymezených lokalitách v důsledku procesu suburbanizace).

V této variantě je navrhován přesun prostředků mezi strukturálními fondy, to znamená mezi ESF a ERDF. Zde je nutné zmínit, že **Česká republika, ani Evropská komise nemá žádné zkušenosti s touto změnou a nelze zcela vyloučit, že v průběhu schvalovací procedury nastanou objektivní skutečnosti, které mohou ovlivnit podobu navržených revizí dotčených operačních programů.**

Druhá navrhovaná varianta spočívá v realokaci části prostředků ve výši 2,6 mld. Kč z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Praha Adaptabilita a vybraných regionálních operačních programů (ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava a ROP Jihovýchod). V případě OP Lidské zdroje a zaměstnanost je navrženo podpořit aktivní politiky zaměstnanosti a sociální integraci, a to ve výši 1,5 mld. Kč. V případě OP Praha Adaptabilita by měly prostředky směřovat na podporu počátečního a profesního vzdělávání (95,0 mil. Kč). Zbývající prostředky jsou navrženy k realokaci těmto regionálním operačním programům: ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava a ROP Jihovýchod (podpora středního a učňovského školství). V případě ROP Jihovýchod je navrženo uplatnit podporu jen ve vybraných lokalitách v regionu soudržnosti NUTS II Jihovýchod (např. Znojmo, Hodonín). V těchto lokalitách byla identifikována nadprůměrná intenzita potřeby, což je základní kritérium pro výběr regionů, které budou podpořeny (viz kapitola 4.1.2).

V této variantě je navrhována rovněž realokace prostředků mezi strukturálními fondy (ESF a ERDF). Rizika, která jsou uvedena u varianty č. 1, platí i pro tuto variantu.

Třetí navrhovaná varianta spočívá v realokaci prostředků ve výši 1,945 mld. Kč z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Praha Adaptabilita. Jedná se o realokaci finančních prostředků mezi ESF operačními programy. V této variantě je navrhováno přesunout z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost do zmiňovaných operačních programů nižší částku, a to z důvodu reálné absorpční kapacity identifikované Řídicím orgánem OP Lidské zdroje a zaměstnanost a s ohledem na technické parametry, které je potřeba v rámci revizí operačních programů zohlednit. Zbývající část prostředků z celkové ohrožené částky (tj. 2,6 mld. Kč) je navrhováno realokovat v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Je potřeba si uvědomit, že v této fázi implementace SF/FS jsou možnosti pro realizaci zásadních opatření (jako například realokace mezi operačními programy) velmi omezené. Uložená opatření proto musí být odpovědnými subjekty vnímána jako klíčová pro minimalizaci rizika nedočerpání alokace a musí být podniknuty veškeré potřebné kroky včas.

7. Seznam použitých zkratek

AO	Auditní orgán
CRR	Centrum pro regionální rozvoj ČR
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ES	Evropské Společenství
EU	Evropská unie
EUR	Společná evropská měna euro
FS	Fond soudržnosti
FTE	Full time equivalent
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
IOP	Integrovaný operační program
IP	Individuální projekt
IPRM	Integrovaný plán rozvoje měst
IS	Informační systém
IZS	Integrovaný záchranný systém
KD	Kombinovaná doprava
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
MK	Ministerstvo kultury ČR
mld.	Miliard/a
MMR-NOK	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Národní orgán pro koordinaci
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSC2007	Monitorovací systém strukturálních fondů a Fondu soudržnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra ČR
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
OP D	Operační program Doprava
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PA	Operační program Praha Adaptabilita
OP VaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PAS	Pověřený auditní subjekt
PCO	Platební a certifikační orgán
ROP	Regionální operační program / programy
ROP SZ	Regionální operační program regionu soudržnosti Severozápad
RVKIS	Rada vlády pro konkurenceschopnost a informační společnost
ŘO	Řídící orgán
SF	Strukturální fondy
SŠ	Střední školy
VaV	Výzkum a vývoj

VOŠ
VŠ

Vyšší odborné školy
Vysoké školy

8. Přílohy

Příloha č. 1 - Metodika posouzení rizikovosti operačních programů

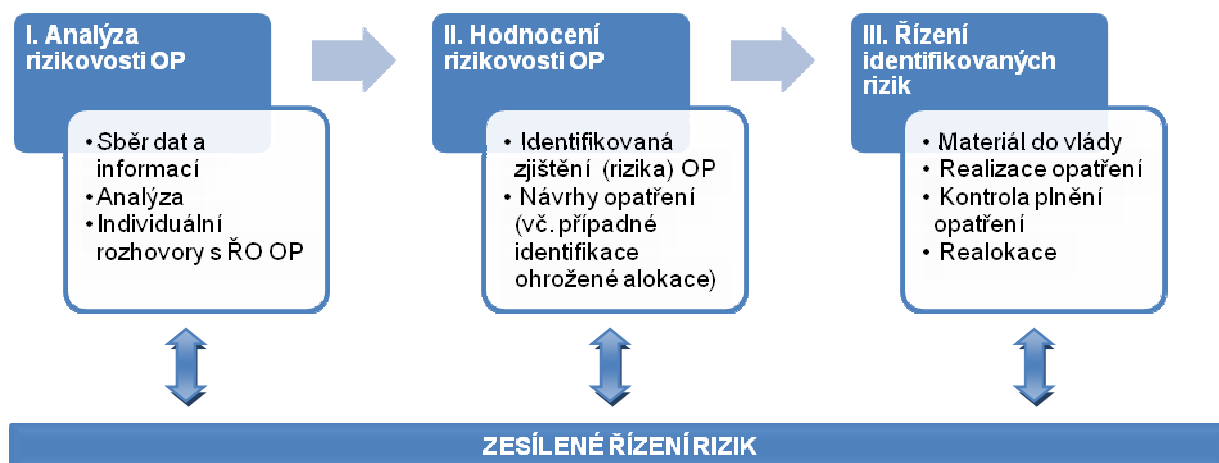
Příloha č. 2 - Metodický postup pro provedení realokace finančních prostředků

Příloha č. 1 - Metodika posouzení rizikovosti operačních programů

Národní orgán pro koordinaci pravidelně a systematicky sleduje a vyhodnocuje naplňování cílů operačních programů, stav reálného čerpání a plnění predikcí řídicích orgánů. Cílem této činnosti je včas identifikovat možné rizikové oblasti u operačních programů, které způsobují obtíže v implementaci a mohou mít v konečném důsledku vliv na plnění cílů operačních programů a pravidla $n+3/n+2$ u daných ročních rozpočtových závazků. Včasná identifikace potenciálních rizik a realizace navržených opatření k jejich odstranění či zmírnění je klíčová pro naplňování stanovených cílů. Nerealizace či zpoždění v realizaci některých důležitých opatření může vést až k revizi operačního programu, případně realokaci ohrožených prostředků. Toto opatření považuje MMR-NOK za nejzávažnější.

Posouzení rizikovosti operačních programů je komplexní proces, který zahrnuje tři fáze: analýza rizikových oblastí, hodnocení rizikových oblastí a řízení identifikovaných rizik (viz obrázek č. 2). Z obrázku č. 2 je patrné, že do všech fází procesu posouzení rizikovosti operačních programů vstupuje nástroj zesílené řízení rizik, který je důležitým zdrojem informací, nástrojem pro identifikaci vhodných opatření k řešení rizik ve spolupráci s řídicími orgány a platformou, prostřednictvím které bude kontrolována realizace navržených opatření.

Obrázek č. 4 - Proces posouzení rizikovosti OP

Analýza rizikových oblastí operačních programů

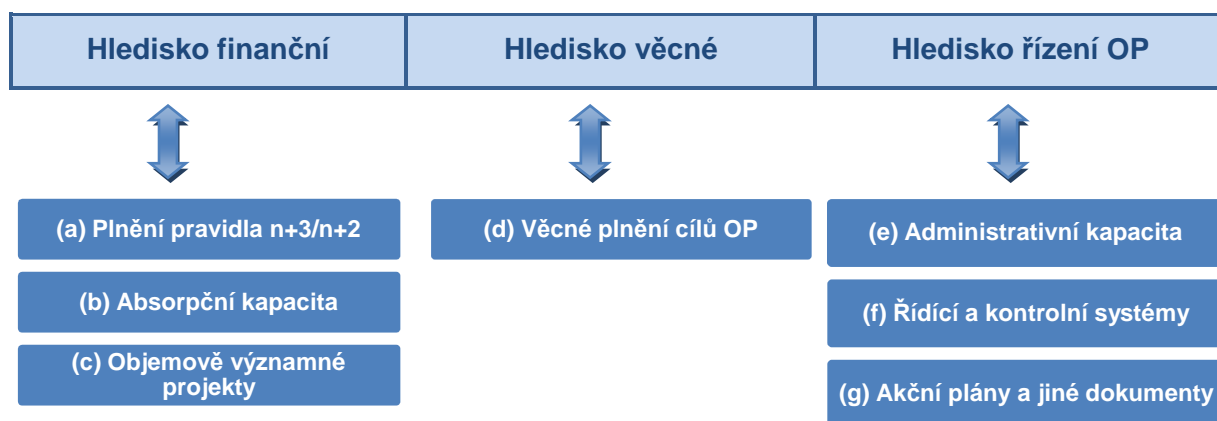
Jde o sběr a systematické použití dostupných informací k identifikaci problémů (rizik). Pro analýzu budou využity zejména tyto zdroje:

- data z informačního systému MSC2007 (generována ke dni 3. 2. 2012),
- dokumenty zpracované MMR-NOK (metodiky a doporučení MMR-NOK, výstupy ze zesíleného řízení rizik, zápisy z jednání aj.),
- dokumenty zpracované řídicími orgány operačních programů (predikce zpracované řídicími orgány, zprávy o realizaci operačních programů, akční plány operačních programů, souhrnné zprávy o řízení rizik, informace do vlády aj.),
- dokumenty zpracované ostatními subjekty (dopisy a stanoviska Evropské komise - např. „varovné“ dopisy, dopisy a stanoviska PCO a AO, výroční kontrolní zprávy, aj.).

Hodnocení rizikových oblastí

Je proces, při kterém se utváří úsudek na základě analýzy rizikosti operačních programů a zkušeností MMR-NOK s řízením a koordinací operačních programů. Hodnocení rizikosti operačních programů je založeno na souboru kritérií, který znázorňuje následující diagram (viz obrázek č. 3).

Obrázek č. 5 – Multikriteriální hodnocení

Zdroj: MMR-NOK

Hledisko finanční

Plnění pravidla n+3/n+2 (a)

Bylo posuzováno, zda řídicí orgány operačních programů splnily kontrolní hranice stanovené MMR-NOK pro I. čtvrtletí 2012 pro prostředky předložené v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO a certifikované výdaje⁹. Byl posuzován i vývoj ostatních ukazatelů finanční povahy, jako je objem prostředků vázaných ve vydaných Rozhodnutích nebo podepsaných Smlouvách a objem proplacených prostředků.

Byly zhodnoceny predikce čerpání poskytnuté řídicími orgány operačních programů. Bylo posuzováno dosavadní naplňování predikcí čerpání řídicími orgány operačních programů, tj. do jaké míry se řídicím orgánům dařilo v realitě dosahovat predikovaných částek čerpání. Dále byly posuzovány výše predikcí vzhledem ke kontrolním hranicím čerpání.

Absorpční kapacita (b)

Znamená schopnost včas vyčerpat prostředky alokované na daný program díky realizaci dostateku kvalitních projektů. Absorpční kapacita byla v tomto smyslu hodnocena jako rizikový faktor implementace v případech, kdy se řídicí orgán potýká s nedostatkem vhodných, případně kvalitních projektů pro čerpání alokace. Absorpční kapacita byla v rámci hodnocení posouzena primárně na úrovni celého programu, návazně byly identifikovány oblasti podpory operačního programu, u kterých je absorpční kapacita nedostatečná a představuje proto pro operační program riziko.

Objemově významné projekty (c)

Bylo posuzováno, kolik prostředků je vázáno v objemově významných projektech ve vztahu k celkovému objemu schválené dotace. Čím vyšší je podíl objemově významných projektů

⁹ Kontrolní hranice vychází z Metodického pokynu MMR-NOK pro sledování pravidla n+3/n+2 v programovém období 2007 – 2013.

na schválené alokaci, tím vyšší je riziko, že při nerealizaci nebo nedokončení projektu může být ohroženo vyčerpání disponibilní alokace. Za objemově významný projekt je v případě ERDF a FS považován projekt, jehož celkové způsobilé výdaje převyšují částku 50 mil. Kč. V případě ESF byla hranice celkových způsobilých výdajů stanovena na částku 15 mil. Kč.

Hledisko věcné

Věcné plnění cílů operačního programu (d)

Bylo posuzováno, jak jsou naplňovány cílové hodnoty klíčových indikátorů ve vztahu k objemu zázavazkované dotace. Za rizikové byly považovány zejména ty indikátory, jejichž cílové hodnoty nejsou naplňovány, ale disponibilní alokace už je téměř vyčerpána.

Hledisko řízení operačního programu

Administrativní kapacita (e)

Administrativní kapacita byla hodnocena jako rizikový faktor implementace operačního programu v případech, kdy se řídicí orgán potýká s nedostatkem kapacit v implementačním systému (včetně zprostředkujících subjektů) a se zvýšenou fluktuací zaměstnanců.

Akční plány a jiné dokumenty (f)

Bylo zhodnoceno, zda řídicí orgán operačního programu plní/splnil opatření uvedená v akčním plánu příp. v informacích do vlády a jiných dokumentech, které řídicí orgán zpracovává/zpracoval na základě rozhodnutí MMR-NOK, příp. usnesení vlády ČR.

Řídicí a kontrolní systémy (g)

V případě, že u operačního programu byla k 3. únoru 2012 pozastavena certifikace PCO nebo platební lhůta ze strany Evropské komise (nebo nastaly současně obě možnosti) bylo toto považováno za rizikový faktor implementace operačního programu. Bylo zhodnoceno, zda pozastavení certifikace PCO nebo platební lhůty Evropskou komisí ohrožuje plnění pravidla $n+3/n+2$ u operačních programů. Na hodnocení měla vlit i míra chybovosti uvedená ve výroční kontrolní zprávě za rok 2011.

Řízení identifikovaných rizik

Do této fáze vstupují pouze rizikové operační programy. Jde o proces, při kterém dochází k realizaci a kontrole navržených opatření, které mají za cíl snížit pravděpodobnost výskytu identifikovaného rizika. Realizace navržených opatření ve stanovených termínech bude důsledně kontrolována ze strany MMR-NOK prostřednictvím stanovených mechanismů (např. zesílený monitoring, koordinační jednání, zesílené řízení rizik, materiály do vlády, koordinace revizí operačních programů apod.).

Příloha č. 2 - Metodický postup pro provedení realokace finančních prostředků

Realokace finančních prostředků, jako jedna z forem revize operačních programů, představuje možnost jak flexibilně reagovat na změny socioekonomických ukazatelů a přispět tak k naplňování cílů Kohezní politiky a strategie České republiky.

1.1 Legislativní zakotvení v Nařízení Rady (ES) č. 1083/ 2006 (Obecné nařízení):

Základní legislativní rámec pro revize operačních programů představuje článek 33 Obecného nařízení, který stanovuje případy, za kterých je revize, tudíž i realokace, možná.

➤ článek 33 – Revize operačních programů

1. Z podnětu členského státu nebo Komise se souhlasem dotyčného členského státu mohou být operační programy znovu přezkoumány a v případě potřeby může být zbývající část programu revidována v jednom nebo více z těchto případů:

- a) v důsledku významných socioekonomických změn,*
- b) s cílem ve větší míře nebo odlišným způsobem zohlednit významné změny priorit Společenství anebo celostátních nebo regionálních priorit,*
- c) s ohledem na hodnocení podle článku 48 odst. 3 nebo*
- d) v důsledku obtíží při provádění.*

2. Komise rozhodne o žádostech o revizi operačních programů bez zbytečného odkladu, avšak nejpozději tři měsíce od formálního podání žádosti členským státem.

3. Revize operačních programů nevyžaduje revizi rozhodnutí Komise podle článku 28 odst. 3.

Z článku také vyplývá nemožnost provádět retroaktivní realokace (tj. převádět závazky minulých let) výslovných uvedením, že předmětem změny může být pouze **zbývající část** programu. Realokovat tak lze jen prostředky roku n, n+1 a dalších.

Stanovená lhůta pro schválení příslušné revize operačního programu Evropskou komisí přestane běžet v případě, kdy Evropská komise vyzve řídicí orgány k doplnění dalších informací. Schvalovací procedura je tímto pozastavena, dokud řídicí orgán nesplní požadavky Komise.

➤ článek 48 odst. 3 - Povinnosti členských států

Během programového období provádějí členské státy hodnocení v souvislosti s monitorováním operačních programů, zejména pokud toto monitorování odhalí významný odklon od původně stanovených cílů. Pokud jsou podle článku 33 podány návrhy na revizi operačních programů, předkládá se analýza důvodů k revizi včetně všech obtíží při provádění a předpokládaného dopadu revize včetně dopadu na strategii operačního programu. Výsledky takových hodnocení nebo analýz se zasílají monitorovacímu výboru pro daný operační program a Komisi.

Z článku 48 tedy vyplývá, že návrh na revizi operačního programu (nebo operačních programů) je nutné mít podložen výsledky hodnocení/analýz monitorování operačních programů.

➤ článek 65 písm. g) - Úkoly

Monitorovací výbor se přesvědčí o účinnosti a kvalitě provádění operačního programu v souladu s těmito ustanoveními:

g) posuzuje a schvaluje veškeré návrhy na změnu obsahu rozhodnutí Komise o příspěvku z fondů.

➤ **článek 22 - Nepřevoditelnost zdrojů**

Celkové zdroje přidělené jednotlivým členským státům v rámci jednotlivých cílů fondů a jejich složek nejsou mezi sebou převoditelné. Odchylně od prvního pododstavce může každý členský stát v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“ převést až 15 % finančního přídělů z jedné ze složek uvedených v čl. 21 odst. 1 písm. a) a b) do druhé.

➤ **článek 75 - Rozpočtové závazky**

Rozpočtové závazky Společenství na operační programy (dále jen "rozpočtové závazky") se přijímají každoročně pro každý fond a cíl v období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013. První rozpočtový závazek se přijme před přijetím rozhodnutí Komise o schválení operačního programu. Každý následující závazek přijme Komise zpravidla do 30. dubna každého roku na základě rozhodnutí o poskytnutí příspěvku z fondů podle článku 32.

Při stanovení výše rozpočtového závazku Komise vychází z finanční tabulky, která je součástí každého Rozhodnutí Komise schvalujícího příslušný operační program. Z ustanovení dále vyplývá nemožnost provádění retroaktivní realokace po skončení daného kalendářního roku mezi programy.

1.2 Možné typy realokací

Zásadní podmínkou pro realokace finančních prostředků, ať už v rámci jednoho operačního programu nebo mezi operačními programy, je zdůvodnění potřeby a to z pohledu dosažení cílů programu. To znamená, že za potřebu nelze považovat schopnost či neschopnost absorbovat finanční prostředky, ale schopnost připravit a úspěšně realizovat kvalitní projekty, které přispějí k dosažení nastavených cílů programu.

1.2.1 Realokace prostředků v rámci operačního programu

Finanční tabulka v příloze Rozhodnutí Komise schvalující příslušný program obsahuje na úrovni prioritních os pouze **celkovou** částku příspěvku Společenství (viz článek 37 odst. 1 písm. e) ii) Obecného nařízení). **Roční částky alokací na úrovni prioritní osy v operačním programu uvedeny nejsou.**

Typy realokací v rámci operačního programu

a) mezi oblastmi podpory v rámci jedné prioritní osy

V případě realokace prostředků v rámci jedné prioritní osy, kdy nedochází ke změně alokace na prioritní osu a text operačního programu zůstává nezměněn, se jedná o realokace v rozsahu flexibility, která nevyžaduje schválení Evropskou komisí.

b) mezi prioritními osami

V návaznosti na změny alokace na prioritní osy dochází i ke změně finančních tabulek operačního programu a tím ke změně textu operačního programu. Tento typ realokace podléhá schválení Evropskou komisí.

c) realokace do nově vytvořené prioritní osy nebo oblasti podpory

Proces přípravy a schvalování realokací v rámci operačního programu

Základní východiska a postupy schvalování revizí operačních programů jsou definovány v Metodickém pokynu k revizi operačních programů 2007 – 2013 (vydáno NOK, aktualizace březen 2011), kterým se řídicí orgány operačních programů řídí při procesu přípravy a schvalování revizí operačních programů.

V případě realokací v rámci jednoho operačního programu, kdy se v důsledku změn alokací příslušných prioritních os mění finanční tabulka operačního programu, je žádost posuzována také

Komisí. Na základě článku 33 Obecného nařízení Evropská komise rozhodne nejpozději do 3 měsíců od formálního podání žádosti. Většinou si ovšem Evropská komise vyžádá od předkladatele změn operačního programu doplnění informací, v důsledku čehož dochází k pozastavení schvalovací lhůty. Revize operačního programu je platná až po schválení Evropskou komisí.

1.2.2 Realokace prostředků mezi jednotlivými operačními programy

Finanční plán operačního programu pro programové období 2007-2013 vychází z finančního rámce NSRR, který stanovuje rozdělení prostředků ze SF/FS na jednotlivé operační programy. V případě realokací mezi operačními programy je tedy nutná změna finančního rámce NSRR, protože dochází ke změně ročních závazků na program.

Pokud jde o realokace závazků roku „n“ a budoucích, platí, že jakékoli navýšení závazků pro jeden program musí být kompenzováno rovnocenným snížením závazku pro jiný program v rámci stejného fondu a cíle, neboť celková roční částka pro Českou republiku na daný fond a cíl nesmí být překročena.

U návrhů na realokace prostředků v případě regionálních operačních programů a OP Prahy je nutné zvážit skutečnost existence dostatečných finančních prostředků na zajištění kofinancování těchto operačních programů, a to zejména s ohledem na usnesení vlády ČR č. 64/2011.

Proces přípravy a schvalování realokací mezi operačními programy

V případě realokace mezi operačními programy je nezbytné, aby návrhy změn projednal nejdříve Řídicí a koordinační výbor. Následně je návrh na realokaci prostředků mezi operačními programy předložen ke schválení příslušnému Monitorovacímu výboru operačního programu. Aby se předešlo nejednotným výkladům ze strany Komise a případným požadavkům na dodatečné informace k návrhům realokací s následkem pozastavení schvalovací lhůty, měly by být návrhy revizí operačních programů v předstihu projednány s MMR-NOK a Evropskou komisí.

Revize operačních programů týkající se realokací mezi dotčenými operačními programy budou předkládány ke schválení Evropské komisi současně za všechny dotčené operační programy po jejich schválení na monitorovacím výboru, tak aby nedošlo k časovým prodlevám při schvalování ze strany Komise.

V důsledku realokace finančních prostředků mezi operačními programy, která by vedla i ke změně strategie NSRR, bude zodpovědným orgánem za přípravu revize NSRR MMR-NOK.

1.3 Specifické případy realokací

1.3.1 Realokace mezi cíli kohezní politiky

Nemožnost realokace mezi cíli je zanesena v článku 22 Obecného nařízení, který výslovně stanovuje nepřevoditelnost zdrojů mezi cíli fondů a jejich složek. Výjimkou je v tomto případě cíl 3 „Evropská územní spolupráce“, v rámci kterého je možné převést až 15 % finančního přídělu mezi jeho složkami.

V případě vícecílových operačních programů (Integrovaný operační program, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Technická pomoc) jsou aktivity programu, které mají národní povahu a u nichž je žádoucí, aby jejich realizace postihla celé území státu, tj. včetně Hlavního města Prahy, vždy rozděleny do dvou prioritních os – pro Cíl konvergence a Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. V souladu s článkem 22 Obecného nařízení je

nezbytné, aby se realokace týkala vždy prioritní osy stejného cíle tak, aby byla zachována výše ročního rozpočtového závazku pro každý cíl.

Realokace mezi vícecílovými operačními programy/prioritními osami musí probíhat tak, aby nebylo narušeno pro-rata rozdělení alokací mezi „zrcadlovými“ prioritními osami, tj. realokace je možné provádět tak, aby poměr alokace na cíl 1 a na cíl 2 zůstal zachován (dojde vždy k poměrnému navýšení nebo snížení u obou propojených prioritních os).

Specifickým případem se jeví přesun prostředků z vícecílového operačního programu/vícecílové prioritní osy do dvou jednocílových operačních programů/jednocílové prioritní osy. V tomto ohledu je nutné provést realokaci prostředků z vícecílové prioritní osy dvěma směry:

- do prioritní osy cíle 1 prvního operačního programu a
- do prioritní osy cíle 2 druhého operačního programu.

Prioritní osy obou programů musí být vždy jednocílové (v rámci 1 nebo 2 cíle). I při tomto převodu finančních prostředků je nutné, aby bylo zachováno pro-rata rozdělení alokací mezi jednotlivými cíli.

1.3.2 Realokace mezi fondy (ERDF, ESF, FS)

Na základě schválení NSRR pro období let 2007 - 2013 bylo stanoveno rozdělení prostředků ze zdrojů ERDF, ESF a FS podle operačních programů cíle Konvergence. Na základě článku 22 Obecného nařízení plyne nemožnost realokace mezi FS a jiným fondem¹⁰. To znamená, že realokace mezi strukturálními fondy (ERDF a ESF) a FS není možná.

V českém implementačním prostředí existují dva vícefondové operační programy (OP Životní prostředí a OP Doprava) financované jak z ERDF, tak FS. Pro zdrojové krytí operačního programu platí taková zásada, že na jednu prioritní osu se váže jeden evropský fond.

Závěr

Základem úspěšné realokace je předložení takové žádosti, která je podložena kvalitním a jednoznačným zdůvodněním změn operačních programů na základě výsledků zpracovaných evaluací a monitoringu operačních programů. Pro hladký průběh schvalování navržených realokací finančních prostředků monitorovacím výborem a následně Komisí MMR-NOK doporučuje, aby řídicí orgán předjednal návrh změny s MMR-NOK a Komisí.

---

¹⁰ Článek 22 Obecného nařízení zmiňuje „složky“, které jsou uvedeny v článku 19, kde písm. c se týká článku 5(2), tj. FS.